

SLOVENSKI JADRAN

KOPER — 1. MAJA 1959

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETNO VIII. — STEV. 17

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno založniško podjetje Primorski tisk Koper. Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din., polletna 250 din., četrletna 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilog Uradni vestnik okraja Koper prejemajo naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

BESEDA O ŠTIRIDESETLETNICI ZKJ NA PROSLAVI V KOPRU

Žlahtno zorijo sadovi revolucije

Tovariš Albin Duje je v imenu Okrajnega komiteja Zveze komunistov v Kopru pričel slavnostno besedo, posvečeno 40-letnici Komunistične partije Jugoslavije z nenavadnim citatom:

»Star sem šestindvajset let in ljubim življenje. Užival sem vsak njegov hip, najmanjši njegov trenutek. Ljubim človeštvo, ljubim otroke, ljubim naravo, naš Kras in naše gore ter morje. Toda ravno zato, ker ljubim vse, kar me obkroža, dam brez kakršnega koli obžalovanja življenje za partijo, za bodočnost, za odpravo hlapčevstva, za odpravo izkorisťanja človeka po človeku, za zmago komunizma.«

To so bile poslednje besede, ki jih je napisal po fašističnem tribunalu na smrt obsojeni Pinko Tomažič. Reči pa smemo, da niso bile to besede enega samega komunista, kajti natanko s takšno mero zavesti in z enako misiljo v srcu je na tisoče in tisoče jugoslovenskih komunistov možato žrtvovalo svoje življenje, da bi iz njihove kryti vzklila svoboda delovnim ljudem, da bi postale njihove koristi od granita trsi temelj pravičnejši družbeni ureditvi in lepšemu življenju poznejšim rodom.

Ko danes proslavljamo veliki jubilej Komunistične partije Jugoslavije, štiridesetletico njene obstoja, bo prav, če se s hvaljeno spoštljivostjo spomnimo armade padlih revolucionarjev, hkrati pa, da se v omejenem času, ki nam je na razpolago, ozremo samo na nekatere značilne etape dolgoletnega boja jugoslovenske partije za zmago socializma v naši deželi. Ker pa je bila Primorska dolga desetletja z državno mejo odtrgana od matične domovine Jugoslavije, bo spet prav, če se ob 40-letnici ustavnitve Komunistične partije Jugoslavije prav mi Primorci kaj več seznanimo z njeno slavno zgodovino, zlasti pa, da si vsaj v bežnih, mozaičnih obrisih skušamo odgovoriti na vprašanje, katere so bile tiste gigantske gibalne sile, katere so bile tiste ideje in načela, da je za razliko od drugih kompartij prav Komunistična partija Jugoslavije v največji meri lahko postala neposreden voditelj, dejanska politična in organizacijska avantgarda delavskega razreda in revolucionarnih sil vseh jugoslovenskih narodov, hkrati pa edina sila, ki je bila sposobna razviti enotno akcijo jugoslovenskih narodov v borbi proti reakcionarnim režimom monarho-fašistične Jugoslavije, pozneje v borbi proti fašističnim zavojevalcem in domaćim kvizilngom in naposled v tako izvir-

ni borbi za zmago socializma v naši domovini.«

Po orisu pogojev in vzdušja ob ustanovitvi KPJ je tovariš Duje nadaljeval:

»Ker pa je po prvi svetovni vojni ostalo za skoraj tretjino Slovencev odtrganih od matične dežele za mejami, na Koroškem in v Italiji, je imel družbeni razvoj teh sosednjih držav po eni, po drugi strani pa vse številnejši begunci s Primorskega — saj so tvorili most med obema deloma razkosane Slovenije — na svoj način, čeprav ne odločajoč, vendar pa značilen vpliv na razvoj dogodkov v Jugoslaviji.«

Predvsem sta razvoj in zmaga fašizma v Italiji opogumila tudi vladajoča kapitalistično klico v Jugoslaviji, da je začela posneti vse bolj teroristične metode za borbo proti delavskemu gibanju. Del primorskih emigrantov v Jugoslaviji je bil takšen, ki je prebežal čez mejo z golj zastran nacionalnega zatiranja pod Italijo. V svoji omejenosti ti nacionalisti niso znali preceniti, da je italijanski delavec nekaj povsem drugega kot pa italijanski fašist. Propadle, idealistične iluzije tega dela Primorcev, da naj bi monarcho-fašistična Jugoslavija z orožjem osvobodila Primorsko izpod italijanskega jarja, so mnoge od njih pasivizirale ali pa jih pognale v naročje jugoslovenskih vladajočih reakcij, drugi del emigrantov pa, ki so prihajali v Jugoslavijo, so nosili s seboj spoznanje, kako iluzorno je pričakovati, da bi nastajajoči jugoslovenski fašizem kdajkoli nastopil zavoljo zatiranja primorskih Slovencev proti italijanskemu fašizmu, nosili so s seboj spozna-

nje, da zahteva borba proti fašizmu najtejnje strnjeno vseh proletarcev, delavcev, siromašnih kmetov, vseh demokratičnih ljudi, ne glede na narodnost.

Ta povezava dobrega dela slovenskih primorskih komunistov s Komunistično partijo Jugoslavije, tako komunistov-emigrantov kot slovenskih komunistov, ki so ostali v Italiji, pa vsa leta borbe in rasti jugoslovenske partije z njim sodelovali, je omenjena zaradi tega, da bi pravilno osvetili prevladujoči vpliv Komunistične partije Jugoslavije tudi na slovensko napredno gibanje za italijansko-jugoslovensko mejo v vsej zgodovini jugoslovenske partije, prav posebej pa še v obdobju narodnoosvobodilne vojne in ljudske revolucije. Ne samo o množičnem antifašističnem raz-

(Nadaljevanje na 3. strani)

VSEM BRALCEM, NAROČNIKOM, SODELAVCEM IN PRIJATELJEM
»SLOVENSKEGA JADRANA« NAŠE ISKRENE ČESTITKE OB MEDNARODNEM DELAVSKEM PRAZNIKU — 1. MAJU!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Z OBČINSKE KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV V IZOLI

Častno izpolniti vse naloge

V torek, 21. aprila popoldne se je začela in v poznih večernih urah zaključila v Izoli I. izredna občinska konferenca Zveze komunistov, ki ji je razen 108 delegatov prisostvovalo tudi več gostov, med njimi tudi član CK ZKJ in podpredsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije dr. Jože Vilfan, član CK ZKJ Vlado Kozak in sekretar CK ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtimir.

Poročilo o prihodnjih nalogah komunistov izolske občine je postal dosedanjek sekretar občinskega

komiteja ZK Jože Božič. Uvodoma je orisal slavno revolucionarno pot, ki jo je prehodila KPJ v štiridesetih letih svojega delovanja, zatem pa je podrobno govoril o razvoju gospodarstva ter o krepitvi komunalnega sistema v občini. Ugotovil je, da se večina komunistov čedalje bolj uveljavlja v raznih družbeno-političnih in gospodarskih organizacijah, svetih, komisijah, skratka povsod tam, kjer je potrebno vsakodnevno proučevati možnosti za gospodarski napredok občine ter za krepitev delavskega in družbenega upravljanja ter komunalnega sistema. Komunisti izolske občine, ki jih je 725 in se je njihovo število v zadnjem času povečalo za 12 %, so bili skupaj z odbori SZDL uspešen mobilizator delovnih množic v boju za utrjevanje socialističnih odnosov in s svojim delom so uspeli, da so se organizacije ZK začele vse bolj uveljavljati kot pomemben politični činitelj, ki usmerja družbeno življenje v občini.

V svojem poročilu pa je sekretar Božič tudi kritično ocenil nekatere pomanjkljivosti osnovnih organizacij Zveze komunistov. Omenil je, da bi lahko komunisti v delavskih svetih gospodarskih organizacijih mnogo več napravili za zmanjšanje materialnih izdatkov, pri izkorisťovanju notranjih rezerv in uvajajuju kar največjega varčevanja z materialom ter pri krepitvi organizacije dela. Bilo bi tudi potrebno, da bi z večjo prizadevnostjo sodelovali pri sestavljanju tarifnih pravilnikov in pri doslednem uvajanju (Nadaljevanje na 2. strani)

Sredi proslav in obnavljanja spominov na velikansko delo jugoslovenskih komunistov v 40. letih obstoja KPJ, sredi dela in prizadevanj za še izdatnejši kos kruha našim delovnim ljudem, sredi prizadevanj za ohranitev miru in za večje prijateljstvo med vsemi narodi sveta praznujemo letos tudi v koprskem okraju

**delavski praznik — Prvi maj,
h kateremu iskreno čestitajo vsem delovnim ljudem**

★

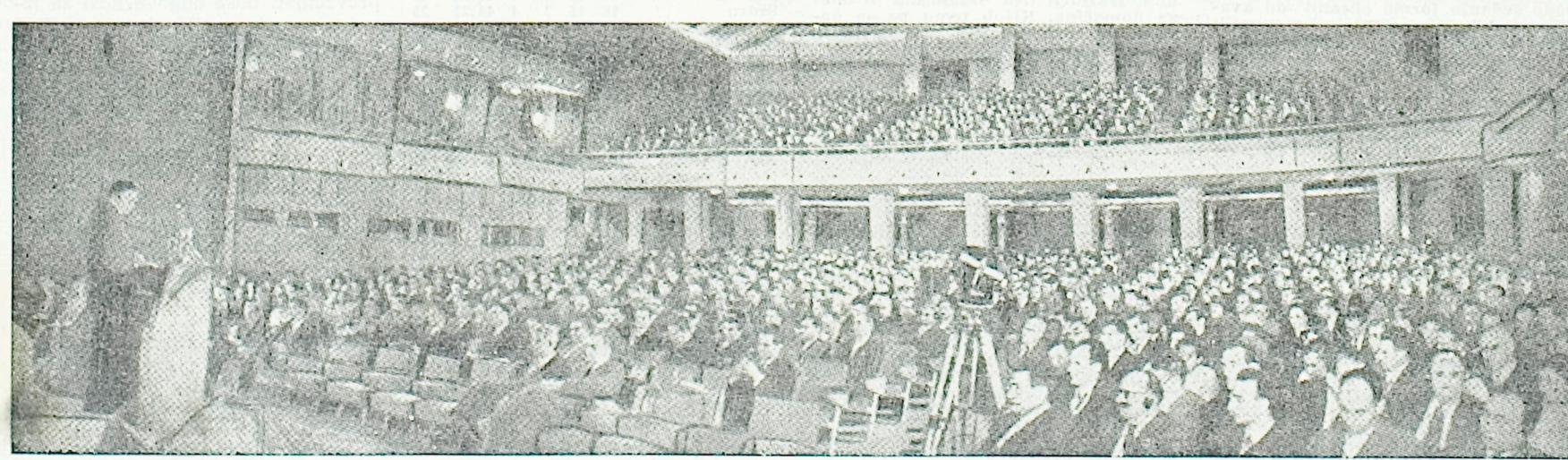
**OKRAJNI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV
OKRAJNI ODBOR SOCIALISTIČNE ZVEZE
OKRAJNI SINDIKALNI SVET
OKRAJNI KOMITE LJUDSKE MLADINE
OKRAJNI ODBORI ZB, ZVVI in ZROJ**

Podjetja za komuno

Sežana se naglo širi. V poslednjih nekaj letih je v njej zraslo več stanovanjskih zgradb in gospodarskih objektov, kaže pa, da je to šele začetek obsežne gradbene dejavnosti v naši kraški metropoli. Vzporedno z razvojem mesta pa se pojavljajo tudi mnogi problemi, zlasti komunalnega in tudi zdravstvenega značaja. To je kanalizacija, razširitev in vzdrževanje vodovodnega omrežja, ureditev pločnikov, javne razsvetljave, otroških igrišč itd. Občinski proračun za letošnje leto je pre-

skromen, da bi omogočil izgradnjo vseh teh objektov, ki so za Sežano zelo pomembni. Zato je bilo nujno potrebno poiskati sredstva pri gospodarskih organizacijah s sedežem v Sežani, saj so njihovi delovni kolektivi najbolj neposredno zainteresirani za ureditve vrste perečih komunalnih naprav.

Tako je bilo v soboto, 18. t. m., na pobudo občinskega ljudskega odbora v Sežani posvetovanje zastopnikov raznih večjih in manjših podjetij, obratov in ustanov. Predsednik občinskega ljudskega odbora Janko Valentincič je na tem posvetovanju prikazal problematico komunalne dejavnosti in potreb prebivalcev za ureditev komunalnih objektov. Ko so udeleženci posvetovanja proučili sedanje stanje, so spregovorili začetniki podjetij in obljudili pomoci. Tako bo podjetje »Jadranc« dalo tri milijone dinarjev, SGP »Kraški zidar« štiri, »Elektro Sežana« tri, »Telekomunikacije« — obrat Sežana pa en milijon dinarjev. Nadalje bo Tovarna pletenin prispevala 400 tisoč dinarjev, KZ Sežana 150 tisoč dinarjev in Pečkarna Sežana 100 tisoč dinarjev. Predvidevajo, da bodo prispevala tudi druga podjetja in da bodo zbrali okrog 14 milijonov dinarjev za izboljšanje splošne življenske ravni prebivalcev gospodarsko in politično zelo hitro razvijajoče se Sežane.

V Beogradu je bil te dni kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, ki so se ga udeležili delegati iz vse države. — Na sliki: pogled na kongresno dvorano med otvoritvenim govorom predsednika jugoslovenskih sindikatov Svetozara Vukmanovića - Tempa

Sprejeti DO SVETU

O SESTANKU ŠEOFV VLAD

Predsednik britanske vlade Harold Macmillan je izjavil na nekem sestanku konservativne stranke v Londonu, da bo po njegovem mnenju sestanek najvišjih predstavnikov Vzhoda in Zahoda uvod v vrsto mednarodnih poganjaj za vzpostavitev boljših odnosov v svetu. Dejal je, naj bi na ta sestanek ne gledali kakor na osamljeno dejanje v prizadevanjih za doseg rešitve evropskih in svetovnih vprašanj. Po zaslugi dobre volje na obeh straneh bi morali prihodnji razgovori posmetiti začetek obdobja sodelovanja med velesilami. Izrazil je upanje, da bo na sestanku zunanjih ministrov štirih velesil, ki se bo pričel 11. maja v Ženevi, dosežen zadovoljiv napredok, ki

bo ostvaril možnosti za koristen sestanek na najvišji ravni. Macmillan je tudi mnenja, da ne bo moč že na sestanku predsednikov vlad rešiti vsa pereča vprašanja.

BELGIJSKI SOCIALISTI ZA NEVTRALIZACIJO NEMČIJE

Bivši predsednik belgijske vlade socialist Huysman je te dni govoril preko vzhodnonemškega radija in se v svojem govoru zavzel za neutralizacijo Nemčije. Med drugim je priporočal, naj bi Zahodna Nemčija izstopila iz Atlantskega, Zahodna Nemčija pa iz Varšavskega pakta.

CERKEV JE S ŠOVINISTI

Tednik »Slovenski vestnik«, ki izhaja v Celovcu, je te dni objavil sporočilo, v katerem je rečeno, da tudi vodstvo katoliške cerkve na Koroškem aktivno sodeluje v protijugoslovanski gonji in da se je pridružilo pobudnikom te gogne, ki med drugim zahtevajo tudi ukinitev slovenskega jezika v cerkvah. Časopis razen tega navorja, da je generalni vikar celovške nadškofije sprejel neutemljene zahteve delegacije nacionalističnega gibanja »Südmärkte« iz Ziljske Bistre, naj bi odpriavili slovenščino iz cerkve.

INDIJA NI POVZROČITELJ NEREDOV V TIBETU

Indijski listi objavljajo številne članke, v katerih odločno odklanjajo trditve LR Kitajske, da je Indija podprla upornike v Tibetu. Med drugim je omenjeno, da so kitajske navedbe popolnoma neosnovane in da vzbujajo nepotrebno zaostritev v indijsko-kitajskih odnosih. Indija je celo pripravljena posredovati za očuvanje miru v tem delu sveta.

RAPACKI ZA OPUSTITEV ATOMSKEGA OBOROŽEVANJA

Poljski zunanj minister Rapacki je med svojim nedavnim govorom na velikem zborovanju v Šleziji pozval zahodne velesile, naj opustijo atomsko oboroževanje Zahodne Nemčije, ker le potem bodo opustili atomsko oboroževanje tudi na Poljskem, v Češkoslovaški in v Vzhodni Nemčiji. Zunanj minister Rapacki je apeliral na zahodne države, naj končno le priznajo poljsko-nemško mejo na Odrji in Nisi.

KONFERENCA O VESOLJU BREZ VZHODA

Generalni tajnik Združenih narodov Dag Hammarskjöld je sklical za 6. maj sejo odbora za zadeve, ki se tičejo vesolja. V tem odboru so predstavniki 18 držav.

BONN: Glasilo ameriških oboroženih sil v Zahodni Nemčiji »Stars and stripes« piše, da ima zahodnonemška vojska že približno dva tisoč izvedencev za rakete. Izšlo so jih v ameriških raketenih oporiščih.

BUGANDA: Pokrajinska zbornica Bugande je nedavno predložila britanski kraljevi zahtevo, naj bi Bugando izločili iz protektorskega in ji priznali neodvisnost v okviru Britanske skupnosti.

AMSTERDAM: V Amsterdamu se je v zadnjih štirih letih močno razširil kriminal med mladino. Ledeni so arretirali 1.700 deklet in fantov, od katerih je bilo več kot 1000 obduženih krajev.

KAIRO: Te dni so umaknili iz prometa egiptovski denar po 50 in 100 funtov zato, ker je bilo ugotovljeno, da so v inozemstvu pretilapili 20 milijonov egiptovskih funtov.

TTT SEKCIJA ZA PRIMORSKO V ČAST 40. OBLETNICE KPJ

Minulo soboto popoldne in vso nedeljo so prostovoljno delali tudi delavci v uslužbenici telefonsko-telegrafske tehnične sekcije za Primorsko iz Postojne. Na obalnom področju koprskega okraja so urejevali medkrajevno telefonsko omrežje. Vrednost opravljenih del cenimo na 200 tisoč dinarjev.

SLOVO PRIMORSKIH BRIGADIRJEV

V nedeljo so se zbrali v Postojni mladi brigadirji iz sedmih občin koprskega okraja; naslednji dan so odpotovali v Ljubljano in nato naprej.

V Postojni so imeli v nedeljo popoldne svojo prvo brigadno konferenco, na kateri so izvolili štab in druge brigadne forme. I. brigada »Srečka Kosovel«, kar kar se imenuje, šteje 120 mladink in mladincev. Za svojega komandanta so izvolili Milivoja Kvasa iz Pirana.

To sejo bo verjetno vodil japonski delegat.

SZ, Poljska in Češkoslovaška pa so sporočile tajništvo OZN, da ne bodo sodelovale na tej seji zaradi nesporazmerja med predstavniki Vzhoda in Zahoda. Vprašanje je tudi, če bo prisotoval indijski delegat, ker je indijska vlada mnenja, da so perspektive za doseg zelenih rezultatov na tem zasedanju dokaj majhne.

SUKARNO ZA KOEKSISTENCO

Predsednik Indonezije Sukarno je med obiskom v Turčiji izrazil pripadnost ideji koeksistence med Vzhodom in Zahodom, dejal pa je, da med kolonializmom in nacionalizmom ne more biti tvornega sožitja. Kolonializem je na bandunški konferenci obsodilo 29 držav, ki skupno štejejo milijardo 600 milijonov prebivalcev.

NADALJEVANJE POROČILA Z OBČINSKE KONFERENCE V IZOLI

Častno izpolniti vse naloge

(Nadaljevanje s 1. strani) nagrjevanja po učinku dela. Zeleni je tudi, da bi povečali svoje napore za nadaljnje uveljavljanje in krepitev zadružnega proizvodnje sodelovanja, ki se v izolski občini vse bolj širi.

Stevilni delegati so v razpravi dali več koristnih predlogov za izboljšanje dela v družbeno-političnih organizacijah, telesno-vzgojnih in kulturnih društvh, komisijah in svetih ter pri utrjevanju stikov z mladinskimi aktivimi. Tako so sklenili utrditi vodstva osnovnih organizacij ZK ter usposobljati komuniste za samostojno reševanje partitskih nalog. Posebno skrb so sklenili posvetiti obravnavanju kadrovskih vprašanj in ideološko-politični

Pogled v sindikalno dvorano v Izoli med občinsko konferenco Zveze komunistov minuli teden

vzgoji članov. Razumljivo je, da bodo v prihodnje še bolj tvorno delovali pri utrjevanju delavškega upravljanja in dajali pobudo za boljše ter gospodarsko učinkovitejše poslovanje podjetij. Razpravljali so tudi o nujnosti krepitve stanovanjskih in potrošniških svetov, ki že dosegajo lepe delovne uspehe, kakor tudi o potrebi vplivanja komunistov za hitrejo izgradnjo socialističnih kmetijsko-gospodarskih ustanov in obratov ter na počevanje kmetijske proizvodnje na osnovi pogodbene proizvodnje in zadružništva.

Med razpravo je bilo govora tudi o izredno pomembnih predlogih za izboljšanje osebnega in družbenega standarda občanov, to je o

Z občinske konference Zveze komunistov v Izoli: v prvi vrsti sedijo od leve proti desni gostje dr. Jože Vilfan, Albert Jakopič-Kajtimir, Štefko Vičič, Lado Kozak, Nerino Gobbo in Jože Buh

Ob zaključku redakcije še športne vesti

V sedmem kolu pomladanskega dela primorskoga nogometnega prvenstva so dosegli naslednje rezultate: Koper : Primorje 2:1, Il. Bistrica : Nova Gorica 1:6, Rudar : Tabor 4:1, Šidro : Adria 3:1, Tolmin : Postojna 0:0 in Branik : Anhovo 1:0.

Štirje kola pred koncem je torej Nova Gorica že primorski nogometni prvak. Nobeno moštvo nima niti teoretične možnosti, da bi jo dohitelo. Razliku v točkah, ki se bo do konca najbrž še povečala, jasno kaže, da so bili Goričani razred zase. Upajmo, da bodo sedanjem formo ohranili do kvalifikacijskih tekmovanj v se uvrstili med najboljše slovenske enaestorce v prvi slovenski ligi, kamor po svojem znanju tudi spadajo.

Glede tekme v Ilirske Bistrici moramo povedati, da so Bistričani odlčno začeli in bili do 30. minute prvega polčasa celo v rahli premči. Pozneje pa so naglo popustili. Zmagu gostov je prevsoko izražena, ker bi lahko domači vratar nekaj strelov z malo več paziljivosti ubranil.

Najbolj zanimivo srečanje tega kola pa je bilo v Kopru. Trčili sta dve moštvi, od katerih si prvo prizadeva pridobiti izgubljeni sloves, drugo pa je najresnejši kandidat za drugo mesto. Prvi polčas je imel Koper podrejeno vlogo in bi moral gostje ob večji spremnosti voditi z najmanj dvema goloma razlike. Povsem drugačen pa je bil položaj v drugem polčasu, ko so domačini povezali svoje vrste in silovito napadali ajdovski gol. Kar kar prvi polčas je imel Koper predel v tem kvalitetnim tekmovanju. Vsekakor se ne sme več ponoviti primer Ilirske Bistre, ki je po treh odigranih tekmac v slovenski ligi odstopila. Prvenstvo Slovenije v odboji se začne 10. maja.

Tekmo v Tolminu lahko imenujemo tekmo izgubljenih priložnosti. Obnaša pa ta zapravila vrsto ugodnih možnosti in rezultat v glavnem ustrez dogodkom na igrišču.

Branik je imel precej opravka z borbenim Anhovom. Igral pa je tudi slabše kot v prejšnjih tekmacah. Kljub vsemu so se domačini s to zmago le približali sredini: lestvice.

O zelo razburljivih dogodkih poročajo iz Idrije. Sodniku je ušla igra iz kar igralci obeh moštva so kar tekmovali v grobostih. Končno je sodnik izključil dva Sežančana in enega domačina. Kljub temu pa se nasproti niso pomirili in končno je deset minut pred koncem moštvo Sežane odšlo z igrišča. S tem pa so si gostje sami izkopal grob. Ne glede na to, ali je sodnik sodil prav al ne, sporne stvari ni moč reševati na igrišču, ampak imamo za to pristojne fo-

rum. Menimo, da mora proti takšnim pojavom Primorska podzvezda ostro nastopiti in izreči primerno kazen.

Sidro je le s težavo premagalo Adrio. Treba pa je dati vse priznanje borbenim in požrtvovальным gostom, ki so vse do zadnje tretjine držali rezultat 1:1.

LESTVICA:

Nova Gorica	18	16	2	0	89:19	34
Postojna	18	11	3	4	57:23	25
Šidro	18	11	3	4	44:21	25
Primorje	18	11	2	5	59:30	24
Koper	18	11	1	6	42:31	23
Tolmin	17	5	7	5	44:35	17
Tabor	18	8	1	9	39:13	17
Anhovo	18	6	1	11	32:45	13
Branik	17	6	1	11	29:47	13
Rudar	18	5	2	11	52:70	12
Adria	18	4	2	12	28:60	10
Il. Bistrica	17	0	1	16	19:100	1

V prihodnjem kolu bodo na sprednu naslednja srečanja: v Novi Gorici Branik : Ilirska Bistrica, v Anhovem Anhovo : Koper, v Ajdovščini Primorje : Tolmin. v Postojni Postojna : Šidro. v Mirnu Adria : Rudar. v Sežani Tabor : Nova Gorica. Dogodek tega kola bo tekma v Postojni, saj se bosta pomerila glavna kandidata za drugo mesto.

KOŠARKA PIRAN PREMAGAL ILIRSKO BISTRICO

V tekmovanju za prvenstvo koprskega okraja v odboki je Partizan Piran premagal Partizana Ilirska Bistrica (B moštvo) s 46:24.

predlogih za izboljšanje družbene prehrane, ureditev komunalnih del, o skrbi za otroke zaposlenih matjer in podobno. Mnogokaj so na teh področjih dela že uspešno naredili, saj je v Izoli razen prizadovnosti prebivalcev opaziti tudi veliko razumevanje in dotok znanih materialnih sredstev gospodarskih organizacij za ureditev teh, na videz drobnih stvari. Pri reševanju te problematike pa se vse bolj vedno večja povezanost komune z gospodarskimi enotami in ta povezanost bo v prihodnje dobila še bolj konkretnne oblike.

Z velikim odobravanjem so delegati sprejeli besede člena CK ZKJ dr. Jožeta Vilfana o dvojezičnem šolstvu, ki bo postopoma uvedeno v krajih, kjer živi italijanska narodna manjšina. Dr. Vilfan je poudaril vsestransko koristnost dvojezičnega šolstva tako za italijansko manjšino, kakor tudi za slovenske otroke. Priponim pa je, da ne gre za to, da bi omogočili pripadnikom italijanskega naroda, ki živijo v naši državi, njihovo še bolj aktivno vključevanje v celotni mehanizem našega družbenega in gospodarskega življenja, in seznanjanje naše mladine s kulturo sedanje države, marveč gre za nekaj več.

»Naša socialistična država,« je dejal, »je s tem edinstvenim ukrepanjem pokazala pred vsem svetom, kako mi pojmujo aktivno koeksistenco med narodi in to v času, ko nam nekateri očitajo, da je bila naša socialistična revolucija in sploh vsa naša prizadavanja za bratstvo in enotnost med narodi nekakšna nacionalistična deformacija. Prav s takimi konkretnimi in korenitimi ukrepi, ki jih bomo postopoma izvajali na narodnostno mešanih ozemljih, bo ZKJ znova potrdila, da je marksizem kreativen, da razvija misli Marx-a, Engelsa in Lenina in da prinaša nekaj novega v skupno zakladnico človeštva. Pri tem pa se bosta oba naroda šolala za ustvarjanje dobrih sosedskih odnosov in za spoznavanje in izmenjanje kulturnih dobrin.«

Sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtimir je govoril o političnih nalogah komunistov med drugim dejal, da se komunisti ne smejo zanašati le na navodila od zgoraj, pač pa naj delajo samostojno in skušajo v kar največji meri prevzemati nase odgovornosti za izvajanje nalog. VII. kongres ZKJ je namreč jasno nakazal smer našega bodočega političnega in gospodarskega razvoja in ne gre več za to, kaj je potreben delati, pač pa za to, kako delati. Delegatom je dal več tehtnih napot

ZA ŠE ŽLAHTNEJŠE SADOVE NAŠE REVOLUCIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

položenju primorskega ljudstva pred vojno, pač pa tudi o množičnem vplivu partije na to ljudstvo pričajo premnoge protifašistične akcije naših ljudi, dokazujejo pa to tudi ohranjeni dokumenti, ki kažejo, kako so se morale tudi izključno nacionalistične organizacije v izkorisčanju resnično naprednega razpoloženja primorskih ljudi, če so jih hoteli pridobiti za konkretno akcijo, posluževati v svoji propagandi po vsebinizm izrazito komunističnih letakov in parol. Je pa ta drobec iz zgodovine KPJ in njenega dolgoletnega vpliva na primorske Slovence sila pomemben v našem lokalnem okviru, saj se je to, kot rečeno, nadvse veličastno izkazalo v naši ljudski revoluciji, ko se je naša Primorska kot en mož takoj od leta 1941 dalje aktivno solidarizirala z načeli narodnoosvobodilne borbe in ljudske revolucije jugoslovenske partije in se množično udeleževala same borbe v takšni meri, da pri nas sploh ni bilo praktične možnosti za kakršen koli poskus belogardizma ali kakšnega drugačnega zarodka kontrarevolucije.

Nato je govornik osvetil nadaljnji razvoj KPJ, pri čemer je poudaril, kako pomemben je bil prvi prihod tovariša Tita v Slovenijo, ko je leta 1934 s takratnim pokrajinskim komitejem KP Slovenije organiziral pokrajinsko konferenco za Slovenijo. Ob neposredni udeležbi tovariša Tita je ta konferenca razčistila vrsto nujnih političnih vprašanj, predvsem pa je orientirala našo partijo na množične akcije, na ustvarjanje enotne fronte delavskega razreda in na enotno demokratično gibanje ljudskih množic proti režimski diktaturi.

V letu 1937 beležimo dva nadaljnja, rekli bi odločilna mejnika, v še obsežnejšem povezovanju partije z množicami: to leto je bila ustanovljena KP Slovenije in to leto je postal tovariš Tito generalni sekretar KPJ.

Posebej je pojasnil tovariš Dujo pomen ustanovnega kongresa KP Slovenije.

Manifest ustanovnega kongresa KPS, katerega avtor je tovariš Edvard Kardelj, je v času po zmagi hitlerizma v Nemčiji podal izredno točno analizo mednarodnega položaja, naravnost preško napoved o preteči nevarnosti nacizma in nujno perspektivo borbe, na katero je pozval ves slovenski narod. Tudi dobro leto pozneje v zaporu napisana Kardeljeva razprava »Razvoj slovenskega narodnega vprašanja« predstavlja nadaljnji bogat programski prispevek h konkretni akciji, ki jo je tedaj in poznejša leta ljudske revolucije vodila Komunistična partija Jugoslavije in v njenem okviru Komunistična partija Slovenije. Ta neprečenljivi zgodovinski dokument prepričljivo dokazuje, s kako jasnimi marksističnimi koncepti se je naše te danje in današnje partijsko vodstvo oborožilo za najbolj odločilno uro v zgodovini jugoslovenskih in v tem konkretnem primeru, zlasti slovenskega naroda, saj je Kardelj s tem svojim obsežnim delom temeljito pripravil slovenske delovne množice za vseljudsko borbo slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja znotraj slovenskih in jugoslovenskih okvirov z revolucionarnim gibanjem delavskega razreda in z njegovo Komunistično partijo, v mednarodnih okvirih pa z antiimperialističnimi silami.

Ker gre za eno naših tipičnih nespremenljivih marksističnih konstant, ki daje danes in jutri naši slavnici partiji doma in po vseh kontinentih tolkšno prorost in ugled, bo primerno, če se spomnimo samo enega izmed odstavkov iz omenjene Kardeljeve knjige, napisane leta 1938:

»Veliki demokratični boj, ki ga bijejo danes zatirani narodi proti imperializmu, je uvod v popolno zmago resnično demokratične revolucionarne misli, katere nosilec morajo biti samo široke ljudske množice na čelu z delav-

skim razredom, se pravi socialistične družbene sile. Njihova zmaga bo postopno odpravila nasprotja med narodi, z njimi vred pa tudi pojave nacionalizma in šovinizma. — Razvoj današnje družbe kaže tendenco po vedno večjem povezovanju in zbljevanju narodov. Odporn demokratičnih narodnoosvobodilnih gibanj proti imperializmu pa ustvarja tiste moralne pogoje, ki so potrebni za sodelovanje in za bratstvo med narodi. Na tej bazi se razvija internacionalistična miselnost, ki ni negacija narodne samobitnosti, ampak nasprotno, njena najdoslednejša obramba. Da bi narodi mogli prijateljsko in konstruktivno živeti drug poleg drugega, morajo imeti popolno svobodo vseh svojih nacionalnih kvalitet. Sele na tej osnovi je mogoča neovirana rast občeloške kulture, pri čemer pod tem pojmom ne mislimo na obliko, temveč na vsebino. Rast občeloške kulture je odvisna od rasti zavesti o občeloški skupnosti, o skupnih interesih ljudstev vseh jezikov. A ta zavest bo rastla vzporedno z razvojem proizvodnih sredstev, z novimi oblikami družbene delitve dela, z napredkom socialističnih družbenih odnosov. Ta proces bo postopoma vnašal v nacionalne forme novo občeloško vsebino in s tem opravljal veliko delo pri zbljevanju in spajjanju narodov, ne da bi uporabljal nasilje nad stvarmi. Nasprotno, kolikor intenzivnejši bo razvoj nacionalnih kultur, toliko bogatejša bo občeloška kultura. V tem smislu združimo o stavljaju narodov v občeloško skupnost.«

Sele v takšnih okoliščinah bo odpravljen tudi problem malega naroda. Osvobojen imperialističnega pritiska bo malo narod postal resnično enakopraven član v zboru narodov, kjer bo odločala namesto nasilja, ki je svojstveno nacionalistični dobi, ustvarjalna moč dela.«

Ali ne opazimo čudovite enotnosti misli in akcije, čudovite istovetnosti v izražanju prvinskočistih marksističnih pogledov na določena vprašanja, pa najsi gre za besede izpod peresa tovariša Tita, Kardelja, Kidriča, Moše Pičada, Rankoviča, Mihe Marinka ali pa katerega koli izmed prekajenega jedra našega partijskega vodstva, jedra, ki mu je v vseh

njenem citatu iz knjige tovariša Kardelja, napisane tri leta pred vojno, ne opazimo, da tudi naši zastopniki v OZN, da vsa naša zunanja politika včeraj in danes o vprašanjih internacionalizma, sožitja med narodi, o zbljevanju med narodi in o narodnoosvobodilnih gibanjih, o aktivni koeksistenci med narodi govori

šanj in možnost hitrega podvzemjanja ustreznih ukrepov, skrata Tito je šele v najširšem obsegu ustvaril v naši partiji danes nam vsem znani sistem njenega dela, ki je v aktualnem, operativnem povezovanju prakse z revolucionarno teorijo. Tito je začel zbirati v novo vodstvo partije najbolj preizkušene komuniste,

potezah uzakonjene na drugem zasedanju AVNOJ, ki je položil temelje naši demokratični državi, državi delavskega razreda in naši današnji socialistični ureditvi.

Zaradi edinstvene vloge naše partije v tej drugi etapi njenega razvoja, v narodnoosvobodilni borbi in ljudski revoluciji, je KPJ spriči nedeljenih simpatij ne samo med vsemi jugoslovanskimi narodi, temveč tudi spriči izrednega mednarodnega ugleda toliko bolj legitimno prevzela nase svojo nadaljnjo nalogu, nalogu vodilne sile pri graditvi novih družbenih odnosov v svobodni domovini enakopravnih jugoslovenskih narodov. Kljub nezaslišanim oviram, ki jih je moral in jih spet mora Zveza komunistov Jugoslavije na tej svoji veliki graditeljski poti premagovati še danes, pa njen program, sprejeti lani na VII. kongresu ZKJ, znova osvaja naše najširše ljudske množice kot pristen izraz vseh svojih stremljenj glede utrjevanja in nadaljnega razvijanja socializma v naši deželi, glede razvijanja prijateljskih odnosa z vsemi narodi sveta in poglabljanja miroljubnega sožitja z njimi ter utrjevanja svetovne borbe za mir. V tem programu so torej na osnovi ustvarjalne marksistične in leninistične znanstvene misli izoblikovane praksa in izkušnje jugoslovenskih komunistov pri graditvi socialističnih odnosov v državnem in mednarodnem okviru, ta praksa pa je po globokem prepričanju nas vseh tako občeločenska, usmerjena predvsem na lepše življenje vseh naših delovnih množic, brez kakršnega koli izkorisčanja človeka po človeku, da hkrati združuje s tem cilji tudi akcijo nenehne graditve in poglabljanja bratskih odnosov med jugoslovenskimi narodi ter njihovega nesebičnega vključevanja v splošni mednarodni proces mirnega sožitja narodov.

Tovarišice in tovariši!

ZKJ je torej že pred vojno politično temeljito pripravila ljudske množice na neogibnost splošnega oboroženega spopada s fašizmom, ob napadu na Jugoslavijo pa je organizirala oboroženo vseljudsko vstajo, ki je bila zmagovita predvsem zato, ker je značila naša partija povezati perspektivo zmage nad fašizmom s perspektivo likvidacije osovraženega buržoaznega sistema monarhofsistične Jugoslavije, pri čemer je množicam nenehno kazala pot v pravice in družbeno ureditev, pot v socializem. Zaradi povedenega je bila tedaj ob najbolj usodni uri naših narodov v vsej njihovi zgodovini KPJ sploh edina zavestna organizirana sila v deželi, ki je bila sposobna združiti v vseljudsko revolucijo nad izdajalskim buržoaznim sistemom razočarane ljudske množice in jih organizirati za odporn fašističnemu okupatorju, v borbo za neodvisnost narodov Jugoslavije, za takšno novo Jugoslavijo, ki naj bi bila zgrajena na temelju samoodločbe njenih narodov, na njihovi enakopravnosti in na demokratičnosti oblasti ljudstva pod vodstvom delavskega razreda.

Že med samim osvobodilnim bojem pa so bile težnje ljudskih množic Jugoslavije v osnovnih

Ob velikem jubileju naše slavne partije, ki jo kljub njeni najtesnejši povezanosti z množicami vseh delovnih ljudi v Jugoslaviji na vsej njeni štiridesetletni borbeni poti, upravičeno smatrano mi doma in vsi napredni ljudje v svetu za vodnico celotnega našega gigantskega napredka, ki ga zaznavamo iz dneva v dan v večji meri, ob tako častnem jubileju, bo prav, če se s spoštljivo hvaleno mislio v srcu poklonimo spominu Djure Djakovića, Borisa Kidriča, Moše Pičada in vobče vseh tisočev znanih in neznanih revolucionarjev-komunistov, ki so za lepše življenje naših novih uravnavi učinkovit odgovor zavestno. Izborevajte orjezom v roki borbah ter nesebično žrtvovati za stvar revolucije svoja življenja, prav pa bo tudi, če se našemu sedanju, prav tako v borbah prekaljenemu vodstvu ZKJ zaboljubimo, da bomo tudi mi, družno z njimi žrtvovati vse svoje telesne in umske sile za iste cilje, to se pravi za to, da bodo izredni sadovi naše ljudske revolucije tudi v bodoče še žlahtne zoreli.

Naj živi naša ZKJ ob svoji častni 40-letnici, naj živi njen generalni sekretar, naš ljubljeni tovariš Tito!«

S sprejemu Štafete mladosti v Kopru: nosilce Štafete je na tribuni pred občino pozdravil in jim izročil čestitke predsedniku Titu za rojstni dan predsednik ObLO Koper Miran Bertok (na desni s štafetno palico v roki)

treh etapah zgodovine KPJ, v predvojnem obdobju, med ljudsko revolucijo in v tem zadnjem obdobju graditve socializma v naši deželi tako kot nobeni drugi partijski uspelo, da so ljudske množice po svojih partijskih voditeljih izražena programska načela docela osvojile in za ta načela zavestno prelivale kri? Monolitnost našega vodstvenega partijskega kadra, zlasti po imenovanju tovariša Tita za generalnega sekretarja KPJ pred 22 leti je brez dvoma med odločilnimi komponentami vseh zmag in uspehov KPJ v vsej njeni 40-letni zgodovini.

In drugo vprašanje: ali ob ome-

boj množic samo v najtesnejši povezavi z njimi. Tito je pri tem ne glede na svojo osebno varnost v pogojih tedaj tako nevarnega ilegalnega partijskega dela pravilno računal, da lahko samo na ta način doseže več osnovnih pogojev za poglobitev in razširitev revolucionarnega delavskega gibanja v Jugoslaviji. Ti osnovni pogoji pa so bili: neposreden stik partijskega vodstva s članstvom in delovnimi množicami, možnost osebnega in neposrednega ocenjevanja vsakokratnega položaja v partijskih organizacijah in položaja v deželi sploh, s tem pa možnost takojšnjega zavzemanja stališč do aktualnih političnih vpra-

Vsem prebivalcem koprskoga okraja

iskreno čestita k letošnjemu prazniku delovnih ljudi

Prvemu maju,

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR KOPER

Praznujemo ga v znamenu doseženih uspehov na vseh področjih življenja hkrati s proslavljanjem 40. obletnice ustanovitve KPJ — z željo, da bi tudi vnaprej storili vse za nemoten napredek in vsestranski razvoj naše socialistične domovine!

Gluha mladina ob 40-letnici ZKJ

V Zavodu za gluho mladino v Portorožu delujejo mladinska in pionirska organizacija. Obe sta v počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ sodelovali v raznih tekmovanjih s člani mladinskih in pionirskih organizacij drugih šol in zavodov ter si med seboj tudi napovedali tekmovanje v prostovoljnem delu. Tako so že tekmovali v streljanju z zračno puško in v nogometu z gojenji vzgojnega zavoda »Elvira Vatovec« iz Portoroža, z dijaki Pomorske srednje šole iz Pirana, s skupino mornarjev pa so odigrali nogometno tekmo.

Vetina mladincev je vnetih ša-

histov, ki se udeležujejo republiškega mladinskega šahovskega prvenstva. Pet gojencev je vključenih v Šahovsko društvo v Portorožu, kjer se borijo za naslov IV. kategornika.

Pioniri in mladinci so v doseganjem tekmovanju lepo uredili v bližini zavoda strelisce za streljanje z zračno puško. Tlakovali so tudi že pot, ki vodi do zavoda in razširili nogometno igrišče. Pred zavodom sedaj urejujejo park, ki bo v okras poslopu in njegovi okolici.

Tudi taborniki so proslavili jubilej KPJ

Člani taborniškega odreda Kraski viharščki v Postojni so te dni proslavili 40. obletnico ustanovitve KPJ in Dan tabornikov.

V nedeljo, 19. t. m., so odpri lastne prostore v zgradbi okrajnega sodišča, zvečer pa so za gimnazijskim poslopu prižgali taborniški ogenj, ob katerem je starosta tabornikov govoril o programu KPJ za razvoj delavskega gibanja in za našo nacionalno ter socialno osvoboditev. V svojem govoru je med drugim tudi nanihal dolžnosti tabornikov za vzgojitev mladih ljudi v socialističnem duhu. Pevski zbor tabornikov je zapel nekaj partizanskih pesmi, medtem ko so člani folklorne skupine nastopili z narodnimi plesi.

V drugem delu proslave, ki je bil v ponedeljek, so taborniki tekmovali v taborniškem mnogoboru. Nastopilo je sedem tekmovalnih ekip v postavljanju šotorov, orientacijskem teku ter signaliziranju.

PLISKOVICA

V počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ so na pobudo osnovne organizacije SZDL v Pliskovici s prostovoljnim delom uredili prostor, na katerega so razni zasebniki navozili ruševine in razni material. Prostovoljni delavci so zravnali 350 kvadratnih metrov površine ter ocistili 30 kvadratnih metrov kolovozne poti. Pri tem delu so premetali ca. 55 kubičnih metrov ruševin.

Štafeta mladosti S PIVKE

Minuli petek dopoldne je stekla izpred poslopja tovarne Javor v Pivki mladinska štafeta, ki je ponosna štafetno palico po vseh stranskih vased do Hruševja in Razdrtega. V štafeti so sodelovali šolski otroci iz Pivke, Slavine, Orekhka in Hruševja. V vseh vased skozi katere je tekla štafeta, so ji priredili sprejeme. Iz Razdrtega je štafeta nadaljevala pot proti Divači in Kopru.

ODŠLI SO PRVI GRADITELJI

V nedeljo, 26. aprila, je odšlo na gradnjo avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti iz Ilirske Bistrike 25 mladincev. Cesto bodo gradili dva meseca.

Imajo tudi lasten kinoprojektor, s katerim redno predvajajo razne tehnične, dokumentarne in zabavne filme. Te predstave jih zelo zanimajo in se jih vedno udeležijo polnoštevilno. Tekmovanje predvideva tudi izdelavo letalskih modelov za bližnjo razstavo, svečano izročitev nagrad in pojavljanje v času tekmovanja, prvomajski pohod v Šmarje ter ogled muzejev v Kopru in Piranu. Tudi za 1. maj bodo tako kot so ob prazniku KPJ, ko so imeli lepo uspelo interno proslavo, okrasili poslopje zavoda s cvetjem, zelenjem in zastavami.

V delu in življenju gojencev je čutiti duh našega časa. Ljubljivo svojo domovino posebno še zato, ker se zavedajo, da jim ona ZKJ na čelu nudi vse, da bi bili enakovredni svojim slišecim sovrstnikom širok po državi.

M. K.

povsod drugod po okraju še dvojno, ne tuje in domače obiskovalce o upravnih razdelitvih področij, ki si jih prihajajo ogledovati.

Bilo bi prav ...

...če bi pristojni ljudje mitali na napisne table pred posameznimi naselji in na njihovo zamenjavo ali vsaj delno popravilo tam, kjer se to da. Kar postoj, popotnik, ki tod mimo greš, ozri se na tabelo in beri: »Kraj Veliki Otok, mestna občina Postojna, okraj Postojna«. Tabla je pritrjena na prvi hiši Velikega otoka s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metrov.

Zdi se neverjetno, kako neznanec je naš občutek za formalno plat sprememb, ki jih doživljamo. Po vrhu vsega pa podobni napisi, ki jih je poturističnem Postojnskem in otoku s postojnske strani, oddaljeni od Postojnske jame le kakšnih sto metro

IZ NAŠIH DELOVNIH KOLEKTIVOV SO VESTI

Ob sodelovanju vseh v kolektivu

V Avtoturističnem podjetju »Slavnik« so izdelali in pravočasno dali v razpravo novi tarifni pravilnik

Z velikim zanimanjem so v soboto po končanem delu delavci in uslužbenci Avtoturističnega podjetja »Slavnik« Koper prebrali osnutek novega tarifnega pravilnika. Ta osnutek je izdelala tarifna komisija in je plod temeljitega proučevanja najboljšega načina nagrajevanja v podjetju. Mesec dni bo predmet temeljnih obravnav in ko bodo zbrane pripombe na to ali ono določilo, bo delavski svet sprejel nov tarifni pravilnik, katerega izvajanje bo brez dvoma okreplilo organizacijo dela v podjetju, delovno storilnost in ostvarilo možnosti za nadaljnji razvoj podjetja.

Že marca letos je posebna komisija opravila analitično oceno delovnih mest in s tem dala osnovo za izdelavo novega tarifnega pravilnika. Le-ta je rezultat ugotovitve gospodarsko-finančne moči podjetja in zaključkov podrobne analize njegovega gospodarskega stanja na osnovi zaključnega računa za leto 1958 ob upoštevanju plana za leto 1959. Upoštevajoč še druge pokazatelje je komisija po večtedenskem delu prišla do spoznanja, da je osebni dohodek za posamezno delovno mesto odvisen od števila točk, ki jih ima določeno delovno mesto glede na analitično oceno, od osebne ocene delavca in od sredstev, ki jih je delavski svet podjetja namenil za osebne dohodke delavev in dohodka dosegene s poslovanjem. Komisija je ugotovila, da je vrednost točke ocenjena na 60 dinarjev in da je stalna, neizpremenljiva osnova čiste tarifne postavke možna v razponu od 7 do 9 tisoč dinarjev glede na strokovno usposobljenost zaposlenega. Tarifne postavke so določene v razponu petih stopenj. Med posameznimi stopnjami pa je ta razpon pri višjih strokovnih uslužbencih in visokвалиficiranih delavcih 6.000 dinarjev, pri srednjih strokovnih uslužbencih in kvalificiranih delavcih 4.000 dinarjev, pri nižjih strokovnih uslužbencih in polkvalificiranih delavcih 3.200 dinarjev ter pri pomožnih uslužbencih in nekvalificiranih delavcih 2.000 dinarjev.

Posebno pomembna so v predlogu tarifnega pravilnika določila o oceni osebnosti, ki se določa na osnovi ocene kakovosti dela, poznavanja službe, let službe v stroki, količine dela, šolske in strokovne izobrazbe, prilagodljivosti k delu, samostojnosti in odnosov do sodelavcev. Osebni dohodek delavcev na mestih, kjer je moč delo meriti, pa je odvisen razen od sredstev, ki jih je podjetje Slavnik namenilo za izplačilo osebnega dohodka delavcem in od tarifne postavke predvsem od kakovosti in količine dela. Kakovost in količina dela se ugotavlja po normativih, ki so določeni za posamezne delovne operacije. Normativi so lahko tudi skupinski, višina osebnega dohodka, ki pripada delavcu, pa je še posebej določena v pravilniku o delu po učinku in v premijskem pravilniku. Važno je pri tem omeniti, da predvideva pravilnik

pred izplačilom osebnega dohodka nad čistimi osebnimi dohodki presojo, v koliki meri je bil dosegzen uspeh rezultat prizadevanja zaposlenih in koliko posledica splošnih pogojev poslovanja.

Premije naj bi bile uvedene za vsa tista delovna mesta, kjer se uspehi dela da meriti, vendar pod pogojem, da se s premiranjem povečuje prizadevanje delavca za povečanje čistega dohodka.

Osnutek tarifnega pravilnika nadalje predvideva uvajanje nagrajevanja po učinku na vseh tistih delovnih mestih, kjer je to mogoče. Učinek dela naj bi določil glede na tehnične možnosti na posameznem delovnem mestu in glede na statistične, knjigovodske in druge podatke o dosednjem učinku. Za uspešno delo na delovnih mestih, kjer dela ni mogoče meriti s finančnimi, statističnimi in drugimi pokazatelji, pa bi delavcem priznali nagrade.

V predlogu tarifnega pravilnika so tudi določila za nadomestilo za osebni dohodek med prekinjivo delo, določila o obračunavanju in izplačevanju osebnega dohodka itd.

Osnutek tarifnega pravilnika je rezultat analitične ocene delovnih mest. Najvažnejše je, da ne predvideva linearne povečanja plač, pač pa jih interna vskla-

MIKLOVA ZALA V BRKINIH

Prosvetno društvo v Pregarju v Brkinih je uprizorilo Žižkovo ljudsko igro »Miklova Zala«. K izboru tega dela jih je pripeljala želja, da bi naredili iz svojega društva homogeno celoto. To se jim je tudi posrečilo, ker so pri uprizoritvi »Miklove Zale« zaposlili vse društvene sekcije: igralce, pevce, folkloro, instrumentaliste. To je bil obenem preizkusni kamen vztrajnosti in požrtvovalnosti članov in preizkušnjo so dobro prestali. Do zdaj so igrali Zalo kar štirikrat, trikrat v Pregarjah in enkrat v Podgradu. Predstave si je ogledalo okrog 1450 ljudi (samov v Podgradu 700). V načrtu imajo še nekaj gostovanj v juniju, le da je treba prei rešiti vprašanje prevoza.

juje ter vzpodbuja delavce k večji storilnosti, saj se bo le na ta način povečal dohodek podjetja in s tem vrednost točke ter osebni dohodek vsakega zaposlenega.

PIVKI

V Pivki je zopet začela z delom krajevna lekarstva, ki sedaj posluje v lepo urejenih prostorih. Otvoritev lekarne so toplo pozdravili vsi prebivalci Pivke ter okolice, saj jim odslej ne bo več treba hoditi po zdravila v Postojno in tako bodo prisledili na času ter stroških potovanja.

OBISK UGLEDNIH TURISTIČNIH GOSTOV IZ TUJINE

Pri Švedih je naša obala vedno bolj priljubljena

Pretekli teden je obiskal naš okraj predstavnik Turistične zveze Svedske, glavni ravnatelj dr. Georg Hamsun, ki se je mudil 10 dni v naši državi kot gost Turistične zveze Jugoslavije. V spremstvu zastopnika Turistične zveze Slovenije je dr. Hamsun obiskal Postojnsko jamo, Koper, Ankaran, Portorož in Piran. Udeležil se je tudi dela konference tajnikov okrajnih turističnih zvez Slovenije v hotelu »Triglav«. V pogovoru z navzočimi je orisal možnosti za pritok švedskih turistov v Jugoslavijo in še posebej v Slovensko Istru.

Doktor Hamsun je dejal, da so bili prvi Švedi, ki so obiskali naša letovišča, s svojo izbiro zadovoljni in navdušeni nad prikljunkostjo pokrajine. Švedi ljubijo razčlenjene morske obale, kakršnih so vajeni v svoji domovini, in ne marajo prehude vročine. Zaradi tega bodo dobri obiskovalci tudi spomladni in v jeseni. Po njegovem prepričanju se bo prav zato pritok švedskih turistov v naša letovišča ob morju postopoma še znatno povečal. Bilo pa bi priporočljivo, da bi nastanitvene kapacitete povečali, saj so letos več ali manj že izčrpane. Investicije bi se kmalu amortizirale.

Predjama vabi za Prvi maj! Predjamski grad (na slike) je deloma restavriran in je v njem urejena zgodovinska zbirka, ki bo za prvomajsko praznike prvič dostopna za ogled širokemu krougu obiskovalcev. Pridite! Predjama vas vabi!

AKTUALNI TURISTIČNI PROBLEMI

POMENEK PRED SEZONO

Naše okrajno ozemlje, zlasti še obmorsko, ima zaradi svojih naravnih lepot in posebnosti take naravne pogoje za velik razvoj turizma, kakor le malokatero drugo. Razen tega nudi s svojimi dobrimi cestami najboljše priložnosti za kratke izlete v kraško zaledje in slovenske Alpe. To samo po sebi pa še nikakor ne nudi zagotovila, da bomo turiste ne le privabili, marveč tudi obdržali. Zaradi tega se naše oblasti ter turistične in druge organizacije resno trudijo, da bi modernizirali, povečali in pomnožili hotele in gostišča, poskrbeli za točno in

kulturno postrežbo, dobro prehrano in pristno pijačo.

Da bodo naši kraji, zlasti še turistični, zares vsestransko taki, kakršne terja dobra sodobna turistična politika, pa je potrebno tudi še sodelovanje vsega našega domačega prebivalstva. Njegova prva dolžnost je, da poskrbi za vzorno čistočo in olepšavo svojih hiš in njihove okolice. To bo doseglo najprej s tem, da odstrani vse spoščljivo ter okrasni balkone, okna in vrtove s cvetlicami. V okras hiš in naš ugled prav gotovo tudi ni obešanje peril tam, kjer ga doseže že prvi pogled ceste ali z ulice.

Naša turistična društva so tudi letos opozorila prebivalstvo turističnih in obcestnih krajev na potrebo po okrasitvi s cvetlicami in razpisala za najlepše okrasitve posebne denarne nagrade. Ne gre pa, da bi pedeljevali samo nagrade, izreči bo treba tudi graje vsem tistim, ki pozivom ne bodo sledili. Poseči bo treba morda celo po ostrejših ukrepih povsod tam, kjer bo zanemarjenost posebno kvara, da bomo končno dosegli tak videz naših krajev, kakršnega mora imeti turistično ozemlje.

Druga stvar je samo vedenje naših ljudi na javnih prostorih in v javnih lokalih. Nikakor ni mogoče dovoliti, da bi se spreminali naši gostinski lokalji, pa četudi najmanjši, v pijačeskih beznicih s kričanjem, hreščecim prepevanjem in neolikanim vedenjem. Zavedati se moramo, da živimo posebno tu ob meji, ki ni odprt samo za mali obmejni promet, marveč tudi za veliki turistični. Po zunanjji podobi naših krajev in po vedenju prebivalstva ne presoja turist samo nas, marveč celotno našo socialistično družbo in deželo.

Zaradi tega je dolžnost zlasti še samih gostincev, da store vse, kar morajo in morejo, da se bomo predstavili turistom kot kulturno in socialistično zavedno ljudstvo. Nehati se mora, da bi gostinci zradi prodaje nekaj litrov alkoholnih pijač dovoljevali optim gostrom nekulturno vedenje ali celo nadlegovanje drugih. Turistične organizacije so sklenile, da bodo tudi tej strani našega življenja posvetile vso potrebno pozornost in z nadzorovanjem poskrbele za red povsod tam, kjer ga neposredno s tem zadolženi ne bodo znali ali hoteli vzdrževati. R.

NACIONALIZACIJA *najemnih zgradb in gradbenih zemljišč*

Postopek za izvedbo nacionalizacije

nacionalizirani ali ne. V tem postopku ni stranka same prejšnji lastnik, temveč tudi občina, na katero področju je nahaja predmet nacionalizacije.

Zoper odločbo o ugotovitvi predmeta nacionalizacije, ki jo izda občinska komisija za nacionalizacijo, se more nezadovoljna stranka (občina oziroma za njeno javni pravobranilec ali prejšnji lastnik) v roku petnajstih dni od dneva vročitve odločbe pritoži na okrajno komisijo za nacionalizacijo. Proti odločbi občinske komisije pa ni več redne pritožbe in se zoper to odločbo tudi ne more voditi upravni spor.

Na podoben način je urejen tudi postopek za izvzetje zgradb in delov zgradb od nacionalizacije. Ta se zaenje le na obrazloženo zahtevo prejšnjega lastnika, naj se izvzamejo od nacionalizacije in ostanje njegov last zgradbe in posebnih deli zgradb, ki so po zakonu o nacionalizaciji izvzeti na okrajno komisijo izvzetje zgradb od nacionalizacije. Ta zahteve lahko uveljavlja prejšnji lastnik ali v ugovoru zoper zahtevo za ugotovitev predmeta nacionalizacije, ali pa pozneje, vendar najkasneje v roku treh mesecev od dneva, ko mu je bila vročena zahtevo za ugotovitev predmeta nacionalizacije. Ta rok se izjemoma lahko podaljša za čas, ko prejšnji lastnik ni mogel vložiti zahteve, vendar največ za tri mesece. Ta zahteve so vloži pri tisti občinski komisiji za nacionalizacijo, ki je izdala odločbo o nacionalizaciji. Le-ta tej zahtevi ugodi ali pa ne, in sicer s posebno odločbo (izjemoma lahko tudi z isto odločbo), s katero se odloči o zahtevku za ugotovitev načionalizacije, zoper katero je prav tako možna pritožba v roku 15 dni od vročitve odločbe na okrajno komisijo za nacionalizacijo.

V tem sestavku je bil na kratko obrazložen redni postopek v zvezi z ugotavljanjem predmeta nacionalizacije in z odločanjem o izvzetju od nacionalizacije. V prihodnji številki »Slovenskega Jadrana« pa bo govora se o presoji zakonitosti in pravilnosti odločb komisij za načionalizacijo. dr. S. Polič

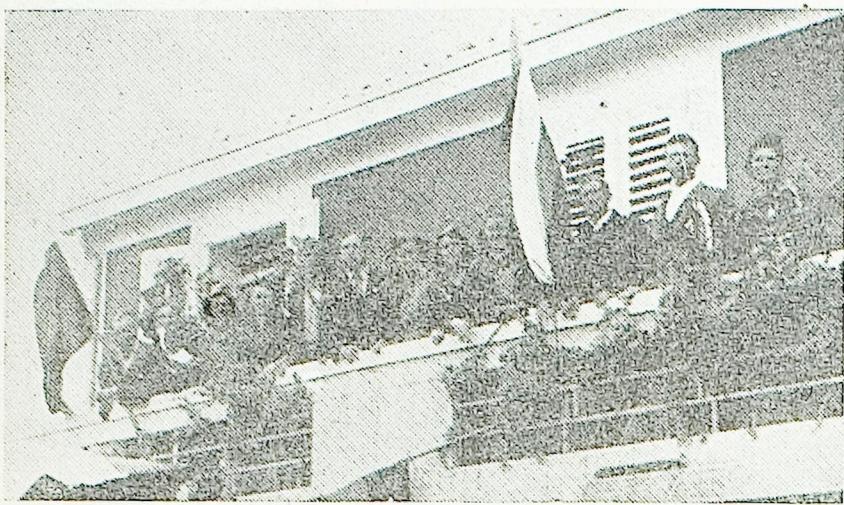
Posvetovanje o slovenskem turizmu

Preteklo sredo je bila v Kopru konferenca tajnikov okrajnih turističnih zvez Slovenia, katere so se udeležili predstavniki Turistične zveze Slovenije z glavnim tajnikom inž. Hugom Weissom na celu. V dopoldanskem delu konference v hotelu »Triglav« so tajniki podali poročila o pripravah za letošnjo glavno turistično sezono na posameznih slovenskih turističnih območjih ter o izgleđih za njen uspeh. Iz poročil je bilo mogoče spoznati, da moremo pričakovati letošnje veliko boljši obisk domačih in tujih turistov kakor v lanskem rekordnem letu. Vendar bo treba storiti še marsikaj, da se zagotovi zlasti zadržna preskrba z mesom, mlekom, kruhom, pivom, mineralno vodo in brezalkoholnimi pijačami.

V nadaljevanju svojega dela so tajniki proučili nove odredbe in predpise o ureditvi oddajanja zasebnih turističnih sob domačinom in tujcem. Sklenili so, da bo treba predpise strogo izvajati, ker bo samo tako mogoče poskrbeti za zadovoljitev gostov.

Konferenco so nadaljevali polegno v Ankaranu, kjer so razpravljali o dolgi vrsti važnih zadev, ki se nanašajo tako na sam turizem, kot tudi na delo okrajnih turističnih zvez ter v njih včlanjenih turističnih društvih in organizacij. Ob koncu so sklenili, da bo prihodnja konferenca v Mariboru in na Pohorju. Na njej bodo pregledali položaj glavnih turističnih sezon.

Re-

Veseli in presrečni smo učakali Primorski Slovenci in Istrani 1. maj 1945. Na sliki: slavje v Marezigah pri Kopru

IZ SPOMINOV NA SREMSKO MITROVICO

Tudi Primorci so bili med Mitrovčani

V starji Jugoslaviji menda ni bilo napadnega človeka, ki ne bi vedel za kaznilnico v Sremski Mitrovici. K tej njeni slavi je največ doprinesel boj, ki so ga vodili obsojeni komunisti. Nekako po letu 1933 je začelo tudi v Sremski Mitrovici število obsojenih komunistov naglo narascati in vzporedno s tem se je povečal tudi prtiški kaznilniške uprave na vse politične obsojence. V upanju, da bo strla revolucionarni duh obsojenih komunistov, se je uprava posluževala vsakega sredstva, ki je obetačo kak uspeh. Med temi sredstvi je bila predvsem slaba hrana. V letih 1932—1935 so dobivali politični obsojenci kruh iz pokvarjene koruzne moke, v katerem ni manjkalo niti črov. V ostalem je bila glavna hrana obsojencev bel, več let star in skoraj neprebaljiv fiziol. Zaradi tega je zbolela večina političnih obsojencev. Uprava kaznilnico je nadalje prepovedala kajenje, ves tisk in dovoljevanja, da so politični obsojeni lahko pisali svojem le enkrat na mesec po nekaj vrstic. Politični obsojeni so bil začetka v velikih in vlažnih betonskih sobah skupaj s kriminalci. Med strohaščinami sredstvi so bili tudi okovi, ki so jih »nediscipliniranim« prpenjali na noge, in strahotne temnice, kjer je obsojenec hiral ob kruhu in vodi. Komunisti so bili torek obsojeni na hiranje in žalostno smrt. Kmalu pa se je pokazalo, da je bila njihova volja, da si popravijo položaj, močnejša od vseh ranjanih kaznilniških uprave. Po letu 1933 so se gladovne stavke vrstile ena za drugo. Zanje so zvedeli vsi napredni ljudje v Jugoslaviji in podprtli politične obsojence. Prav zaradi tega se je po letu 1936 močno zboljšal zlasti položaj obsojenih komunistov v Sremski Mitrovici. V tem času je načrpal močan korak naprej politična šola, ki so si jo organizirali komunisti in lepo se je med njimi razvilo tudi prosvetno delo. Vse je rastlo postopoma prav tako, kakor je njihov boj dajal vedno lepše rezultate!

Dobro se spominjam, kako so si obsojeni komunisti žeeli, da bi prizeli da kažejo instrumenta in glasbe. Uprava niti tu ni hotela popustiti. In ko je začela že nekajko popuščati, je nekoga dne obsojeni slovenski komunist Milan Apel izjavil, da bo izdelal harmonij. To pa se je vsem zdelo skoraj nemogoče. Našel si je nekaj deščic, pritihopal nekaj pločevine in drugega materiala in »čimpral« več tednov. Nekega večera smo se svetano zbrali in Apel je stopil k čudni pripravi, ki je bila bolj podobna začetu kot harmoniju in zaigral. Težko bi bilo popisati veselje, ki smo ga v tistih trenutkih preživili!

Kako so politični obsojeni praznovali prvi maj? Začetka so bile proslave prvega maja zelo skromne. Tega dne so se obsojeni komunisti zbrali v svojih sobah na svečanem sestanku. O prvem maju je po navadi govoril kak starejši obsojeni komunist. Sledilo je prepevanje revolucionarnih pesmi. Ta pesem je bila obsojenim komunistom v uteho in veliko vzpodbudila v njihovem težkem boju.

Vse družače je izgledal prvi maj v obdobju 1936—1938. Obsojeni komunisti se zdaj z brzo na svoji politični in prosvetni prireditvami. Tu nastopajo dramski krožek, številni pevski zbori, in tudi orkesteri. V tem času so obsojeni komunisti večino svojih prireditv povezovali z bojem za pomagajoški ljudstvu! Vse prireditve so bile na takih umetniških višini, da jih je vsak obsojeni komunist doživel z vsem svojim bitjem. Še živi nekdanji Mitrovčani, prav gotovo ne bodo nikdar pozabili na Ivica-Fomo (leta 1941 so ga Nemci obesili na Terazijah v Beogradu), bosanskega želežničarja (strojevodja), ki je dovršeno igral najbolj težke vloge. Bili so trenutki, ko se prihajale solze v oči celo stražnikom, ki so prisostvovali predstavam!

Tako so obsojeni komunisti doživljali tudi dneve, ko so tako rekoč pozabljali, da tičijo med širim stenam. Vsak obsojeni komunist se je učil z železno voljo in prav s tako voljo izvrševal vse naloge, ki mu jih je nalagal KP. Niso bili redki primeri, da so obsojeni hrvaški ali pa makedonski nacionalisti v tej kaznilnici pristopili v komunistični tabor! Zaradi svoje vzorne organizacije in discipline (mislimo na komuniste) je Sremski Mitrovica zaslovela po vsej Jugoslaviji. Začelo se je govoriti celo o »Univerzi« v Sremski Mitrovici. Začetka so bili obsojeni komunisti v Sremski Mitrovici v največji izolaciji in živeli skrajno bedno. Vsak obsojeni komunist je čutil, kako pritiska-

jo nanj kaznilniške stene. Potlej pa se položaj vsaj za nekaj časa močno spremeni. Obsojeni komunisti začeno z bojem uveljavljati svojo voljo in zaradi tega so začele padati tudi tiste mračne stene, ki so jih pred tem popolnoma ločile od zunanjega sveta. Kaznilniška uprava ni našla več sredstev, da bi uklonila revolucionarne

borce in tako je Sremska Mitrovica s svojimi obsojenimi komunisti nekaj časa lahko igrala izredno važno vlogo (politična šola, kadri itd.) Trpljevanje obsojenih komunistov in njihove žrtve niso bile zamani, kajti močno so kreplile KPJ, ki je vodila jugoslovanske narode v boju za svobodo do dokončne zmage. V. S.

JOSIP COTIČ PRIPOVEDUJE, KAKO JE BILO V RENČAH PRI GORICI

Na Goriškem je bila močna organizacija KP

Ze v zgodnjih mladosti sem začel sodelovati v komunistični organizaciji. K temu so me pritegnili moj brat Vincenc, bratranec Jože Cotič in nekaj ilegalcev z imenom Tone.

Prva naloga sem dobil leta 1927, in sicer so me postavili kot izvidnika in kurirja. V tem času je bila partijska konferenca na hribu Dolgo brdo (maja 1927). Takrat sem že pomagal pri organiziranju raznih akcij, razobesnačju zastav, razpečavanju letakov itd. Našel sem tudi nekaj tovarišev, ki so bili istega preprinčanja kot jaz in smo skupaj delali.

Leta 1929 sem bil na Boru sekretar celice, člani pa so bili Alojz in Jožef Martinuč, Gaber Arčon in Franjo Stepančič. Osebno sem bil povezan z Antonom Kodričem, Julijem Beltramom in Francem Lukežičem. Naša celica se je leta 1932 povečala, zato smo jo razdelili v dve grupe. Takrat smo dobili tudi povezavo s pokojnim tovarišem Srebrnčem. Izvedli smo več uspešnih akcij, tako da smo prišli do ciklostilnega in pisalnega stroja. Oboje smo branili na raznih krajeh, dokler nismo našli primernega prostora za delo. Najprej smo delali v Tomaškem potoku, kmalu pa smo se moraliseli, ker nas je izdal Franc Možetič iz Renč. Preselili smo se v

Ozdrav potok Dolgega hriba, od tam pa smo tekmo oddali po nalogu pokojnega Bratkovča skupini komunistov na Kras. Zvezel sem, da so te stroje odnesli v Klamberg in da so jih pozneje izsledili italijanski fašisti.

Potem ko so imeli že stroje, so aretirali Jožeta Susiča in Cingerja, menio pa je izdal Susič. Trdil je, da sta povezana tudi Martinuč in Avgust Spacapan, kar pa jaz nisem hotel priznati.

Tako je potekala naša partijska politična dejavnost vse do moje aretacije leta 1940, oziroma do začetka druge svetovne vojne. Za delovanje na našem območju so bili v glavnem odgovorni tovariši, ki so bili povezani izven naših krajev in oni so nam prisnali tudi direktive in propagandni material. Tako je bil Franc Kodrič povezan z Gorico in Furlanijo, Josip Cotič z Vipavsko in Trstom, Alojz Martinuč pa z Gorico in Soško dolino. Osebno sem bil povezan na Vipavskem s pokojnim Vodopivecem, Jerico in Jankom, v Trstu pa s pokojnim narodnim herojem Pinom Tomažičem. To je bila naša popolna organizacija na vsem ozemlju Primorskem.

Toda razen s sosednjimi kraji smo bili povezani tudi z ljudmi izven naših meja. Pokojni Pino Tomažič je imel zvezko z Italijo, z nekim Negričem iz Benetk, tovarišica Jerica preko Jugoslavije s Češkoslovaško, pokojni Vodopivec pa preko Italije s Francijo. Sestanke smo imeli v Cr-

do Trsta ali pa v Vipavsko dolino do Gorice. Goričani in Kraševci, ki jim je Pivka v prvi svetovni vojni nudila pribrežališče, so sedaj povrnili gospodarjenje. Družine so romše se naprej v Furlanijo in nekatere so odsetili celo v Ancono. Tisoči in tisoči s Pivko so odhajali v begunstvo, doma so zložili najpotrebcnejšo na voz, zakopali posodo in dragocenosti in tu in tam pustili koga, da je varoval hišo. Solo so že marca prenehale s pokupkom, in jih je vse zasedala vojaščina. Prišel je čas za tatove, ki so skoraj nemoteno gospodarili po pivških vasah, vlamljali v hiše in odnašali kar se jim je zljubilo. Marsikateri je našel vložljeno in oropano hišo, ko se je vrnil iz begunstva. Gostilne pa so kljub vsemu točile celo bolj kot poprej. Polnila jih je prestrašena vojaščina in doseljeni Italijani. Njihova živčnost in strah sta bili daleč večji kot pri domačih ljudeh, ki so na milost in nemilost prepustili domove vojni. Alkohol jim je menda pomagal do korajže. Morala tet, ki so čakale vse do Krasa, kaj bo, je bila zelo nizka, njihovi oficirji pa so pili in malo manj kot jokali.

Pivške vasi so tako ostale cele, ljudje so se vse april vračali domov, si urejali vložljene hiše in se lotili zemlje, ki je klicala, da jo zasejajo. Sreca so se žalostno stisnila ob dejstvu, da je Jugoslavija tako zlahka propadla. Starje so poznavali srbski odporni v prvi svetovni vojni, poznavali so odlične bosanske batljone na soški fronti in v nekaj dneh je vse to odpovedalo. Je to bila prava resnica? Vse ilegalne in tihotske zvezze so bile tja do junija pretrgate, nato pa jih je znova vzpostavila zvezna Zveza, ki je pripravljala upor!

Naslednji april leta 1942 je bil že čisto drugačen. OF je že krepko počnala korenine po Pivki. Nastalo je že nekaj odborov OF, razvijala se je Pivška četa, februarja 1942 je Major Jakob v Postojni sestavil prvi okrožni odbor OF, nato pa se rajonski odbor OF za Postojno. Tudi prve partizanske puške so zapokale.

Pivška četa, ki se je razvila iz prvih 7 partizan na Primoskem, je večinoma taborila v Brkinih ali pod Vremščico, ki je že februarja in marca napravila nekaj manjših akcij. Odločno pa se je uveljavila njenja zaseda 4. aprila pri Amrožcu, ko je počakala karabinjersko patruljo in pobila 20 oficirjev. Italijani so hitro pričeli požigati, pobirati ljudi in streličati talce po brkih v vseh vasih. Pivška četa se je zato morala umakniti pod Vremščico in nato na Nanos. Spotoma je se pobrala dva vola Italijanu Fabrizu v Razrdrem.

Tiste dni pa se je na Nanos prebivali tudi četa 20 mož, ki jo je vodil Mile Spacapan-Igor. Ta četa je že pozivom poskušala, da bi prisača čez dobro zastrahujejo mejo, a ji ni uspešno. Sele proti koncu marca se je uspešno prebila pri Čremu vrhu. S seboj je prinesla orožje in municio, ki so ga pri nas zelo rabili. Oba četa na Nanosu nista imeli več kot 50 mož. Italijani so Spacapanovo četo ves čas sledili, ko pa je prisača še Pivška četa na Nanos, so spoznali, da je nastopil ugoden trenutek. Do 18. aprila so več obroči obkollili Nanos in požigali vse doline. Ob 8. uri zjutraj pa skoraj do teme je neprosten počkal. Četi sta se dobro držali, čeprav nista imeli mnogo skošenj, zlasti ne Pivška. V samih neposrednih napadih je proti partizanom nastopilo čez 700 Italijanov, več tisoč pa je stiskalo obroče. Protiv večeru so partizani spoznali, da je edina rešitev proboj po skupinah. Zato so se po vodih pričeli prebijati. Vod heroja Vojka se je uspešno in cel prebil na Čaven. Spacapanovi borci so se prebili proti Orjanju. Pivška četa pa v Brkini, vendar je slednja najbolj trpelja. Po Brkinih so jo naslednje tedne neprestano hajkali, na Nanosu pa so Italijani zajeli 10 borcev. Nekaj jih je tudi padlo, med njimi Pavle Roš.

Med Pivčani so v bojih na Nanosu sodelovali med drugimi Rebec, Karel Lekšan, Rudi Modic iz Velikega otočka. Nadaljevanje na 14. strani)

Proslave KPJ v Ilirske Bistrici

Razen osrednje proslave 40. obletnice KPJ v Ilirske Bistrici so bile še posebne proslave v Jelšanah in Zabičah. Na njih so sodelovali predstavniki JLA in pevski zbor pod vodstvom Alojza Boštjančiča. V Ilirske Bistrici so v počastitev 20. aprila postavili slavoloke in na večer pred praznikom prižgali kresove.

* * *

Solska mladina ilirskobistriške občine je priredila v počastitev 40-letnice ustanovitve KP Jugoslavije športna tekmovanja. Kajih 70 mladih tekmovalcev je tekmovalo v vajah na orodju, skokih v višino in daljnino, v tekmah na 50 in 100 m ter v družabnih igrah. Najboljše rezultate tekmovanja so dosegli učenci polno osnovne šole v Ilirske Bistrici. Najbolj je presezenil uspeh Helene Martinčič, ki je zlahko skočila v višino 1,34 m in je dosegla tudi dobre rezultate v skokih v daljino ter teknu.

* * *

Taborniki pa so pripravili v parku v Ilirske Bistrici propagandni tabor z logorovanjem 25 članov taborniške organizacije. V večernih urah so prižgali taborni ogenj in izvajali nekaj taborniških vaj. Tekmovali so tudi v postavljanju šotorov in v signalizaciji ter s svojim nastopom privabilni v taborniške vrste 27 mladincev in mladink.

SLOVENSKI JADRAN

v vsako hišo

Slovenskega Primorja!

PAPERKI IZ ZGODOVINE V LETU VELIKIH OBLETNIC

April 1941 in 1942 na Pivki

Klub vojni, ki se je začela 1940. leta in aretacijam posameznih Pivčanov v oktobru istega leta ter nekaterih voklicev v vojaki na Pivki sprva niso močne občutili vojne. Postopoma so sicer uvedli nakaznico, vendar se stvari niso veliko spremenile vso do pomeri leta 1941. leta, ko je vedno bolj postajalo očito, da bo prišlo do spopada z Jugoslavijo. Italijani so z naglico dovozali čete in opremo, temeljito so oborožili bunkerje in jih dobro založili z municio, mejo pa so skoraj popolnoma zaprla in le malo.

Vasi neposredno ob meji, ki so med njo in ozemljem Jugoslavije so vzdolj vojne so ukazali popolnoma spraznit. Korintice, Jursče, Palče, Trnje, Zeje, Postojna, Strmica in druge so ostale prazne. Tiste dni so bile vse ceste polne lojtrnih vozov, ki so romali v Vremško dolino vse

do Trsta ali pa v Vipavsko dolino do Gorice. Goričani in Kraševci, ki jim je zljubilo, so sedaj povrnili gospodarjenje. Družine so romše se naprej v Furlanijo in nekatere so odsetili celo v Anconu. Tisoči in tisoči s Pivko so odhajali v begunstvo, doma so zložili najpotrebcnejšo na voz, zakopali posodo in dragocenosti in tu in tam pustili koga, da je varoval hišo. Solo so že marca prenehale s pokupkom, in jih je vse zasedala vojaščina. Prišel je čas za tatove, ki so skoraj nemoteno gospodarili po pivških vasah, vlamljali v hiše in odnašali kar se jim je zljubilo. Marsikateri je našel vložljeno in oropano hišo, ko se je vrnil iz begunstva. Gostilne pa so kljub vsemu točile celo bolj kot poprej. Polnila jih je prestrašena vojaščina in doseljeni Italijani. Njihova živčnost in strah sta bili daleč večji kot pri domačih ljudeh, ki so na milost in nemilost prepustili domove vojni. Alkohol jim je menda pomagal do korajže. Morala tet, ki so čakale vse do Krasa, kaj bo, je bila zelo nizka, njihovi oficirji pa so pili in malo manj kot jokali.

Pivške vasi so tako ostale cele, ljudje so se vse april vračali domov, si urejali vložljene hiše in se lotili zemlje, ki je klicala, da jo zasejajo. Sreca so se žalostno stisnila ob dejstvu, da je Jugoslavija tako zlahka propadla. Starje so poznavali srbski odporni v prvi svetovni vojni, poznavali so odlične bosanske batljone na soški fronti in v nekaj dneh je vse to odpovedalo. Je to bila prava resnica? Vse ilegalne in tihotske zvezze so bile tja do junija pretrgate, nato pa jih je znova vzpostavila zvezna Zveza, ki je pripravljala upor!

Pivška četa, ki se je razvila iz prvih 7 partizan na Primoskem, je večinoma taborila v Brkinih ali pod Vremščico, ki je že februarja in marca napravila nekaj manjših akcij. Odločno pa se je uveljavila njenja zaseda 4. aprila pri Amrožcu, ko je počakala karabinjersko patruljo in pobila 20 oficirjev. Italijani so hitro pričeli požigati, pobirati ljudi in streličati talce po brki

NOVO NA KNJIŽNI POLICI V LETOŠNJEM JUBILEJNEM LETU ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI V LETOŠNJEM JUBILEJNEM LETU ★ NOV

D. H. Lawrence:

Poroka ali ne

(Odlomek iz romana ZALJUBLJENE ŽENE, ki je izšel pri mariborski založbi Obzorja v pre-vodu Jožeta Fistroviča in v opremi Uroša Vagaje)

Branhwenova družina se je pr'pravljala da bi se odselila iz Beldovra, ker je oče moral stanovati v mestu zaradi službe.

Birk'n je vzel dovoljenje za poroko, vendar je Ursula odlašala iz dneva v dan. Ne bi se rada odločila za določen čas — še zmerom je omahovala. Potekal je tretji teden enomesecne odpovedi službe na srednji šoli. Približeval se je božič.

Gerald je čakal, da se poročita Ursula in Birk'n. To mu je pomenilo nekaj odločilnega.

»Bi naredili dvojno?« je vprašal Birk'n nekoga dne.

»Kdo b' bil za drugi par?« je vprašal Birk'n.

Gudrun in jaz,« je rekel Gerald in oči so mu podjetno zamežikle.

Birk'n ga je gledal ne da b' bil trenil z očmi, kakor bi bil nekako presefene.

»Resno — ali se šališ?« je vprašal.

»O, resno. Ali naj? Naj se z Gu-drunkovo poročila hkrat, z vami?«

»Vsekakor dajta,« je rekel Birk'n.

»Nišem vedel, da sta pr'šla že tako daleč.«

»Kako daleč?« je vprašal Gerald, ga pogledal in se zasmehjal.

»O, gotovo,« je rekel Birk'n, »dejal bi, da je to res občudovanja vreden korak.«

Gerald ga je pazljivo pogledal.

»Zdaj pa nisi nič navdušen?« je vprašal. »Misliš sem, da si strašno zaveroval v poroko.«

Birk'n je zmigal z rameni.

»Prav tako si lahko zaverovan v no-sove. Imamo vse vrste nosov, tope in vsakršne.«

Gerald se je zasmehjal.

»In vse vrste zakonov — tope in vsakršne?« je vprašal.

»Tako je.«

»In misliš, da b' bilo topo, če bi se očenil?« je zasmehljivo vprašal Gerald in nekoliko nagnil glavo na stran.

Birk'n se je naglo zasmehjal.

»Kako pa navij kaj bo iz tega?« je rekel. »N'kar mi ne vračaj z mojimi primerimi —«

Gerald je tehtal za trenutek.

»Vendar bi rad zvedel natančno mnenje,« je rekel.

»O svoji poroki — ali porokah sploh? Zdaj ti je potrebno moje mnenje? Ničim nifikarsnega mnenja. Ne zanimal sem se za poroko po postavi — ne po tej ne po drugi plati. Tu gre samo za prikladnost.«

Gerald ga je še zmeraj pazljivo opazoval.

»Jaz pa mislim, da gre za kaj več.« je resno dejal. »Vsekakor te lahko dolgočasi hravstveno vprašanje zakona, če pa se človek zares poroči, pomen to nekaj odločilnega, dokončnega za njegovo življenje —«

»Misliš torej, da je nekaj dokončnega, če stopiš z žensko k matičarju?«

»Ce se od tam vrneš z njo, mislim tako,« je rekel Gerald. »To je nekako nepreklicno.«

»Prav imāš, s tem se strinjam,« je rekel Birk'n.

»Ne glede na to, s katerega stališča gledaš na postavno poroko — takrat, ko si se že poročiš, pomeni to zate samega nekaj dokončnega —«

»To verjamem,« je rekel Brkin, »nekje to drži.«

»Zdaj se je treba torej samo še vprašati, ali naj človek to storí,« je nadaljeval Gerald.

Birk'n ga je preizkušajoče gledal; v očih se mu je iskrilo kratkočasje.

»Na svetu tak si kot lord Bacon, Gerald,« je rekel. »Vprašanje obravnavavaš kakor pravnik — ali po Hamletovem biti ali ne biti. Ce bi bil jaz na tvojem mestu se ne bi poročil: ti pa vprašaj Gudruno, ne meni. Saj se ne ženiš z menoj, kajne?«

Gerald je preslišal zadnje besede.

»Res je,« je rekel, »treba je hladno prejarti. V tem je nekaj usodnega. Pridel do razpotja, kjer je treba v to ali drugo smer. In poroka je ena izmed treh poti —«

»Kam pa drži druga?« je naglo vprašal Birk'n.

Gerald se je zagledal vanj z vročimi čudno zavednimi očmi, ki jih Birk'n ni mogel razumeti.

»Ne morem reči,« je odgovoril. »Ce bi to vedel — Nelagodno se je prestopil in utilnil sredi stavka.

»Misliš reči, če bi poznal drugi iz-hod, ki je mogoč?« je vprašal Birk'n.

»Ker ga ne poznaš, pa je zakon pis aller.«

Gerald se je zavedel, da je znespremenjenimi, vročimi vslivljimi očmi zagledal kvíšku v Birkina.

»Človek res nekje čuti, da je zakon pis aller,« je priznal.

»Potem pa se ne ženi.« je rejal Birk'n.

»Pravim ti,« je nadaljeval, »kakor sem rekel že prej — zakon strega kova se mi je prisluščil. Ego-ism je deux nič v primeri s tem. To je neke vrste tih lov v parihi: ves svet je razdeljen na pare, vsak par ima svojo hišico preži v vsem na svoje drobtinčarske koristi in se

duši v svojih majčenih skrivnostih — to je nekaj najdurnejšega na svetu.«

»S tem se docela strinjam,« je rekel Gerald. »V tem je nekaj manj-vrednega. Toda kakor pravim — kakšen je drug izhod?«

»Vsekakor se je treba izogniti nagoru po domu. To pravzaprav nagon, ampak strahopetna navada. Nikoli ne bi smel imeti doma.«

»To tudi jaz podpišem,« je rekel Gerald. »Toda druge izbire n'ki.«

»Micramo jo poiskati. Verujem v trajne zveze med možem in ženo. Nenehno prebiranje te samo žerjav. Nepretrgan odnos med možem in ženo pa se ni zadnja beseda — gotovo da ni.«

»Ni,« je rekel Gerald.

»Dejansko se zgodi,« je nadaljeval Birk'n, »da se v odnosu med moškim in žensko razbohoti toliko močno ozkorčnost, nizkočnost in nezdostnost, ker pač zrasce v najvišjo, zaključeno zvezo.«

»Res je, verjamem ti,« je potrdil Gerald.

»Idealu o ljubezni in zakonu moramo spodmakniti, podstavek. Potrebujemo nekaj Sirsega. Tako verujem v dodaten popoln odnos med moškim in moškim, ki mi je potreben poleg zakona.«

»Ne razumem, kako bi ta zveza mogla biti enaka zakonski,« je rekel Gerald.

»Ne, ne enaka, marveč enako tehtna, prav tako usvarjalna, nič manj posvečena, ki hočeš.«

Gerald je mučeno zamencal. »Več, jaz tega ne morem čutiti,« je rekel. »Prav gotovo ne more biti med moškim in moškim n'ki tako močnega kakor je spolna ljubezen med moškim in žensko. Narava ni poskrbela za osnovno.«

»No, kako da ne, prepričan sem, da je. In mislim, da ne moremo biti srečni, dokler ne zidamo na tem temelju. Moramo se iznebiti izključnost, zakonske ljubezni. In treba je priznat, nedovoljeno ljubezen med moškim in moškim. To bi, prineslo več-

jo svobodo za vsakogar, bodi moška ali ženska osebnost, oba bi dobila večjo moč.«

»Vem,« je rekel Gerald, »ti veruješ v nekaj takega. Jaz pa, vidis, ne čutim nič podobnega.« Potrepljal je Birkina po nadlahti, kakor da se mu hoče prijateljsko oprostiti, ker se ne strinja z njim. In pr' tem se je nekam zmogloslavno smehljjal.

Bi je pripravljen, da se predra usodi. Poroka je bila zanj podobna obsošči. Bil je voljan, da se odsodi na zakon, da bi postal podoben kaznjencu, ki je obojen na kopanje v podzemeljih hrušnikih in nikdar ne živi na soncu, marveč je omejen na strašno dejavnost pod zemljijo. Ustrežljivo je hotel sprejeti takšno življenje. In poroka je bila pečat njegovih usodil. Prostovoljno je čakal, da bo tako padel v podzemlje in zapečatil vrata za seboj kakor duša, ki je preklepa, da bo živel v večem pogubljenju. Nikoli pa ne bo steknil pristega odnosu z drugo dušo. Tega ni zmogel. Poroka mu ni pomenila, da se zaprl v zaupno, tesno zvezo z Gudruno. Ne, s tem bi si samo naložil dolžnost, potrdil bi obstoječi svet, sprejel red, kakrsen je v navadi, ki pa vanj v duši ni verjal, potem pa bi se zavlekel v pribeljajoče v podzemeljski svet svojega življenja. To je hotel storiti.

Druga pot je držala v pobratimstvu, ki mu ga je bil ponudil Rupert, kjer bi se z upajanjem in ljubezni povezal z njim, nato bi šele sledila zveza z ženo. Ce bi se zaobljubil moškemu, bi si pozneje mogel naložiti enako dolžnost do zene: ne samo v poroki po vseh postavah, marveč v brezpojnjem, mističnem zakonu.

To ponudbe pa kljub temu ni mogel sprejeti. V njem je bilo nekaj odrevencelega, zaznamovala ga je otopenost, k jo je povzročalo nerenočeno hotenje, hotenje, k sploh ni obstajalo ali pa je hiral. Mogoče res ni imel velje. Zajak Rupertova ponudba ga je čudno navdušila. Vendar ga je se bolj veselilo zavrniti, željo, kakor da b' sprejel obveznost.

Jack Hines:

Naš film prvič v Cannesu

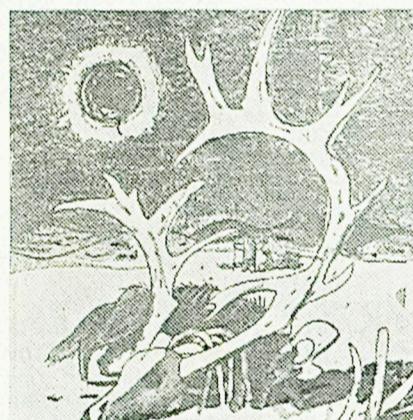
Te dni so bile v republiških središčih naše države premiere novega jugoslovanskega filma VLAK BREZ VOZNEGA REDA. O tem filmu se je že veliko pisalo in razpravljalo in slišati je bilo deljena mnrena, navdušene in bolj kritične ocene. Verjetno pa je, da je film dober, ker ga je posebna komisija izbrala za letosjni filmski festival v Cannesu. Film je posnelo zagrebško podjetje Jadran-film v režiji mladega režisera Veljka Bulajića.

Film govori o kolonizaciji v prvih povojskih letih, ko se siromašni kmetje iz Dalmacije s svojim bornim imetjem selijo v bogato Barano. Prvotni, delovni nastav filma je bil zato »Zemlja.« Ti kolonisti na svojem potovanju (vlak nima vozneg reda) in se ustavlja na nekaterih postajah tudi po nekaj dñih) doživljajo vsakdanje in posebne stvari: ljubezen, ločitve, spore, kolebanja, smrti in rojstva, skratka svoje individualne drame. Ta problem povojskih kolonistov je nov v našem filmu in tudi v naši književnosti.

Pri tem filmu nastopa 85 poklicnih, toda mladih filmskih igralcev in več sto statistov. Med znanimi imeni sta Olivera Marković in Ivica Pajer (na sliki).

Prese netljiva priča

(Odlomek iz istoimenske novele, ki je izšla z 11 drugimi pod skupnim naslovom KOŽA ČRNEGA VOLČJAKA v knjižnici Sinjega galeba Mladinske knjige. Prevod Marta Puntar, ilustracije, Milan Bizovičar)

uradno prevaro, uprizorjeno zato, da bi izmazali Lavina. Vdrli bodo v ječo in se ga polastili. Ni-mam dovolj ljudi, da bi to pre-prečili.«

»Točno,« je pritrdil Grigsby. »Tako vidiš, je vse odvisno od dokaza, kdo je lastnik suknjiča, ki smo ga slekli z Ericovega trupla. Ce lahko prepričljivo dokažem Lavino lastništvo, bi to pomenilo, da je bil na mestu zločina, in pojasnilo borbo, v kateri je bila žepna zaklopka odtrgana. Sicer ni bilo nobene priče, dokaz ne bo neposreden, toda zaradi važnega nagiba in drugih dejstev bo zakonito veljaven. Toda kako naj dokažem, da je Lavin zamenjal jopiča?«

Chandler, ki je zamišljeno strmel predse, je nenadoma skočil kvišku.

»In vendar je bila priča! Trigger hodi z Lavinom, kamorkoli gre. On je opazoval morilca. On je naša priča.«

Po obrazu Georgea Grigsbyja se je razlil smehljaj. Še dolgo v noč sta se moža pogovarjala...

Drugo jutro je bila sodna dvorana na Stedman Aveniji nabita do vrat in še na cesti so ljudje stali. Prvi del razprave se je močno nagibal v korist obrambe in ko je Albert Fink končal z na-vzkršnjim zasljevanjem, je bila Grigsbyjeva obtožba razbita v črepinje. Obraz Spika Lavina, ki je sedel ob presledku za obtoženec, je postajal čedalje nadutnejši.

Fink je s spraševanjem prisilil Chandlerja k priznanju, da ne more priseči, čigava sta suknjiča, ki sta ležala na mizi desno od pi-sarjevega pulta.

Fink je odlično govoril. Kmalu so se porotniki, ki so želeteli obožiti Lavina, nemirno presedali na svojih sedežih. Tudi oni so se zavedali, da je vse odvisno od tege, kdo je lastnik jopičev in da ga ne bi mogli pošteno obsoditi, če to ni zatrdnno ugotovljeno.

Slednjič je Fink samozavestno sedel, uverjen, da je stvar dobriljena.

George Grigsby je pogledal v oči vsakemu porotniku. Ni znil niti besede. Ni bilo treba. Za ljudi, ki so imeli opravka s psi, je

bilo Triggerjevo pričevanje dovolj zgovorno.

Spika Lavina so pripeljali nazaj. Ko je opazil psa, ležečega na svojem jopiču, je prebledel in se skušal iztrgati možemo, ki sta ga držala. Trigger ga je zagledal in je skokoma pohitol k njemu. Mat-hajoč z repom se je vzpel s prednjima nogama na gospodarja. Ta pa je dvignil nogo in ga brčnil od sebe.

Ves začuden se je Trigger evilev zvrnil nazaj, a je spet in spet silil k Lavinu, vse dokler ga ni sluga odpeljal.

Albert Fink je spoznal, da je

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

»TOBAK« KOPER

ISKRENO ČESTITA VSEM POSLOVNIM
PRIJATELJEM IN POTROŠNIKOM
K 1. MAJU!

Potrošnike vabimo, da se poslužujejo naših poslovalnic,
v katerih bodo zadovoljivo postreženi!

ISKRENO ČESTITA K MEDNARODNUMU PRAZNIKU DELA
VSEM BORCEM ZA IZGRADNJO SOCIALIZMA

PRVOMAJSCHE ČESTITKE
POŠILJA VSEM SVOJIM POTROŠNIKOM

RIZANSKI VODOVOD KOPER

STEKLARSKA DELAVNICA

POPOVIČ BRANKO — KOPER
CESTA JLA ŠTEV. 7

ČESTITA K 1. MAJU VSEM CENJENIM ODJEMALCEM

KOLEKTIV

»Pristanišča Koper« v Kopru

SE PRIDRUŽUJE PRVOMAJSKIM ČESTITKAM
TER ŽELI MNOGO DELOVNIH USPEHOV
VSEMU LJUDSTVU
NAŠE SOCIALISTIČNE SKUPNOSTI

AVTOTURISTIČNO PODJETJE

»Slavnik« KOPER

iskreno čestita ob 1. maju svojim poslovnim prijateljem in vsemu delovnemu ljudstvu
z najšodnejšimi avtopulmani skrbi podjetje za udoben prevoz potnikov; z modernimi tovornimi avtomobili opravlja prevoz blaga na rednih in izrednih progah po vsej državi in inozemstvu

V lastnih mehaničnih delavnicih popravlja vse vrste motornih vozil hitro, solidno ter po ugodnih cenah

Potniki! Ne pozabite na turistične poslovalnice Avtoturističnega podjetja »Slavnik« v Kopru, Portorožu, Piranu, Ljubljani, Zagrebu in na Reki

VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠE DOMOVINE
ISKRENE ČESTITKE ZA PRAZNIK DELA

SPLOŠNA TRGOVSKA

IMPORT — EXPORT

K O P E R

Pleskarska dekoraterska zadruga
KOPER

čestita za 1. maj vsem cenjenim naročnikom
in poslovnim prijateljem

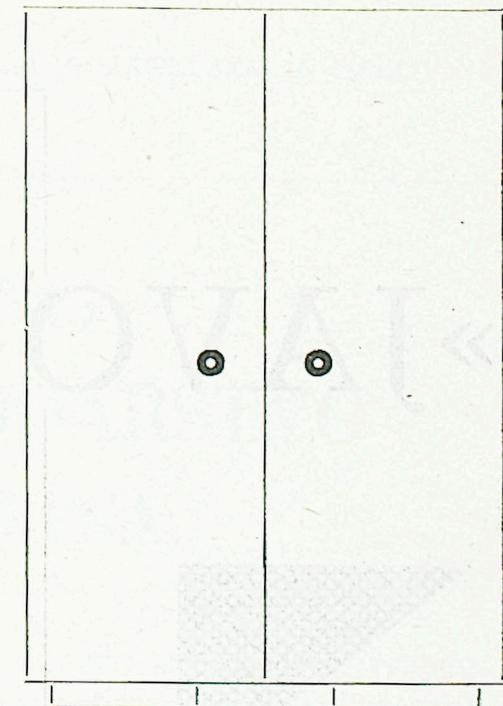
DELOVNI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

S O Č A K O P E R

SE TOPLO PRIPOROČA TER VABI POTROŠNIKE
ZA NAKUP BLAGA V POSLOVALNICAH V
KOPRU, IZOLI, ILIRSKI BISTRICI IN
PIVKI! VSEM ODJEMALCEM IN
DOBAVITEVJEM ISKRENO
ČESTITA K VELIKEMU
DELAVSKEMU
PRAZNIKU
— 1. MAJU!

CENENOST IN KVALITETA
NAŠIH IZDELKOV
BO VAŠE ZADOVOLJSTVO!

DELOVNI KOLEKTIV ISKRENO ČESTITA
OB PRAZNIKU DELAVSKEGA RAZREDA SVOJIM ODJEMALCEM
TER SE PRIPOROČA ZA NADALJNJE ZAUPANJE

**Kmetijska
zadruga**

HRPELJE-KOZINA

ČESTITA
SVOJIM ČLANOM
TER VSEM KMETOVALCEM
K 1. MAJU

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR HRPELJE
OBČINSKI KOMITE ZKS HRPELJE
OBČINSKI ODBOR SZDL HRPELJE
OBČINSKI ODBOR ZB NOV HRPELJE
OBČINSKI SINDIKALNI SVET HRPELJE

čestitajo vsem članom družbenih organizacij
in delovnim kolektivom za praznik delov-
nega ljudstva in jim želijo novih uspehov
pri graditvi socializma!

Vsem cenjenim naročnikom se toplo priporoča za nadaljnjo naklonjenost
ter jim čestita za praznik vseh delovnih ljudi z željo, da bi imeli še več
delovnih uspehov v prihodnosti

**KOLEKTIV PODJETJA ZA REZANJE IN PREDELAVO LESA
»JELKA« Kozina**

GOSTINSKO PODJETJE

»JADRAN« Kozina

s svojimi obrati v HRPELJAH in KRVAVEM POTOKU
se toplo priporoča vsem svojim gostom ter obiskovalcem naših krajev
Kolektiv podjetja iskreno čestita vsemu delovnemu ljudstvu k 1. maju

Vsem občanom ter graditeljem boljše pri-
hodnosti pošljajo prvomajski pozdrav ter
iskrene čestitke

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR ILIRSKA BISTRICA
OBČINSKI KOMITE ZKS ILIRSKA BISTRICA
OBČINSKI ODBOR SZDL ILIRSKA BISTRICA

Vsem delovnim množicam iskreno čestita za 1. maj

KOLEKTIV GRADBENEGA PODJETJA
»KRAŠKI ZIDAR« — SEŽANA

KOLEKTIV

TOVARNE MESNIH IZDELKOV POSTOJNA

pošilja iskrene čestitke svojim cenjenim odjemalcem
za delavski praznik — 1. maj

Vsem potrošnikom priporočamo, da zahtevajo pri svojem
trgovcu mesne izdelke naše tovarne, ki so najboljše kako-
vosti in poceni

Mizarsko podjetje

SENOŽEČE

IMA VEDNO NA ZALOGI
SPALNICE IN DRUGO
POHIŠTVENO OPREMO
PRVOVRSTNE IZDELAVE

VSEM ODJEMALCEM
IN POSLOVNIM PRIJATELJEM
ČESTITA ZA 1. MAJ

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

»TIMAV«

HRPELJE-KOZINA

čestita vsemu delovnemu ljudstvu k prazniku dela

Vsem odjemalcem zagotavlja, da se bo trudil tudi
v prihodnje za čim boljšo in ceneno postrežbo

KOLEKTIV TOVARNE
FURNIRJA IN LESNIH IZDELKOV

TOPOL
V ILIRSKI BISTRICI

ČESTITA
ZA PRAZNIK DELOVNEGA LJUDSTVA
VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM
TER DELOVNUEMU LJUDSTVU JUGOSLAVIJE

Elektro Sežana
Sežana

ČESTITA
VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
ZA PRAZNIK
VSEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

DELOVNI KOLEKTIV

Lesno-industrijskega podjetja Postojna

SE PRIDRUŽUJE PRVOMAJSKIM ČESTITKAM TER ŽELI MNOGO
DELOVNIH USPEHOV VSEMU LJUDSTVU NAŠE SOCIALISTIČNE
SKUPNOSTI

TOVARNA VEZANIH PLOŠČ IN FURNIRJA

»JAVOR« = PIVKA

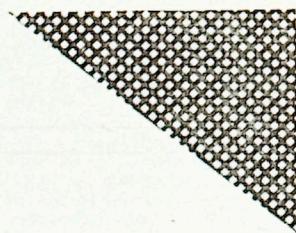
Z OBRATI

v Pivki, Prestranku in na Baču

ter poslovalnicami v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu priporoča svoje znane
lesne izdelke:

PANEL PLOŠČE, KAKOVOSTNE VEZANE PLOŠČE in FURNIR
ZA POTREBE NAŠE LESNE INDUSTRIJE in ZA IZVOZ

Kolektiv tovarne čestita vsem delovnim kolektivom Jugoslavije za praznik — 1. maj

DELOVNI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

»Pivopromet« Izola

čestita k delavskemu prazniku vsem poslovnim prijateljem in delovnemu ljudstvu Jugoslavije

Vsem našim odjemalcem se priporočamo za nadaljnje zaupanje ter jim čestitamo k prazniku delovnega ljudstva

»Jadranka«

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA
IZOLA

Pekarne
in slaščičarne
PIRAN

iskreno čestitajo k velikemu prazniku — 1. maju

Tudi v prihodnje se bomo trudili, da ustrežemo željam naših odjemalcev

TRGOVSKO PODJETJE

„Delikatesa“ Piran

se pridružuje čestitkam za delavski praznik.
VSE NAŠE GOSTE VLJUDNO VABIMO!

MESTNE TRGOVINE POSTOJNA

čestitajo svojim odjemalcem ter delovnemu ljudstvu za 1. maj!

Potrošniki! Ne pozabite, da je blago v poslovalnicah MESTNE TRGOVINE vedno sveže in najcenejše!

TRGOVSKO PODJETJE

„Jadra“

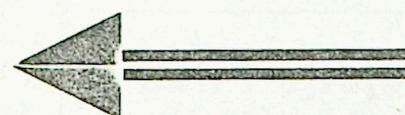
PIRAN

čestita

svojim potrošnikom in dobaviteljem za praznik delovnega ljudstva z željo, da bi imeli pri svojem delu še več uspehov!

Intereuropa

MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT

KOPER

ČESTITA K PRAZNIKU DELAVSKEGA RAZREDA
IN ŽELI DELOVNIM LJUDEM NAŠE DOMOVINE
MNOGO GOSPODARSKIH USPEHOV!

VSEM OBISKOVALCEM
KINEMATOGRAFSKIH
PREDSTAV

želi obilo razvedrila ter jim
čestita k mednarodnemu
prazniku dela

DELOVNI KOLEKTIV
PODJETJA

„Globus“

KOPER

Tekstilna tovarna Ajdovščina

TELEFON: 17 — TELEGRAM: TEKSTIL AJDOVŠČINA

IZDELUGE:

BOMBAŽNE, STANIČNE, PROGASTE, ENOBARVNE IN KARIRASTE
TKANINE ZA IZVOZ IN DOMAČI TRG
FLANELASTE RJUHE, BARVASTE IN BELE
GROSISTIČNA PODJETJA! NAROČAJTE NAŠE IZDELKE PO NAŠEM
ZASTOPNIKU ALI DIREKTNO V TOVARNI

VSEM DELOVNIM LJUDEM ISKRENE ČESTITKE ZA PRAZNIK 1. MAJ

AVTOPREVOZNIŠKO
PODJETJE
POSTOJNA
TELEFON 43

opravlja tovorni promet hitro in
po konkurenčnih cenah

Priporočamo svoje usluge

Svojim poslovnim prijateljem ter
vsem kolektivom iskreno čestitamo
k prazniku — 1. maju

BORBENE POZDRAVE
TER ISKRENE ČESTITKE
VSEM DRŽAVLJANOM
POŠILJA ZA 1. MAJ

DELOVNI KOLEKTIV
Postojnske jame

POSTOJNA

VSE IZLETNIKE IN TURISTE
VABI, DA SI OGLEDAO
EDINSTVENE LEPOTE
KRAŠKEGA PODZEMLJA
POSTOJNSKO JAMO

GOSTINSKO PODJETJE

»RISNIK« — DIVAČA

se priporoča vsem svojim gostom, potnikom in
izletnikom ter jim čestita za delavski praznik.

KOLEKTIV SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA

»PRIMORJE« Ajdovščina

OPRAVLJA

VSE VRSTE GRADENJ Z VSEMI V TO STROKO SPADAJOČIMI
OBRTNIŠKIMI DELI SOLIDNO IN PO KONKURENČNIH CENAH

VSEM INVESTITORJEM, POSLOVNIM PRIJATELJEM IN DELOVNIM
LJUDEM ČESTITA K 1. MAJU!

Kmetijsko-gozdarska poslovna zveza

ODKUPUJE

MLEKO, ŽIVINO, GOZDNA ZELIŠČA IN POLJEDELSKE PRIDELKE

DOBavlja

KAZEIN, KAZEINSKO LEPILO, SADNE DESTILATE TER OSKRBUJE
ZADRUGE Z REPRODUKCIJSKIM MATERIALOM IN SREDSTVI ZA
ZAŠČITO RASTLIN

ISKRENE ČESTITKE K 1. MAJU

VSEM BORCEM ZA NAPREDEK KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA

S
e
z
n
o
u
s

GOZDNO
GOSPODARSTVO
POSTOJNA

ŽELI OBILO DELOVNIH USPEHOV
VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM
TER DELOVNEMU LJUDSTVU
JUGOSLAVIJE
TER MU ČESTITA K 1. MAJU

KOVINSKO OBRTNO PODJETJE

„Istrametal“ Piran

čestita za 1. maj vsem cenjenim naročnikom
ter se pripreča

VSEM ODJEMALCEM SE TOPLO PRIPOROČA
IN JIM ČESTITA K PRAZNIKU DELOVNEGA LJUDSTVA

Kolektiv »TRGOVSKEGA DOMA«
KOPER

Kinematografsko podjetje Piran

pošilja prvomajske pozdrave in čestitke
vsem obiskovalcem kinopredstav k prazniku dela

TRGOVSKO VRTNARSTVO

**„Cvetje“
Portorož**

SE PRIPOROČA

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
TER JIM ZAGOTAVLJA, DA SE
BO TRUDILO TUDI V BODOČE
USTREČI ŽELJI POTROŠNIKOV

ISKRENE ČESTITKE
K PRAZNIKU DELOVNIH
MNOŽIC 1. MAJU!

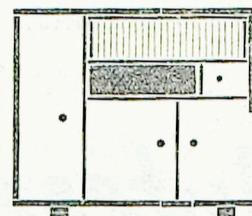
Vsem cenjenim naročnikom priporočamo svoje usluge ter jim
čestitamo k mednarodnemu prazniku — 1. maju!

OBRTNO GRADBENO PODJETJE
»KONSTRUKTOR« — PIRAN

KOLEKTIV TOVARNE FURNIRJA IN LESNIH IZDELKOV

„LESONIT“

ILIRSKA BISTRICA

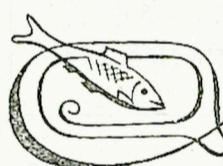
opozarja na svoje odlične proizvode ter vabi vse odjemalce,
da vedno uporabljajo njene izdelke

K 1. MAJU ISKRENE ČESTITKE VSEMU DELOVNEMU
LJUDSTVU JUGOSLAVIJE

KOMBINAT KONZERVNE INDUSTRIJE

**„DELAMARIS“
IZOLA**

čestita ob 1. maju vsem poslovnim
priateljem, delovnim kolektivom
ter vsemu delovnemu ljudstvu
socialistične Jugoslavije.

MNOGO SREČE IN DELOVNIH USPEHOV
PRI NADALJNJI GRADITVI
BOLJŠE BODOČNOSTI
ŽELI TER ISKRENO ČESTITA
LJUDSKIM MNOŽICAM
ZA PRAZNIK 1. MAJ

DELOVNI KOLEKTIV

Piranskih solin Portorož

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

**»MAVRICA«
IZOLA**

SE PRIPOROČA VSEM POTROŠNIKOM
TER VABI NA OBISK SVOJIH POSLOVALNIC

☆ ☆
LEPE POZDRAVE IN ČESTITKE ZA DELAVSKI PRAZNIK
VSEMU LJUDSTVU NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE

PODGETJE ZA PROJEKTIRANJE
VISOKIH IN NIZKIH GRADENJ

»PROJEKT« KOPER

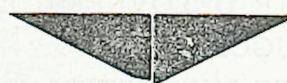
POŠILJA ISKRENE PRVOMAJSKIE ČESTITKE VSEM POSLOVNIM SODELAVCEM TER VSEMU JUGOSLOVANSKEMU LJUDSTVU

GROSISTIČNO TRGOVSKO PODJETJE

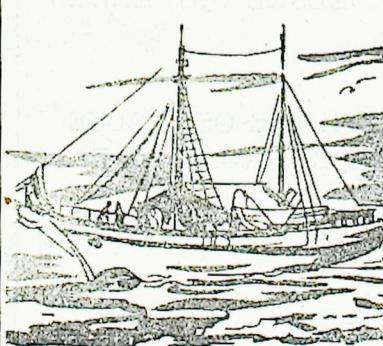
„PRESKRBA“

SEŽANA

Z VSEMI POSLOVALNICAMI
SE PRIPOROČA CENJENIM POTROŠNIKOM

K PRAZNIKU 1. MAJU ČESTITA IN ŽELI
NADALJNJIH GOSPODARSKIH USPEHOV!

VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU JUGOSLAVIJE,

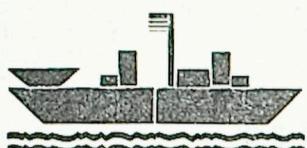
POSEBEJ NAŠIM POMORŠČAKOM,
KI SLUŽIJO DOMOVINI NA ŠIRNEM MORJU,
POŠILJAMO ZA MEDNARODNI PRAZNIK — 1. MAJ —
SVOJE BORBENE POZDRAVE

**»OBALNA PLOVBA«
KOPER**

POMORSKO PODGETJE ZA POTNIŠKI, TURISTIČNI
IN TOVORNI PROMET

Delovni kolektiv

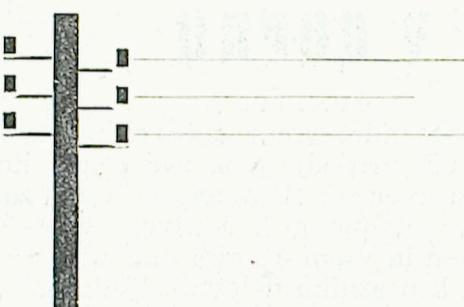
Splošne plovbe Piran

pošilja iskrene čestitke vsem poslovnim prijateljem, vsem kolektivom jugoslovenskih pomorskih enot ter delovnemu ljudstvu naše domovine k prazniku vseh delovnih ljudi - 1. maju!

„TELEKOMUNIKACIJE“

INDUSTRIJSKO PODJETJE
ZA ELEKTROZVEZE
OBRAT III. SEŽANA

čestita k 1. maju vsem poslovnim
sodelavcem ter vsem borcem
za boljšo bodočnost

DELOVNI KOLEKTIV UVOZNEGA IN IZVOZNEGA PODJETJA

JADRAN

SEŽANA

Z OBRATOM

LIPICA

čestita vsem svojim sodelavcem,
poslovnim prijateljem ter delovnim
kolektivom Jugoslavije ob velikem
delavskem prazniku

Delovni kolektiv ČZP
PRIMORSKI TISK
V KOPRU

TE DNIK »SLOVENSKI JADRAN«
TISKARNA S KNJIGOVEZNICO
IN KLIŠARNO
ZALOŽBA LIPA

S POSLOVALNICAMI V KOPRU
IZOLI
PORTOROŽU
PIRANU
SEŽANI

ISKRENO ČESTITA
VSEM SVOJIM BRALCEM, POSLOVNIM PRIJATELJEM IN VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU
K PRAZNIKU DELA — 1. MAJU!

ZALOŽBA LIPA

PRIPOROČA
SVOJE NAJNOVEJŠE IZDAJE IN SPOROČA,
DA BO TUDI LETOS VKLJUČILA V PROGRAM KVALITETNI KNJIŽNI ZBIRKI

KOLEKTIV
TOVARNE
MOTORNIH
KOLES

TOMOS

K
O
P
E
R

iskreno čestita vsem
delovnim ljudem naše
domovine k prazniku
 dela PRVEMU
MAJU in želi še
mnogo delovnih
uspehov!

Vsem svojim članom ter delovnemu ljudstvu
našega okraja iskreno čestita k 1. maju

OBRTNA ZBORNICA ZO OKRAJ KOPER
K O P E R

»AVTOPREVOZ«
- SEŽANA -
↓
pošilja prvomajske pozdrave
in čestita
vsemu delovnemu ljudstvu
k 1. maju

TRGOVSKO PODJETJE

„*Testuina*“

se priporoča ter vabi vse potrošnike, da nabavljajo blago
v njegovih poslovalnicah ★ Po želji dostavljamo
blago na dom ★ Vsem odjemalcem
iskreno čestitamo k 1. maju!

Borbene pozdrave
vsem svojim odjemalcem!

TRGOVSKO PODJETJE

„*Bobak*“ SEŽANA

KOLEKTIV MEHANIČNE TKALNICE

»METKA« — Senožeče
čestita za 1. maj vsemu delovnemu ljudstvu!

**TRGOVINSKA
ZBORNICA
ZA OKRAJ
KOPER**

ČESTITA V SVOJEM
IN V IMENU VSEH SVOJIH ČLANOV
DELOVNIM LJUDEM
K PRAZNIKU — 1. MAJU!

**GOSTINSKO PODJETJE
»TURIST« ANKARAN**

VABI
CENJENE GOSTE
IN OBISKOVALCE SONČNE ISTRE
★
K PRAZNIKU DELA, 1. MAJU,
ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV
VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM!

**MIZARSTVO »BOLČIČ«
KLANEC PRI KOZINI**

čestita k prazniku — 1. maju!
Vabi vse potrošnike, da si ogledajo opreme za
spalnice prvovrstne izdelave — Naročila izvršuje
po najnižjih dnevnih cenah

**»IPLAS«
INDUSTRIJA PLASTIČNIH MAS IN SMOL
Z OBRATOMA V KOPRU IN PODGRADU
KOPER**

ČESTITA VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM
TER DELOVNIM KOLEKTIVOM K 1. MAJU

K MEDNARODNEMU PRAZNIKU DELA
ČESTITAJO IN POZDRAVLJajo
VSE OBČANE IN DELOVNE KOLEKTIVE

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR KOPER
OBČINSKI KOMITE ZKS KOPER
OBČINSKI ODBOR SZDL KOPER

TRGOVSKO PODJETJE Z INDUSTRIJSKIM BLAGOM
NA DEBELO

SLAVICA

K O P E R

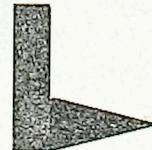
ČESTITA ZA 1. MAJ

VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU IN SVOJIM CENJENIM
ODJEMALCEM ★ OBENEM PRIPOROČA SVOJO BOGATO
IZBIRO TEKSTILNEGA BLAGA, GRADBENEGA MATE-
RIALA, RAZNE KOVINSKE IZDELKE, BARVE IN POHI-
ŠTVO ★ NA ZALOGI IMA DOMAČE IN UVOŽENO BLAGO

TRGOVSKO PODJETJE

„*TEHNOSERVIS*“ KOPER

VAM NUDI V SVOJIH POSLOVALNICAH

vse vrste opreme za spalnice, kuhinje, električne štedilnike, hladilnike, vse
vrste kuhinjske posode, barve, lake, kemične pripomočke za čiščenje
posode, stanovanj ter pranje perila in druge potrošne predmete po naj-
nižjih dnevnih cenah

Obiščite naše poslovalnice in prepričajte se o kakovosti in cenah blaga
v naših poslovalnicah!

VSEM POTROŠNIKOM IN DELOVNEMU LJUDSTVU ISKRENE ČE-
STITKE K PRAZNIKU — 1. MAJU

KOMUNALNA BANKA KOPER

S POSLOVNIMI ENOTAMI V IL. BISTRICI, PIRANU, POSTOJNI IN SEŽANI ČESTITA VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU K MEDNARODNEMU PRAZNIKU DELA

KOMUNALNA BANKA ZBIRA HRANILNE VLOGE IN JIH OBRESTUJE OD 5 DO 6% LETNO. VLOGE SO TAJNE IN VARNE. Z VARČEVANJEM IN
VLAGANJEM NA HRANILNO KNJIŽICO KORISTITE SEBI IN DRUŽBI. Z DAJANJEM POTROŠNIŠKIH KREDITOV KOMUNALNA BANKA OMO-
GOČA DELOVNIM LJUDEM NAKUP POHIŠTVA, SODOBNIH GOSPODINJSKIH PRIPOMOČKOV IN RAZNIH DRUGIH POTREBŠČIN.

NOVO NA KNJIŽNI POLICI V LETOŠNJEM JUBILEJNEM LETU ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI V LETOŠNJEM JUBILEJNEM LETU ★ NOV

Pisma na smrt obsojenih

Tovariš!

Faš. posebno sodišče je zahtevalo zame in za tov. Dujca smrtno kazen.

Napišem par misli za vas, tovariši in tovarišice, da bom združen z vami preko možne smrtne odsodbe.

Star sem 26 let in ljubim življenje. Užival sem vsak njegov hip, najmanjši njegov trenutek. Ljubim človeštvo, ljubim otroke, ljubim naravo, naš Kras in naše gore ter morje. Toda ravnato, ker ljubim vse, kar me obkroža, dan brez kakršnega koli obžalovanja življenje za stranko, za bodočnost, za odpravo hlapčevstva, za odpravo izkorisčanja človeka po človeku, za zmago komunizma.

Statistično ima moja smrt malenkostno vrednost kajti po vsem svetu žrtvujejo sedaj svoje življenje milijoni tovarišev in tovarišic, ki so brez dvoma boljši in bolj vredni, da bi živel, nego jaz.

Ko boste analizirali naše delovanje, boste gotovo našli ogromno hib. Toda odpustite meni, in vsem onim, ki se sedaj borijo proti imperializmu, ker je naša borba težka in so naše moči šibke. Skušajte naše hibe razumeti, skušajte jih opravičiti z našim zgodovinskopoličnim položajem. Vedite pa, da smo se vedno borili z vsemi silami proti moščanstvu za zmago delovnih množic, za zmago proletariata, za ustanovitev slovenske sovj. rep. in za zvezo sov. rep. vsega sveta.

In ko bo slovenska mladina, komunistična mladina živila v svoji sov. rep., naj se spomni nas in vseh onih borcev, ki so se pred nami in ki se bodo za nami borili za odpravo kapitalizma, za komunizem, da nadaljujejo pot, ki smo jo z velikimi težkočami začrtali.

Mi smo dali za stranko največ, kar lahko damo: življenje!

Zivela zmaga komunizma

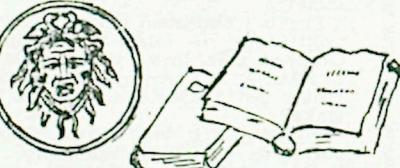
Pino Tomažič

Draga Zofka! Ne umrem rad! Vse moje bistvo se oklepa življenja, toda umreti moramo vsi, nobenemu ni to odvzeto, rojeni smo zato, da umremo. Saj se ne pritožujem, toda živel še nisem, in morda je bolje tako. Življenje je boj, jaz sem ga izvjeval, še prelahko, umrem kot žrtev podlega izdajalec, ne, to ni prav, umrem za svoje ideale in to je mnogo, zato sem živel dovolj, ker sem prepričan, da moja kri in kri nas vseh ni tekla zaman.

Za svoj narod bi umrl rad stokrat, ne enkrat. Tako se poslavljajo od Tebe Tvoj brat

Simon

(Eno izmed pisem narodnega heroja Pina Tomažiča in Simona Kosa iz tržaških zaporov. Ustreljena sta bila 15. decembra 1941. Drugo izdajo PISEM NA SMRT OB-SOJENIH je izdala Državna založba Slovenije ob 40-letnici ustanovitve KPJ in SKOJ)

STUDIJSKA KNJIŽNICA KOPER

Wendt Herbert: Iskal sem Adama, DZS, Ljubljana 1959

Beard Ch. in M.: Zgodovina Združenih držav Amerike, DZS, Ljubljana 1959

Melik Anton: Posavska Slovenija, SM, Ljubljana 1959

Cronia Arturo: La conoscenza del mondo slavo in Italia, STE-DIV, Padova 1958

Prodanović T.: Metodika elementarne nastave prirodopisa, Beograd, NOLIT 1958.

Vergani Ottavio: Ragazzi antisociali, Brescia, SE 1954

Dewey John: Esperienza ed educazione, Firenze, NI 1958

Gesell Arnold: I primi cinque anni di vita, Roma, Astrolabio 1950

Isaaes Susan: I ragazzi dai sette agli unidici anni, Firenze, NI 1954

Isaaes Susan: Dalla nascita ai sei anni, Firenze, EU 1959

De Bartolomeis Fr.: La pedagogia come scienza, NI, Firenze 1953

Manacorda G.: Il movimento operaio italiano attraverso i suoi congressi, R. R. 1952

Celjski zbornik 1958

Loški razgledi V. 1958

Izbor slovenske socialne poezije, PS, Ljubljana 1959

Oblak Leopold: La Symphonie Lyrique, Seghers, Paris 1956

Atoms for peace, U.S.A. 1953

Osnovni statistični podatki po občinah LRS, Zavod LRS za statistiko, Ljubljana 1959.

Predlog družbenega plana okraja Koper za leto 1959

Dokumentacija k predlogu družbenega plana okraja Koper za leto 1959.

Film

V BESEDI IN SLIKI

V bosenskem filmu NOĆI IN JUTRA, ki govorji o usodi Moštarškega bataljona med NOB, igra eno glavnih vlog znana igralka Marija Kohn (na sliki). Spominjam se je predvsem iz filma »Svojega telesa gospodare«, manjšo vlogo pa je imela tudi v filmu »H-8...« in v nekaterih drugih.

Iz serije diapositivov »Slike iz živalskega vrta«

BRANKO PAVLOVIĆ

Junak in ribe

(Odlomek iz knjige BIL SEM V ZAŠČITNI ČETI, ki je izšla v počastitev 40-letnice KPJ pri Državni založbi Slovenije)

»Kaj pa?«

»Nič, nič. Nič posebnega ni, samo tako, zate...«

»Zame? Povejta, pridita sem!«

»Malo prej sva šla,« začne Doko, »mimo šotorja tovariša Starega in slišiva, kako se s tovarišem Marcom nekaj pogovarjata...«

»Vidva pa se nekaj ustači, ne?«

»Da, malo postaneva in prisluhneva, ko pravi Stari Marko: „Poslušaj, Marko!“ On pa ga vpraša: „Kaj pa?“ Pravi: „Veš, Marko, rad bi jedel ribe, toda,“ pravi, »neredno je, da bi poslal ljudi, mraz je pa tudi ne znajo tega. Kaj ko bi, pravi, „malo ribe z dinamitem?“ Marko pa mu reče: „Poslušaj, tovariš Stari, pošljiva Junaka, on bo to napravil za naju. Ta ti zna vraga in pol.“ Stari pa: „Nikar njega, mnogo dela ima, zaposlen človek je, toliko ljudi je treba nahraniti...“ In še nekaj je rekel, toda nisva smela dalje prisluškovati, saj veš, neredno je...«

Junak nazu pogleda z žarečimi očmi. Meri nazu s prodornim pogledom, preiskuje in se odloči. Obide ga veselje. Vsi trije jo mahnemo proti reki. Najdemo dinamit in vrečo.

»In kaj pravi Stari, a?« govori Junak spotoma. »Človek je zaposlen! Ne pa kot vi: „Joj, ni, daj, gorje!“ Treba je nasiliti toliko ljudi, samo kako, brate moj... Da, on ceni moje delo. In kaj pravi Marko? „Edino on bi lahko, ha, ha, ha! Ali je prav tako rekел: „Zna...“

»Prav tako!«

»Vidva ne vesta tega, bratca, nikomur nisem pripovedoval. Samo jezik za zobe! Pokliče me nekoč Marko in pravi: „Jutri bo šla tam in tam sovražna karavana s tem in tem. To moraš zapleniti, kakor veš in znaš. Ustaška četa s sto ljudmi varuje vse. Vzemli ljudi, kolikor jih potrebuješ. Si razumeš?“ vpraša. „V redu!“ pravim. „Kdaj naj grem v akcijo?“ Nocoj ob 0.27 moraš biti tam, ti pa, pravi preračunaj sam. Preračunam, vzamem nekaj dobro oboroženih...«

»In?«

»In? Kaj in? Ko sem mu čez osemnajst ur raportiral, toliko, da me ni poljubil. Vama se še sanja ne, koliko je bilo vsega tega.«

Približujemo se reki. Spodaj buči.

»Ne vem dobro, toda nekdo mi je rekel, da sta odlična plavalača,« začne Junak načrtno.

»Kdo naj bi bil plavalec?«

»Vidva, lisjaka. Kaj se pa pade?« Presneto dobro plavata, kaj zvitorepita sedaj, kot bi bila to kakšna napaka!«

»Sploh ne znam plavati,« pravi Doko.

»Ne smem v vodo,« pravim. »Imam padavico. Čim se zmožim, me takoj zgrabi.«

»Aha, padavico!«

Pridemo do nekega tolmuna, gledamo, pripravimo dinamit, vrvič. Vzremo enkrat, na površini se zabele nekaj drobnjave; drugič, tretjič... Z vejam jih potegnemo k sebi.

»Kako da ne znaš plavati, slepec? Velike so šle vse na dno,« se obrne k Doku.

»Ne znam, pri vsem na svetu!«

»Čemu sta se mi pa potem vslili? Lahko bi našel človeka...« In Junak se začne slačiti. Vtakne nogo v vodo in se strese.

»Uh, mrzla je!«

Zleže v vodo do kolen pa spet skoči ven. »Na kakšno misel sta prišla! Kar pojedita! Mrzla je, sestrica...«

Svetujeva mu:

»Naekrat skoči, laže je!«

»Naj skoči vrag! Kot led je! Otrpnil bom!«

»Kje pa, kako otrpnil?«

»Skoči ti!« pravi Doku.

»Eh, jaz? Ce bi vedel, da ne bom utonil, bi takoj, na glavo!«

»Poslušaj, kaj če bi te privezel na vrv in spustil. Takoj te bom izvlekel, ti samo pomigaj.«

»Aha, pomigam, ti pa spustiš vrv! Kaj pa potem? To je vojno stanje in nikomur nič!«

»Ce ti brat reče, ne boj se!«

Ko vidi, da se z nama ne splača več pogovarjati, Junak poskoči, se vrže v vodo ter se potopi z vzklikom: »Hip!«

»Čakam te tukaj!« zavpije Doko za njim.

Klo, klo, klo... Fr-fr... Junak izplava z dvema velikima ribama. Spet in spet. Mečeva jih v vrečo. Mnogo jih je že, kakšnih deset kilogramov.

»Dovolj je!« vpijeva. »Pridi ven!«

»Zakaj ven! Se pet ur bi lahko ostal notri!« Junak meče in meče, padajo celo na pot.

»Da ne bosta katere izgubila!« vpije. Zleže iz vode, šklepeta, ves je pomordrel.

»Imenitno!« mu vzklikava. »Prav je imel Marko. To lahko stori samo on!«

»Kaj je rekel, a?«

»Prav tako. Hitro se oblec!«

Vleče nase spodnje hlače, trudi se, da bi jih zavezal, drhti. Zavezava mu jih, natikam mu nogavice. Teko po poti gor in dol, vrne se, gleda ribe, smebla se. Počasi pride k sebi.

»Vi bi vsi pomrli od lakote, če ne bi bilo mene. Kadar nihče ne more: daj, ti lahko! Dajta, nesita vrečo, čemu sem vaju pa vzel s seboj!«

Izmenoma nosiva vrečo. Junak, z brzostrelko na prsih, stopa sprejedaj in poje: »Niko nema što Srbin imade!«

»Pamet, otroka, gospoduje, moč pa hlide vali, ha, ha, ha! Če ne znata plavati pa sedaj vlačita. Tovorno sedlo bi moral natakniti na vaju. Stara kozla pa ne znata plavati. Daj temu, ki ne zna plavati, ti padavičar, ha-ha... Niko nema što Srbin imade...«

Pridemo kakšni sto metrov pred tabor. Tu nama vzame Junak vrečo z ribami in si jo vrže čez ramo.

»Vidva pa naravnost v tabor!« Greva za njim. Pride k šotoru. Spusti vrečo. Tovariš Stari pride ven in gleda.

»Tovariš vrhovni komandant, na tvojo željo in zate zmore tvoj Junak vse!«

»Kaj pa je?«

»Eh, kaj je? Ribe! Tisto, kar bi rad jedel... Samo veš, ne bi dopustil, da bi ti sam prosil. Toda, evo, delo imam in nikogar, da bi se naslonil nanj. Vzel sem s seboj tale dva, pa ne smeta v vodo. Za vrhovnega komandanta, pravim. Onadva pa ne moreta: ne smevel!«

»Kakšne ribe pa so to? Kdo je hotel imeti ribe?«

»Ej, kdo je želel? Jaz že vem. Imam svojo obvezčevalno. Evo, onadva sta mi povedala, kako si rekeli tovarišu Marku, da bi rad jedel ribe.«

Stari se zasmije. K šotoru pridejo še nekateri, vse se smejejo.

»Nikakih rib nisem želel, to sta se samo pošalila.«

»Pa, kaj je mar to mogoče? Kako moreta lagati? Take je treba zapoditi... Torej vidva! Se bom že še pomenil z vama! Se nikomur nisem ostal dolžan!«

OKROG SERVISOV STANOVANJSKE SKUPNOSTI

Nekateri uspehi in nekatere pomanjkljivosti

Servisi, ki jih ustanavljajo stanovanjske skupnosti, so do zdaj v glavnem šivalnice, pralnice in čistilnice, ker je bilo po le-teh največ povraševanja in potrebe. Zaenkrat imamo največ šivalnic, to je v Kopru, Izoli in Portorožu. Glavne naloge take servisne šivalnice so predelava in popravila oblačila za otroke in odrasle, krepjanje vseh vrst oblek in perila, krojenje in svetovanje za domačo uporabo tistim ženam, ki si same šivajo, izdelovanje copatk, čepic in podobnega ter končno popravljanje nogavic. Izjemoma naj bi smeles Šivalnice stanovanjskih skupnosti ne le svetovati in prikrojevati, ampak tudi izdelovati enostavna oblačila iz novega blaga, seveda pa ne plaščev, suknjičev, kostumov in podobnega. To mora biti dovoljeno vsaj takrat in tam, kjer ni dovolj tovrstnih obrtnih delavnici s primernimi cenami. Nadzor nad tako šivalnico stanovanjske skupnosti naj bi imela skupnost državljanov, in ženska društva oziroma njim sorodne organizacije.

Izmed naštetih šivalnic najbolje dela servisna šivalnica v Portorožu. V šivalnici sta stalno nameščeni dve kvalificirani šivili, dve sta honorarni, razen tega pa oddaja šivalnica tudi šiviljam delo na dom. Cene uslugam so primerne in z njimi šivalnica krije vse svoje izdatke. V šivalnici je še sprememni center za koprsko pralnico in čistilnico.

V Izoli je doseglj Šivilska delavnica v kratkem času obstojala kar lepe uspehe. Šivilska mreža so razširili (do sedaj je šivalo na domu 7 Šivil). Razen šivalnice pa

Revija sodobnega oblačenja v Zagrebu

Ceprav imamo v Jugoslaviji vsako leto dva specializirana modno-tekstilna sejma (Ljubljana, Leskovec), je tudi Zagrebški velesejem na stežaj očpljiv vrata tekstilu in modi, saj je bil največji številom razstavljanje na letosnjem pomladanskem sejmu zastopana prav tekstilna industrija.

Tud revija sodobnega oblačenja je zajela okrog 170 modelov 35 podjetij. Na reviji so bile prikazane predvsem lahke in ustrezne tkanine za pomladansko in poletno modno sezono (lahki kamgarji, tropikalni, svile, organidi itd.). Kar zadeva barve, so na reviji še vedno prevladovali vsi odtenki v zelenem. Le tu in tam se je, mimo klasičnih barv, pojavil še kak model v vijoličasti barvi.

Konfekcijska industrija se je precej potrudila, da bi gledalcem prikazala napredki, tako v izbiro modnih modelov, kakor tudi v bogatejši izbiri. Revija sama pa ustvarja vtis, da mnogi »konfekcijski« izdelki niso ši skozi industrijsko proizvodnjo, temveč so rezultat obtrnikega dela ter se jih prav zaradi tega ne bo dobilo v prodaji.

Modeli so se precej približali sodobnim modnim zahtevam. Večina moških suknjičev je narejenih na 3 gumbe, z nekaj krajšimi reverji ter zlahko naznačenim pasom (životom), medtem ko so hlače še vedno brez manšeta.

Pri večini ženskih oblek, ki so bile prikazane na reviji, je život močno poudarjen. Revija je bila bogata tudi na prikazovanju več ali manj uspešnih kombinacij otroških oblačil za razne prilike pomlad in poletja. Zal teh izdelkov pozneje ni na prodajo, ali vsaj ne v zadostnih količinah. Tako ostaja problem otroških konfekcij še nadalje pereč. S.

imajo v Izoli tudi pralnico, ki pa se zaradi premajhnega stroja in ker je brez sušilnice bori s težavami. Ustanovili so tudi servis za gospodinjska pomočniška dela na domovih, vendar pa po teh uslugah prebivalci Izole še ne povprašujejo. V načrtu ima stanovanjska skupnost v Izoli še ustanovitev drugih servisov, kakor so mizarski, zidarski, instalaterski.

Najmlajša servisna šivalnica stanovanjske skupnosti je v Kopru. Do sedaj se poslužuje šivalnice 40 strank, v šivalnici sami delajo tri šivilje, nekaj dela pa oddajajo tudi v šivanje na dom. V servisu popravljajo nogavice. Cene so v vseh teh servisnih delavnici približno enake. Stanovanjska skupnost IV. mestne četrti v Kopru ima tudi svojo pralnico, ki se je poslužuje 36 družin te četrti. V pralnici je honorarno nastavljena moč, sicer pa žene perejo same.

Posebno vprašanje je v Kopru glavna pralnica, ki ni ne izrazito komunalna in ne izrazito servisna. Pralnica ima okrog 200 strank — od teh je 35% privatnih gospodinjstev in 65% gostinskega obratov. V pralnici je zaposlenih 20 stalnih in 6 honorarnih moči.

ČETRTI KONGRES ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE

Strokovno izobraževanje zaposlenih žena

Strokovno izobraževanje zaposlenih žena je velik problem našega ekonomskoga in družbenega razvoja, ker je prav v tem pogojena in uresničljiva tudi družbena in ekonomski enakopravnost žene. Tako je temu problemu posvetil posebno pozornost Centralni odbor sindikatov v poročilu na IV. kongresu. Prav tako pozornost, kot n. pr. problemu o razdelitvi sredstev v podjetjih ali tarifni politiki. V tem poročilu so poudarili, da se s tem problemom ukvarjajo sindikati ves čas v razdobju od III. do IV. kongresa. Se posebno je šlo za tista delovna mesta, primerna za žene, ki zahtevajo primerno strokovno izobrazbo in je to predpogoj za zaposlitev.

Obenem je treba priznati, pravijo v poročilu, da so sindikati v tem času posvetili manj pozornosti nekaterim drugim vprašanjem, ki pa niso nič manj važna. Pri tem so mislili na še vedno potrebitno borbo proti raznim zaostalim pojmovanjem, ki predstavljajo precej-

Stavba in oprema sta last pralnice in zato morajo plačevati tudi anuitete, sicer pa so oproščeni občinskim dajatev. Cene uslug v pralnici so sorazmerno visoke in zdaj še napovedujejo, da jih bodo zvišali. To zvišanje pa bo šlo izključno na račun privatnih gospodinjstev, kajti z gostinskim obrati ima pralnica pogodbne, ki jih mora držati. Kapaciteta pralnice je polno izkoriscena (zbiralne centre ima razen Kopra še v Piranu, Izoli, Portorožu, Sežani in Umagu) in bi za povečanje zmogljivosti nujno rabili nov večji kalandar za likanje in še en pralni stroj za pranje delovnih oblek in krp. Ob pralnici je tudi čistilnica, ki ima za svoje usluge precej višoke cene, ker uporablja draga uvožena čistilna sredstva. V prejšnjem letu je bilanča koprske pralnice izkazovala lep dobiček.

To so zaenkrat servisne delavnice v našem okraju, ki naj bi imele glavni namen pomagati družinam, katerih matere so zapolne. Kjer so cene uslagam teh servisov zmerne, se jih ljudje poslužujejo in taki servisi tudi služijo svojemu namenu. Drugje pa bo treba delovanje servisov prilagoditi krajevnim potrebam.

Upajmo, da nam bo kmalu vreme bolj naklonjeno in da bodo prišli v poštev tudi takile lahki plašči z dvetretjinskimi rokavi, kakor jih kaže naša slika. Vsekakor pa bo tak plašč dobrodošel tudi v poletnih večerih.

treba pri učencih v gospodarstvu. Iz podatkov Zveznega zavoda za statistiko je razvidno, da je število učenk v gospodarstvu nesporazumno majhno v primeri s številom učencev, in to celo v tistih panogah (edina izjema je tekstilna stroka), ki so bolj primerne za žensko delovno silo.

Za v začetku leta 1957 je Centralni odbor sindikatov načel vprašanje koordinacije pomoči družini in zaposleni ženi. Rezultat te iniciative je tudi organizacija »Družina in gospodinjstvo«, v kateri je vključenih 21 družbenih organizacij in ustanov. Ena od pomembnih akcij te organizacije sta dve veliki razstavi (1957 in 1958) v okviru Zagrebškega velesejma. Ti razstavi »Družina in gospodinjstvo« si je ogledalo okrog milijon in pol državljanov. Cilj je bil, da prikažejo najbolj značilne izkušnje nekaterih organizacij in mest v organizirani družbene prehrane, raznih servisov za pomoč v gospodinjstvu, šolskih kuhinj, sodobnega in praktičnega oblačenja, ureditvi stanovanja, modernizacije trgovske mreže in podobno.

Toda poročilo Centralnega odbora tudi poudarja, da sodelovanje stanovanjskih skupnosti z družbenimi organizacijami še ni sistematsko in da ni pravilnega odnosa med organi stanovanjskih skupnosti in podjetji. Zato pa se tudi dogaja, da podjetja sama ustanavljajo servise, ki bi jih lahko veliko bolje izkoristili v naseljih, to je na teritoriju, kjer stanujejo delavci in uslužbenci podjetja.

Kongres sindikatov je nakazal nekatere smernice, da bi to stanje lahko izboljšali.

KOTIČEK ZA STARŠE

Ne tako...

ampak tako

Mati (priateljici): Razrednik mi je rekel, da bi bilo najbolje, če bi našega Janka vzeli iz šole in ga dali učit kako obrt. Toda z možem bova vseeno vztrajala in ga prisilila, da se bo učil. Vpiše naj se na gimnazijo. Saj imamo dovolj, da ga lahko šolamo...

Starši naj ne odločajo sami o bodočnosti svojih otrok. Če otrok nima sposobnosti, da bi dosegel višjo šolsko kvalifikacijo, ga ni treba vsebovati. Veliko pametnejše bo poiskati primeren poklic, za katerega ima otrok več smisla in volje. Le tako bomo omogočili otroku, da bo postal srečen in koristen človek ter da bo dosegal v življenju uspehe

Modeli za pomlad in poletje. Močno priljubljene so zlasti črnobele kombinacije, kot vidite na naši slikah pri prvem in zadnjem modelu

kaj biki hala?

Za praznike — potico

BOLJSE TESTO ZA POTICE

60 dkg moke, 10 dkg kuhanega masla ali 12 dkg surovega, 8 dkg sladkorja, 4 dkg kvasa, 2 do 3 rumenjaka, limonina lupinica, mleka po potrebli.

Moko presejemo v skledo, jo pokrijemo in postavimo na toplo, medtem ko postavimo kvass, nato pa penasto umešamo maščobo, rumenjake in sladkor. Mleko pogremo, da je mlačno, ter zamešamo vanj maščobo, sladkor in rumenjake (v umešanje dodamo še sol) in sesekljamo limonino lupinico. Mleko vzamemo le malo kolčino, če ga še potrebujemo, ga prilijemo testu brez dodatkov. Izvahanega testa in pripravljene tekocene in moke zamešamo nepregosto testo, ki ga na drobno stopamo tako dolgo, da se loči od kuhalnice in posode. Testo nato pokrijemo in postavimo na toplo. Ko naraste za še enkratno kolčino, ga razvaljamo za prst na debelo. Pri boljših poticah porežemo robe, testo namažemo na nadevom, nato ga zvijemo, denemo in namazan in z drobljnicami potresen model in postavimo vzhajat. Vzhanje potico namažemo z raztepelim jajcem in spečemo.

Potica naj bo precej topla. Da se testo na vrhu ne zažge, pokrijemo potico z vlažnim čistim parijem.

PREPROSTEJŠE TESTO ZA POTICE

60 dkg moke, 5 dkg kuhanega ali 7 dkg surovega masla, 5 dkg sladkorja, 1 rumenjak, limonina lupinica, sol, 3 dkg kvasa, mleka po potrebli.

Testo naredimo tako, kot je popisano v prvem receptu.

ROZINOV NADEV

10 dkg surovega masla, 3 žilce smetane, 2 rumenjaka, 10 dkg sladkorja, limonina lupinica, cimet, sneg iz dveh beljakov, 40 do 50 dkg rozin, 1 žilca ruma, 5 dkg sladkorja.

Surovo maslo umešamo z rumenjakom in sladkorjem, nazadnjem dodamo smetano, sesekljamo limonino lupinico, malo cimenta in sneg. Razvaljenemu testu porežemo robe, ga namažemo z rozem, potremo še z rozinami, ki smo jih prej prebrali, oprali, osušili in pokapali z rumom. Po vrhu rozin potremo še sladkor. Potico zvijemo in jo denemo v namažan in z drobljnicami potresen model.

OREHOV NADEV IN MEDENI NADEV

30 do 40 dkg orehov, 5 dkg surovega masla, 1 rumenjak, 20 dkg sladkorja; 2 dkg zrnate kave, ½ vode, limonina lupinica, cimet, sneg iz beljaka. Medu po potrebi.

Oreh se sesekljamo ali zmejimo. Surovo maslo, rumenjak ali sladkor penasto umešamo, dodamo še sesekljano limonino lupinico in sneg iz beljaka.

Posebej skuhamo pravo kavo, jo pokrijemo in mlačno odcedimo. Odcedek zmejimo ali zmejimo. Surovo maslo, rumenjak ali sladkor penasto umešamo, dodamo še sesekljano limonino lupinico in sneg iz beljaka.

Posebej skuhamo pravo kavo, jo pokrijemo in mlačno odcedimo. Odcedek zmejimo ali zmejimo. Dodamo meden na dev. Medu ne prevremo, kot je bil do nedavna običaj. Pogremo ga v toplo vodi le toliko, da je tekoč.

MAKOV NADEV

1/4 maku, 1/4 mleka, 6 dkg surovega masla, 1 do 2 rumenjaka, 8 dkg sladkorja, 2 žilci medu, limonina lupinica, cimet, sneg iz dveh rumenjakov.

Mak zmejimo, ga zakuhamo v vrelo mleko in pustimo na robu štednika pol ure. Posebej umešamo surove maslo in sladkorjem v rumenjaki, dodamo med, sesekljamo limonino lupinico, cimet, nazadnje pa še sneg iz enega ali dveh rumenjakov.

Mak zmejimo, ga zakuhamo v vrelo mleko in pustimo na robu štednika pol ure. Posebej umešamo surove maslo in sladkorjem v rumenjaki, dodamo med, sesekljamo limonino lupinico, cimet, nazadnje pa še sneg iz enega ali dveh rumenjakov.

Mak zmejimo, ga zakuhamo v vrelo mleko in pustimo na robu štednika pol ure. Posebej umešamo surove maslo in sladkorjem v rumenjaki, dodamo med, sesekljamo limonino lupinico, cimet, nazadnje pa še sneg iz enega ali dveh rumenjakov.

Mak zmejimo, ga zakuhamo v vrelo mleko in pustimo na robu štednika pol ure. Posebej umešamo surove maslo in sladkorjem v rumenjaki, dodamo med, sesekljamo limonino lupinico, cimet, nazadnje pa še sneg iz enega ali dveh rumenjakov.

Mak zmejimo, ga zakuhamo v vrelo mleko in pustimo na robu štednika pol ure. Posebej umešamo surove maslo in sladkorjem v rumenjaki, dodamo med, sesekljamo limonino lupinico, cimet, nazadnje pa še sneg iz enega ali dveh rumenjakov.

Mak zmejimo, ga zakuhamo v vrelo mleko in pustimo na robu štednika pol ure. Posebej umešamo surove maslo in sladkorjem v rumenjaki, dodamo med, sesekljamo limonino lupinico, cimet, nazadnje pa še sneg iz enega ali dveh rumenjakov.

Mak zmejimo, ga zakuhamo v vrelo mleko in pustimo na robu štednika pol ure. Posebej umešamo surove maslo in sladkorjem v rumenjaki, dodamo med, sesekljamo limonino lupinico, cimet, nazadnje pa še sneg iz enega ali dveh rumenjakov.

Mak zmejimo, ga zakuhamo v vrelo mleko in pustimo na robu štednika pol ure. Posebej umešamo surove maslo in sladkorjem v rumenjaki, dodamo med, sesekljamo limonino lupinico, cimet, nazadnje pa še sneg iz enega ali dveh rumenjakov.

Mak zmejimo, ga zakuhamo v vrelo mleko in pustimo na robu štednika pol ure. Posebej umešamo surove maslo in sladkorjem v rumenjaki, dodamo med, sesekljamo limonino lupinico, cimet, nazadnje pa še sneg iz enega ali dveh rumenjakov.

Mak zmejimo, ga zakuhamo v vrelo mleko in pustimo na robu štednika pol ure. Posebej umešamo surove maslo in sladkorjem v rumenjaki, dodamo

Z OBČINSKE KONFERENCE ZK V ILIRSKI BISTRICI

Za samostojnejše odločanje pri delu

V nedeljo so člani Zveze komunistov Ilirske Bistre na konferenci ZK temeljito razpravljali o političnem, družbenem in gospodarskem življenju v občini. Med razpravo so opozorili na osnovno šibkost organizacije, to je v počasnom in pomanjkljivem sprejemaju novih članov ter na nekatere slabosti v delu osnovnih organizacij. Omenili so, da niso bili izvršeni vsi sklepi zadnje konference ter da vodstva nekaterih osnovnih organizacij bolejajo na ozkosti. Ideološko-vzgoj-

no delo se je lani izboljšalo. Predavateljski aktiv je organiziral več kot 50 predavanj, ki se bodo še nadaljevala, in z uspehom dela tudi večerna mladinska šola.

Delegati so govorili tudi o stanju ljudske prosvete ter o nujnosti povečanja števila knjižnic. Pri tem so ugotovili, da družbeno-vzgojno in prosvetno delo morčno trpi zaradi pomanjkanja sposobnih organizatorjev in tudi zaradi pomanjkanja prizadevnosti komunistov samih.

Poročilo, ki ga je podal sekretar Ivo Valenčič-Savo, je zlasti obširno obravnavalo gospodarski razvoj občine in v razpravi so predlagali več ukrepov za utrditev gospodarske moći komune s povečanjem storilnosti dela, uvažanjem nagrajevanja po učinku, varčevanjem in s krepitevijo delovne discipline. Zlasti pomembno za gospodarstvo ilirsko-bistriške občine pa je razvijanje kmetijske proizvodnje in zato naj bo posebna naloga komunistov te občine, da vplivajo na hitrejše uvažanje proizvodnega sodelovanja med kmeti in zadružnimi.

Poročilo, ki ga je podal sekretar Ivo Valenčič-Savo, je zlasti obširno obravnavalo gospodarski razvoj občine in v razpravi so predlagali več ukrepov za utrditev gospodarske moći komune s povečanjem storilnosti dela, uvažanjem nagrajevanja po učinku, varčevanjem in s krepitevijo delovne discipline. Zlasti pomembno za gospodarstvo ilirsko-bistriške občine pa je razvijanje kmetijske proizvodnje in zato naj bo posebna naloga komunistov te občine, da vplivajo na hitrejše uvažanje proizvodnega sodelovanja med kmeti in zadružnimi.

Udeleženci konference so razpravljali o problemih novih tarifnih pravilnikov v občini, ki so za gospodarske organizacije pomemben činitelj njihovega nadaljnega razvoja. Pri sestavljanju novih tarifnih pravilnikov pa so se pokazale pomanjkljivosti in samovoljno reševanje tarifnih postavk ter plač. Te nepravilnosti bodo morali takoj od-

straniti z večjim prizadevanjem organov delavskega upravljanja za rentabilno gospodarjenje podjetij. Potrebno bo tudi poziviti delo stanovanjskih skupnosti in potrošniških svetov ter vzpodbiti volivce, da bi bili trdnejša opora občinskemu organom pri njihovem delu.

V razpravo je posegel tudi sekretar okrajnega komiteja ZK Koper Albert Jakopič - Kajtimir, ki je v svojih napotilih za delo v prihodnje predvsem priporočil utrjevanje samostojnosti in ukrepanja posameznih članov in organov, v katerih ti delajo.

Z okrajne konference ZVVI v Kopru minuli teden

Z OBČNEGA ZBORA OKRAJNEGA ODBORA ZVVI

Invalidi se vključujejo v družbeno življenje

V četrtek, 23. t. m., je bila v Kopru redna letna konferenca Zveze vojaških invalidov okraja Koper. Prisotno je bilo na 100 delegatov, ki so zastopali 3.400 članov ZVVI vključenih v 76 osnovnih organizacijah, ter številni gostje, med njimi sekretar republikega odbora ZVVI Ivan Jenko, član sekretariata OK ZKS in sekretar Okrajnega odbora SZDL Ivan Mavšar ter predsednik Okrajnega odbora Zveze borcev Tone Ukmarič.

Dosedanji predsednik Okrajnega odbora ZVVI Mirko Pirc je v svojem poročilu pričeval, da je invalidska organizacija razvila v zadnjih dveh letih tako živo in vsestransko dejavnost, da je dokončno našla pravo mesto med drugimi političnimi in družbenimi organizacijami v našem okraju. Saj v raznih odborih, komisijah in svetih drugih organizacij sodeluje skoraj 800 članov. Posebno tesne stike so navezali z organizacijami Zveze

borcev in dosegli lepe uspehe, mnogi invalidi pa so vključeni v raznih družbenih telesnovzgojnih in športnih organizacijah.

Razprava je bila poseben poudarek nadaljnemu vključevanju invalidov v družbeno-politično življenje posebno še njihovemu večjemu uveljavljanju v organih družbenega upravljanja, pri ustanavljanju in delu stanovanjskih skupnosti in pri izvajjanju načela proizvodnega sodelovanja med kmetovalci in kmetijskimi zadružnimi. Nadalje so predlagali, da bi okrajni odbor izvedel na območju okraja anketo o zdravstvenem in socialnem stanju, o zaposlitvi in o stanovanjskih vprašanjih invalidov, ki bo najjasnejši pokazala, kje je potrebno takoj prisločiti k pomoči. Sklenili so tudi, da bodo še nadalje skrbeti za prekvalifikacijo invalidov ter za pravilnost prejemanja rednih prejemkov ter pokojnin.

Mirko Pirc je govoril tudi gosti. Sekretar Ivan Jenko je seznanil deležate s splošnimi nalogami invalidske organizacije in pohvalil delo invalidov koprskega okraja. Tovariš Ivan Mavšar pa je govoril o aktualnih političnih vprašanjih, medtem ko je predsednik ZB Tone Ukmarič omenil med drugimi nujnost izobraževanja ter tesnega sodelovanja invalidov z organizacijami Zveze borcev. Ob zaključku občnega zbora so izvolili 19-članski upravni odbor, ki ga bo v naslednjih dveh letih vodil dosedanji predsednik Mirk Pirc.

Opravljeno veliko delo

V četrtek, 23. aprila, je bilo v sejni dvorani Občinskega ljudskega odbora Koper zasedanje skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Koper. Seje so se udeležili člani samoupravnega organa zavoda, prisotna pa sta bila tudi Jože Jurčič, zastopnik samouprave republikega Zavoda za socialno zavarovanje in dr. Bojan Spicer, direktor tega zavoda.

Ko je skupščina sprejela dnevni red, je predsednik Izvršilnega odbora skupščine zavoda inž. Peter Aljančič podal izčrpno poročilo o poslovanju zavoda v letošnjem in preteklem letu ter omenil, da so bili s tem poročilom seznanjeni vsi oni, ki se zanimajo za naše družbeno življenje z željo, da bi se samoupravljanje socialnega zavarovanja čim bolj približalo delavskemu upravljanju naših gospodarskih organizacij. Razen omenjenega poročila je zavod izdal v minuti poslovni dobi še dve obširni deli dr. Iva Kastelic: Zdravstveno stanje prebivalstva v okraju Koper v letih 1955 do 1957 in Vpliv migracije na siřenje tuberkuloze na Koprskem.

Zaradi poenotenja kriterijev in izkratiliziranja enotnega stališča družbenega upravljanja zdravstva in družbenega upravljanja v socialnem zavarovanju, je bilo marca v Ljubljani posvetovanje zastopnikov zdravstva in socialnega zavarovanja, na katerem so sprejeli več sklepov. Iz razprave je bilo razvidno, da je nastala velika potreba po strokovnem usposabljanju zdravstvenih delavcev, posebno zdravnikov, ki se morajo nehnino strokovno izobraževati. Nujno je, da bi začeli takoj izvajati določila pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvene osebje.

Nova naloga, ki je postavljena pred socialno zavarovanje z novim zakonom o invalidskem zavarovanju, je povečana skrb za rehabilitacijo in zaposlitev invalidov. S tem je naložen družbenim organizacijam in drugim zavodom ter ustanovam pomembna dolžnost do skupnosti, zavodi za socialno zavarovanje pa bodo morali plačevati invalidom nadomestila za zmanjšani zasluzek ter podvzeti vse za izbiro primernih delovnih mest za invalide. To pa bo zahtevalo od socialnega zavarovanja obilo sistematičnega dela, od gospodarskih organizacij pa uvidevnost in sodelovanje.

Skupščina je tudi sklepla o potrditvi zaključnega računa za leto 1958 in sprejela sklep o razdelitvi sklad za preventivno zdravstvo v višini 22.862.000 dinarjev. Iz tega skladu bodo črpali sredstva za opremo maternih domov v Kopru in Postojni, za ureditev kopališč v Ilirske Bistrici, za dograditev zdravstvenega doma v Piški, za opremo v ured tev zdravstvenih domov in Sežan, in Izoli ter Okrajnega higieničnega zavoda v Kopru. Razen tega bo načinjeni rentgenski aparat za protituberkozni dispanzer v Kopru, znatna sredstva pa bodo dobila tudi okrevlišča zavarovancev v Portorožu, na Debeli rtiči in v Poreču, K, so sicer republikega značaja. Precejšnje vsesto so namenjene za zdravniške preglede, za komisjsko raziskovanje delovnih pogojev, za razno opremo, tečeje in ekskursije. Za okrevanje mladine je bilo določenih 3,7 milijona dinarjev.

Skupščina je sprejela sklep, da bodo njeni člani poročali o delu zavoda in o problematični socialnega zavarovanja ter zdravstvene službe volivcem-zavarovancem na sindikalnih sestankih. V zadnji točki dnevnega reda pa so delegati poslušali poročilo o prometnih nesrečah v okraju Koper in o velikih skodi, ki jo te nesreče povzročajo skladom socialnega zavarovanja ter splošnemu družbenemu premoženju ne glede na človeške žrtve.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Stanovanjska zakonodaja

Na zadnjem zasedanju je Zvezna ljudska skupščina sprejela šest zakonov s stanovanjskega področja, sedaj pa so bili ti zakoni objavljeni v Uradnem listu ter začno veljati po trimesecnem presledku, to je od 22. julija letos dalje. S tem je bilo opravljeno z zakonodajne strani izredno pomembno delo našega najvišjega oblastnega organa, ki brez dvoma predstavlja posebnost kot je drugje ne moremo zaslediti. Vprašanja, ki so v zvezi z dvigom stanovanjske zaščite in ravni, so bila s temi zakoni rešena v skladu s pogoji ne samo naše družbene ureditve, temveč zlasti v skladu s pogoji, v katerih živimo in ki jih ustvarjamo. Končni cilj teh naporov pa je skrb za človeka na vseh področjih njegovega življenja.

Novi zakoni s stanovanjskega področja imajo tudi izrazit in velik ekonomski pomen. Naj omenimo samo zakon o stanovanjskih skupnostih, ki kot tak predstavlja novost in višjo stopnjo sožitja državljanov. Obenem pomenijo stanovanjske skupnosti samoupravno organizacijo kot pravno osebo, ki ima razen drugih ciljev tudi tega, da se prek njih doseže večji napredok naselij in stalno dviga družbeno-materialni standard državljanov. Zato bodo

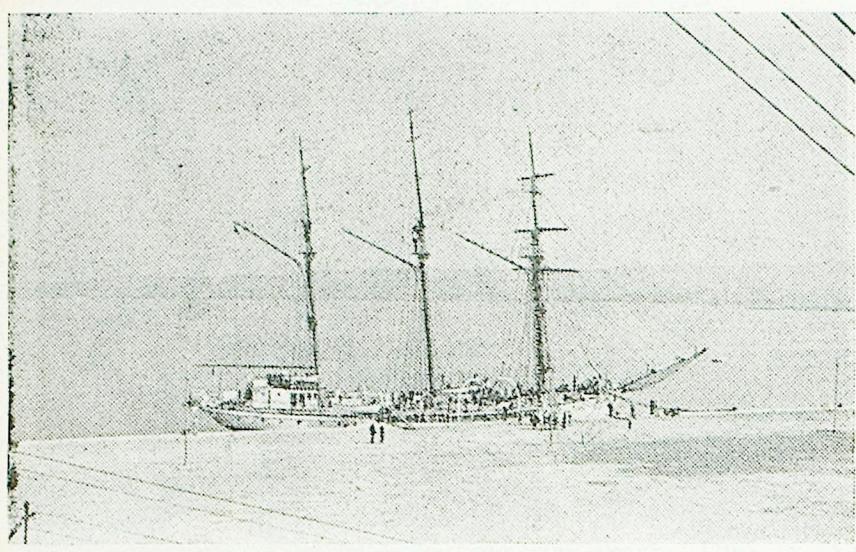
stanovanjske skupnosti organizirale in skrbeli za napredok komunalnih, gospodarskih, zdravstvenih in drugih služb, ki naj bi pomagale družini in delovnemu človeku v zadovoljevanju potreb dnevnega življenja. Samo te naloge, če jih razumemo pravilno in če jih tako izvajamo, imajo velik ekonomski pomen, ki bo še večji, ker bo treba tem nalogam prilagoditi mnoge druge, kot so gradnje stanovanj in raznih storitvenih in drugih obratov.

Drugi zakon iz serije omenjenih obravnava stanovanjska razmerja, to je temeljne pravice državljanov do uživanja stanovanja in do upravljanja stanovanjskih zgradb, pa seveda tudi njihove vzdrževanje. Ta njen obveznost predstavlja vsekakor znatno ekonomsko postavko, ki pa ni morda v sedanjem položaju nekaj, česar že ne bi izvrševal. Saj je znano, da je ravno skrb za gradnjo stanovanj, storitvenih in drugih obratov za dvig življenjske ravni na prvem mestu in da družbeni načrti, od zveznega pa do občinskih, polagajo ravno to nalogu kot naj-

večjo skrb, je pa za to tudi sorazmerno največ sredstev na razpolago.

Novi zakoni dalje urejajo vprašanja poslovnih zgradb in prostorov, vprašanja o delni lastnini zgradb, o stanovanjskih zadružbah ter o stanovanjskem prispevku. Vsi zakoni, ki obravnavajo omenjene probleme, so bili potrebeni in nujni, saj je n. pr. glede delne lastnine zgradb (etajna lastnina) vladala velika zmeda, ker sedanj predpisi n. pr. niso omogočali zemljiškognižne izvedbe take lastnine. Posebnega pomena pa je zakon o stanovanjskih zadružbah. Po tem zakonu bodo številne stanovanjske zadružge, ki so bile doslej ustanovljene na podlagi ne dovolj jasnih predpisov, dobiti tudi zakonit okvir in možnosti za svoj razvoj. Zakon ki spreminja zakon o stanovanjskem prispevku, določa ta prispevki na 6% oz. 10% napoveduje pa glede tega še predpise. Edino ta zakon stopi takoj v veljavlo.

Nove stanovanjske zakone smo omenili le bežno, kajti njihova materialna je obsežna in zahteva tako s pravne kot z ekonomsko strani še podrobnejše obdelave. Verjetno jim bo naš list še pred njihovo uveljavljivijo posvetil kaj več prostora.

Minuli teden je priplula na obisk v Koper šolska ladja JVM »Jadran«, ki jo vidimo na sliki po prihodu v novo koprsko pristanišče

Tudi pomorščaki priključeni sindikatu delavcev prometa in zvez

Po V. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije v Beogradu so se sindikati železničarjev, prometnih delavcev, uslužbencev PTT in sindikat delavcev pomorskega gospodarstva Jugoslavije združili na ustanovnem kongresu, ki je bil konec marca v Beogradu, v sindikat delavcev prometa in zvez. Vzrok tega združenja je v glavnem rezultat dosedanjih dosežkov na področju prometa in zvez v razvijanju socialističnih družbenih odnosov, ki so posebno v tej veji našega gospodarstva podrejeni enotnim ekonomsko-političnim ciljem. Na ustanovnem kongresu sindikata delavcev prometa in zvez so poudarili še posebej važnost nadaljnega razvijanja delavskega in družbenega samoupravljanja, pri-

zadevanje za povečano produktivnost dela in skrb za nadaljnje izpopolnjevanje sistema nagrajevanja. Na osnovi dosedanjih izkušenj in dosežkov so na kongresu ugovorili, da imajo sindikalne organizacije čisto vodilno vlogo v tem prizadevanju in so večkrat pobudnik številnih akcij v odpravljanju napak in nepravilnosti.

Skladno s smernicami V. konгресa sindikatov je bil v minulem tednu v Ljubljani ustanovni občni zbor Sindikata delavcev prometa in zvez za Slovenijo. Na ustanovnem občnem zboru so razpravljali in sklepalni o smernicah za bodoče delo novega sindikata ter izvolili predsedstvo in tajništvo republikega odbora. Za predsednika Sindikata delavcev prometa in zvez so številni delegati iz vseh krajev naše republike izvolili tovariša Humberta Gačnika, dosedanjega sekretarja OK ZKS v Ljubljani.

Tudi slovenski pomorski podjetji, Splošna plovba Piran in Obalna plovba Koper sta vključeni v Sindikat delavcev prometa in zvez ter bosta od dosedanja centrale —

B. Borovič

IZ SPOMINOV PRIMORSKEGA REVOLUCIONARJA NA DELO V KP

Nad vsemi zastavami komunistična

Redki so tudi med nami Slovenci takšni revolucionarji in boreci za pravice delovnega človeka, ki bi jih usoden tako premestavata krizem krajem po vsem svetu, kot je to primer s tovarišem Albertom Sulčičem iz Žane. Pustimo kar njemu samemu besedo, naj nam na kratko orisuje svojo življenjsko pot.

Rojen sem bil na kraškem kamenujnu v neposredni bližini morja — v Sv. Križu pri Trstu. Revna zemlja ni mogla prerediti vseh vaščanov, zato so si mnogi morali iskat kruha na tujem, večina pa se je prezivljala še z ribolovom. Vzopredno z rastjo Trsta se je začela v vasi uveljavljati kamnoseška obrt. Kmalu je ta prerasla v industrijo. V njej zapošleni delavci, pa tudi tisti vaščani, ki so našli delo v bližnjem Trstu, so kaj kmalu v boju za svoj obstanek in boljši kos kruha vstopili v vrste organiziranega proletariata.

Tako sem postal tudi jaz komunist.

Najprej sem sledil očetovemu poklicu kot ribič. Ko pa je po letu 1918 začel italijanski okupator načrtno spodkopavati gospodarske osnove slovenskega ribištva, smo se morali mnogi ribiči zaposlit v kamnoseštvu. Tam sem prišel v stik z organizacijo KP in postal član mladih komunistov, ker so mi starejši delavci-komunisti zaupali. Svetokrščani in Kontovelci smo imeli svojo osnovno organizacijo. Sestajali smo se že v pogojih stroge ilegale pod fašističnim terorjem po kraških jamah in vrtcah ali pa kar na morju v čolnih in na barkah. Zaradi vedno hujšega fašističnega prisika smo se morali organizirati v trojke z verzno povezavo. Vse naše smo vestevo opravljali in povzročili fašistom nemalo preglavite s svojimi akcijami.

Leta 1928 sem bil sprejet v KP. Udeležil sem se več večjih akcij, in trenih sestankov, blizu tudi prijet od policije, vendar mi ta ni mogla ničesar dokazati in so me izpustili. Veliko mojih tovarišev iz vasi in okolice je medtem zaradi brezposelnosti in fašističnega preganjanja odšlo v tujino, največ v Argentino in Francijo. Z njimi so odšli tudi vsi moji bratje.

Konec poletja 1930 sem bil tudi jaz med drugim opozorjen, da se moram umakniti aretaciji, ki mi je vsak čas pretila. Pobegnil sem preko Postojne v Ljubljano, kjer sem septembra sodeloval v velikih demonstracijah, ki so se po zaslugi KP spremenile iz čisto protifašističnih in protitalijanskih v razredno manifestacijo proti buržoazni reakciji in režimu v Jugoslaviji. Posredovala je policija na konjih, razgnala demonstrante in nekaj naših primorskih tovarišev tudi aretiral, vendar pa so bili kmalu izpuščeni.

Tedaj sem se v Ljubljani seznanil tudi s tovarišem Srečkom Vilharjem. Nismo pa ostali v stiku, ker sva s tovarišem Verginello potovala preko Maribora ter Avstrije in Švico v Francijo. Tam sva se ločila, ker je Verginella odpotoval preko Marseillesa v Rusijo. Jaz pa sem se naselil v Parizo in v okoliških kamnolomih našel delo. Povezel sem se v KP Francije in začel v njej takoj aktivno delovati. To seveda niso v račun delodajalcem in francoski policiji, zato sem se zaradi preganjanja in slabih delovnih pogojev vrnil marca 1931 preko Nemčije in Avstrije nazaj v Ljubljano. Spet sem se našel s Srečkom Vilharjem in še Damaskom Sedmakom. Osnovali smo mladiški organizacijo Mlado Sočo, ki je bila dobri dve tretjini komunistična. Spočetka je štela okrog 300 članov. Komunisti pa smo bil razen tega povezani v svojih trojkah še izven tega. Sodelovali smo v vseh delavskih akcijah, stavkah in podobnih boju za izboljšanje delovnih razmer zlasti gradbenih delavcev.

Kmalu je policija v Ljubljani prisila na sled našemu delovanju v Mladu Sočo. Sledile so številne aretacije. Za Prijonom in tovarši so prijeli tudi Vilharja, Sedmaka in še mnoge druge tovariše, med njimi seveda tudi mene. Aretacije so se razširile tudi na Maribor in nekatere druge kraje. Prepeljali so nas v Beograd. Po sedemnem preiskovalnem zaporu smo bili junija 1933 na velikem beograjskem procesu obsojeni na dolgoletno robijo. Josip Prijon 7 let, Srečko Vilhar 6 let, Danilo Ježič 5 let, Andrej Stegnar 5 let, Damas Sedmak 5 let, Maks Valentinčič 4 leta, Franc Peršon 4 leta, Peter Bogatec 3 leta, jaz 3 leta, Boris Božič 4 leta, Tine Klajnšček 3 leta, Andrej Sircelj 2

Albert Sulčič

nistična univerza, kjer smo imeli za predavatelje in vzgojitelje najboljše ljudi naše revolucije. Bil sem v Mitrovicih prav v času frakcionaške borbe Petka Miletica, ki smo jo napredni komunisti zmagovali zaključili, razkrinkali Miletiča, ga razrešili dolžnosti sekretarja KP in je nato mestu prišel Moša Pijade, nakar so se razmire v zaporu takoj uredile.

Ko sem novembra 1935 odhajal iz Sremske Mitrovice, sem bil močno oborožen z marksistično teorijo in revolucionarno prakso. Ker sem bil italijanski državljan, so me tedanje kraljevske oblasti izgnale iz Jugoslavije. Zagrebška policija me je odpeljala na grško mejo pri Djevdjeliji. V Grčiji sem se kaj priključil delavskemu gibanju, ki je prav tedaj vodilo hude boje za svoje najosnovnejše pravice. Med neko stavko so me aretrirali v Pireju in zaprli ter me po kratki preiskavi izročili italijanskim fašistom. Pot od Pireja do Trsta je bila zelo stopnata trpljenje.

Pot primorskih komunistov je bila zelo trnava. Bili smo pravzaprav brezdomci in povsod doma. Ljubili smo svojo nacionalno zastavo in se borili za svoje narodnostne pravice, vendar pa smo nad vse postavljali redčo partizansko zastavo in se bojevali za pravice delovnih ljudi, kjer smo se v boju pač znašli. Najsrečnejši dan za nas pa je nastopil, ko smo v svobodni domovini delovnih ljudi Jugoslavije tudi mi dobili zadoščenje za preseži.

Tako člani Počitniške zveze na VELIKO UBELJSKO

V Velikem Ubeljskem je bila v soboto zvez ob polnočestni udeležbi svečana proslava 40. obljetnice ustanovitve KPJ. Po govoru ljudskega poslanca in člana CK ZKJ Ivana Regenta o zgodovinskem razvoju KPJ in o njenih bojih za pravice delovnih razreda je bil kulturno-umetniški del proslave, v katerem so nastopali pevski zbor in recitatorji.

P/l »BIHAČ« je 29. aprila odplula iz Zelenike pri Šibeniku s tovori za Emden.

P/l »DUBROVNIK« je 23. aprila odplula iz Ploč v Rotterdam, kamor prispe 7. maja.

M/l »GORENJSKA« je 25. aprila priplula iz Trsta v Ploče, kjer naklada tovor.

P/l »GORICA« je 17. aprila odplula iz Rotterdam za Jugoslavijo in prispe 2. maja v Piran.

P/l »LJUBLJANA« je 24. aprila priplula v Split, kjer razklaže tovor do 2. maja.

M/l »MARTIN KRPA« je 25. aprila priplula iz Port Saidia na Reko, kjer raztovarja.

P/l »NERETVA« je 27. aprila priplula iz Rotterdam v Wismar, kjer manipulira s tovrom.

P/l »POHORJE« je 17. aprila priplula v Benetke, kjer razklaže tovor, nato pa prispe 1. maja v Piran.

P/l »ROG« je 23. aprila odplula iz Norfolka za Jugoslavijo in prispe na tej poti 9. maja v Gibraltar.

P/l »ZELENGORA« je 13. aprila plula mimo Gibraltarja na poti v New Orleans v ZDA, kamor prispe 4. maja.

VELIKO UBELJSKO

Tekstolit je nova plastična snov, odpornejša in trajnejša od jekla in lažja kot aluminij, ne rjava in ne trohni kot les, je gladka in proti vplivu morske vode neobčutljiva. V SZ so pričeli iz tekstolita graditi ladje. Ena je že gotova. Vozil z brzino 75 km na ur. Iz jekla zgrajena blila pač v polkrat težja. Po vsem videzu imajo ladje iz nove plastične snovi bodočnost.

Pomorske zanimivosti od vseprav sod

POMORSKI PROMET V KOPRU V MESECU MARCU 1959

Vseh se je v koprskem pristanišču v mesecu marcu 1959 mudilo 160 ladij, ki so pripeljale v odpeljale skupaj 2.565 ton blaga. Od tega je bilo uvoženega 122, izvoženega pa 514 ton blaga. V potniškem prometu pa so ladje odpeljale in pripeljale v marcu skupaj 7404 potnike.

NA KOPNEM ČAKAJO MREŽE NA RIBE

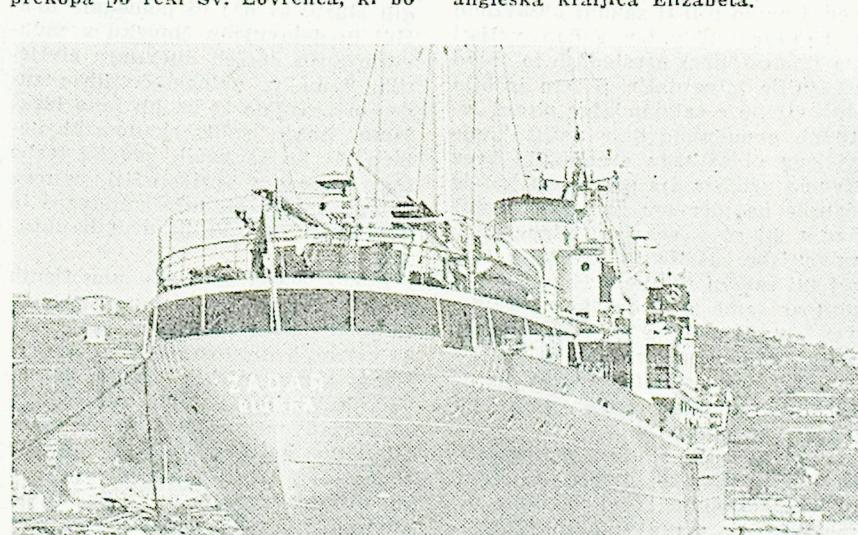
Prav svojevrsten ribolov je v nekem kanadskem zalivu, kjer naraste morje ob plimi tudi do 25 m visoko. Ribiči imajo razpete mreže kar na kopnem — ob oseki namreč — plima pa jih zagrne z vodo. Z njo se pojavi tudi ribe in ko morje čez nekaj ur spet nenadno upade, mreže niso prazne. Tako lahko posta nimajo ribiči menda nikjer drugod po svetu.

VOJNE LADJE V SRCU AMERIŠKE CELINE

Večina »Velikih jezer« loči na severnoameriški celini združene države in Kanado. So to Zgornje, Huronsko, Erijsko in Ontarijsko jezero. Samo Mišensko je povsem na ozemlju ZDA. Obe mejni državi imata že od leta 1817 medsebojni dogovor, da na teh jezercih ne vzdržujejo vojnih ladij. Letošnjo pomlad pa bosta ta dogovor sporazumno za nekaj dn prekršili. Mogočne vojne ladje bodo za-

rezale v gladino prostranih jezer, na Michiganskem pa se bodo celo spopadle — na manevrih. Vse to v proslavo ob otvoritvi velepomembnega prekopa po reki Sv. Lovrencu, ki bo

srce severnoameriške celine neposredno povezalo s pristanišči vsega sveta. Proslavi bosta prisostvovala tudi predsednik ZDA Eisenhower in angleška kraljica Elizabeta.

Remontna ladjedelnica Splošne plovbe v Piranu ima v generalnem remontu in popravilu lepo tovorno ladjo Jugoslavanske linijske plovbe z Reke m/l »Zadar«. Sklenjene pogodbe za dela za Jugolinijo kažejo visoko zaupanje tega pomorskega podjetja v zmogljivosti in sposobnosti naše ladjedelnice

Menjajo se odnosi na vasi

(Nadaljevanje s 13. strani)

tudi nadaljevali. Samo po sebi pa se razume, da bodo k temu prispevali velik delež tudi naši kmetje, je na koncu poudaril inž. Peter Aljančič.

Direktor Zadržne hranilnice in posojilnice v Kopru Rado Čehovin je prav tako obširnejše govoril med drugim tudi o potrebi po združitvi vseh sredstev kmetijskih zadrug za obnovno-kmetijstvo. Pri tem je dejal, da mnoge zadruge razpolagajo z manjšimi denarnimi sredstvi, ki sama zase skoraj nč ne pomenijo, v vsem okraju pa bi lahko zbrali iz skladov kmetijskih zadrug približno 25 milijonov dinarjev. Ce b teh 25 milijonov uporabili kot soudeljebo pri načetnih za investicijska posojila, bi lahko uredili nekaj plantžnih sadnjakov, vinogradov in podobno.

Posamezni delegati so navajali v razpravi tudi pomanjkljivosti in nepravilnosti pri odkupe mleka, zlasti pri merjenju tolšč, kar povzroča negodovanje živilorecev.

Zelo zanimiva je bila razprava upravnika koprsko Zadržne poslovnice zvezde Ivana Kneza o sadovih sklepanja kontrahražnih pogodb za odkup sadja in vrtin v obmorskem pasu Slovenske Istre. Skupno s prekrbovalnimi podjetji, živilsko predelovalno industrij in izvozni podjetji bomo letos zajeli nekaj deset tisoč ton tržnih viškov v obalem pasu. Primen pa je opozoril zlasti na skrb prevezmačev pri zadrugah in samih kmetovalec, da bodo pripravljali za trg zares kakovostno in pravilno sortirano blago.

April 1941 in 1942 na Pivki

(Nadaljevanje s 6. strani)

ka in Anton Bele iz Slavine. Zadnje ga so Italijani zajeli na procesu 25. julija v Rimu obsođili na ustrelitev. Skupno z njim so takrat obsođili na smrt še 22 naših ljudi, 7 na 30 let zapora. Na srečo so nekatere mogli obsođiti na smrt le v odsotnosti (Vojko, Maslo).

Po bitki na Nanosu se je vsa sila represialna znaša nad prebivalstvom. Vse naslednje dneve so karabinjerski maresciali vlačili ljudi v postojanski zapor, jih zvezane z debelimi verigami spravljalj v tržaski Coroneo ali še naprej v Italijo. Postojanski zapori so bili tiste tedne kljub stalnemu odvajanju nabito polni. Bil je žalosten artiljer, zlovešč napovedovalcas kasnejših požigov in pobojev po Brkinu.

Internacije še niso bile dovolj. 25. aprila so uvedli coprifucno (policjsko uro) za Smilhel, Postojno in Pivko, dejansko pa za vso P.ško dolino. Od 8. zvečer do 6. zjutraj ni smel ničče iz hiše. Izjemne niso bilo niti za zdravnika, babico ali duhovnika. Patrulje so streljave brez opozorila in brez milosti in kmalu je padlo nekaj nedolžnih žrtv pod Nanosom z izgovorom, da so prekoračili čas policijske ure.

Kot zaključek vsemu pa so 4. maja ustanovili v Postojni nucleo mobile — posebno enoto črnih srajev, karabinjerjev, policije in drugih, ki so imeli samo eno nalogo — boj proti partizanom. Kasneje so tako enoto postavili še v Landolu.

Po aprilu 1942 na Pivki skoro ni bilo odraslega moškega. Kar jih niso internirali ali mobilizirali, so jih odvlekli v battaglione speciale. Uporpa se je kljub vsemu nadaljeval. Leta 1942 je bilo na Pivki 12 večjih ali manjših partizanskih akcij, polovica zadnje mesece. Upora ničče ni mogel zatrepi!

S. M.

Radio KOPER

NEDELJA, 3. maja: Kmetijska odaja: »Nagrajevanje po končnem proizvodu na posestvu Skocjan-Ankaran — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša nedeljska reportaža »Koprske razglednice« — 9.20 Zabavna glasba — 13.30 »Za našo vas« — 14.15 Igra kmečka godba — 14.30 Sosedni kraji in ljudje — 15.00 Vesti — 15.10 Glasba po Željah.

PONEDELJEK, 4. maja: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Odlokni iz oper — 14.20 Šola in življenje: »Pri pioniriji na Krašu« — 14.40 Lahka glasba — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Z narodno pesmijo in plesom po domovini.

SREDA, 6. maja: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Okno v svet — 14.45 Filmska glasba — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Narodni odmevi.

CETRTEK, 7. maja: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 14.00 Glasba po Željah — 14.30 Pogovor z volvci: »Pred mikrofonom predsednik OLO Nova Gorica Karmelo Budihna — 14.40 Glasba po Željah — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Medjimurske narodne pesmi.

PETEK, 8. maja: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domačne aktualnosti: »Izpolnjevanje družbenega plana v podjetjih gorskega okraja« — 14.40 Poje zbor radiotelevizije Beograd — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Slovenske narodne izvaja Borut Lesjak — 15.40 Ob 40. obletnici KPJ.

Mali oglasi

Prodam SPALNICO z vložki in žimnicami. Plačljivo v gotovini ali s čekom. — Ternovšek, Portorož 249 (Vila »Allegra»).

Dvosobno STANOVANJE v Izoli, na lepem sončnem kraju, zamenjam za enako ali večje v Kopru. France Leben, Izola, Prešernova 1.

Prodam MOŠKO DVOKOLO italijanske znamke »Bianchi«. Vprašati v Portorožu 87/II.

Zamenjam DVOSOBNO STANOVANJE s pralnico in ostalimi pritiklinami v centru Kočevja za enakovredno ali enosobno v Kopru, Izoli ali Piranu. Interenti naj se javijo pisorno ali osebno na naslov: Albert Kolar, Kočevje, Kolodvorska ul. 5.

Iščemo ČISTILKO za 4 ure tedensko. Vprašati pri Amaliji Cugmas, Investicijska banka Koper

izginila z zidov bivše Verbičeve prodajalne nasproti Higieniske postaje v Ilirske Bistrici.

Na poti iz Ilirske Bistrike proti Postojni je najmanj še ena »turistična atrakcija« — tisto veliko gnojnično jezero v Selcah, o katerem sem svoj čas že pisal, pa ni nič pomagalo. O tem sem spet dobil pritožbe tudi od domačinov ali enega domačina, ki takole zaključuje svoj protest:

»Se ne briga vaški odbor, ne općinski in niti okrajni. Bomo poskusili na viši forem!«

Ne bodo morda kar kam v vesolje poslali svoje pritožbe? Upam, da bi kmalu, najmanj pa v nekaj letih, prišel z Marsa lepi odgovor in pregovor, ki je tako v čislih pri naših sodržavljanih na jugovzhodu: »Uzdaj se use i u svoje kljuse!« Morda bi se iz tega potem kaj naučili, posebno še ker vem in verjamem, da tudi v Selcah ne manjka pametnih glav in pridnih rok.

Lepo prosim »Bralce našega lista«, kot so se podpisali na svojem enigmatskem prispevku, da mi določeno pojasnijo, za kakšne jezične babe gre v Zagoru pri Postojni in za kakšno njihovo kulturno udejstvovanje v kotu, pa da mi ta svoj prispevek opremijo s točnimi podpisi in naslavim, ker sicer ne morem zanje po kostanj v žerjavico. Saj veste...

No, pa še malo na obalno področje. V metropoli se gospodinje spet močno pritožujejo čez mle-

Na podlagi 3. člena Odloka o evidenci in kontroli cen na drobno določenih proizvodov in storitev na področju občine Koper (Ur. vestnik okraja Koper št. 31/58) in 2. točke 64. člena Statuta občine Koper je Svet za blagovni promet ObLO Koper na svoji seji 21. aprila 1959 izdal

ODREDBO

O SPREMENAH IN DOPOLNITVAH O NAJVVIŠJIH PRODAJNIH CENAH MESA NA OBMOČJU OBČINE KOPER, TAKO DA SE V PREČIŠENEM BESEDLU GLASI:

1.

Odrejajo se naslednje prodajne cene mesa na drobno:

A. GOVEJE MESO:

a) Prednji del s kostjo	1 kg din 260.—
b) Zadnji del s kostjo	1 kg din 290.—

B. TELEČJE MESO:

a) Prednji del s kostjo	1 kg din 310.—
b) Zadnji del s kostjo	1 kg din 390.—

Odredba o prodaji mesa**C. SVINJSKO MESO:**

a) Prednji del

1 kg din 340.—

b) Zadnji del

1 kg din 400.—

2

Oddelek za gospodarstvo ObLO Koper je pooblaščen, da v nujnih primerih, ko to zahteva javni interes ali interes potrošnikov dovoli gospodarskim organizacijam za določeno obdobje spremembajo maloprodajnih cen določenim proizvodom proti naknadni potrditvi Sveta za blagovni promet.

3.

Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave v Uradnem vestniku okraja Koper.

St. 01/1-4295/1-59

Predsednik
Sveta za blagovni promet
Zoran Zlobec, l. r.

Predsednik
Obč. ljudskega odbora
Miran Bertok, l. r.

In še zadnje športne vesti**PRESENELTLJIV USPEH****OBMORSKIH ROKOMETASEV**

V nedeljo so bile v Ljubljani finalne tekme partizanskih društev Slovenije za zvezni zlet v Beogradu. Obmorska društva so dosegla vrsto presemljivih uspehov. Take so rokometni tekmovanji koprskoga Partizana osvojili prvo mesto med najboljimi slovenskimi ekipami. Premagali so Partizan-Krim z 18:8, Mursko Soboto z 24:8 in Ajdovščino z 12:6. V koprskem moštву je treba pohvaliti vse »gralce«, zlasti pa sta se odlikovala Paar kot rezultator in vratar Matijac, ki je med drugim ubranil štiri penale.

Prvo mesto v republiškem merilu so osvojile igralke Kopra, ki so presegale Celje z 9:0. Tuđ mladinke Pirana so osvojile prvo mesto v Sloveniji, medtem ko so bili piranski mladinci drugi. Tri prva mesta in eno drugo je vsekakor zavidiljiva bilanca obmorskih rokometasev. Preprfan smo, da nas bodo tudi na bližnjem zveznem zletu v Beogradu dostojno zastopali.

ZAČETEK EKONOMIADI V KOPRU

V ponedeljek zjutraj je bila v Kopru slovensa otvoritev pete Ekonomiade, to je športnih iger ekonomskih srednjih šol Slovenije.

Dlajki bodo tekmovali tri dni v oddobjki rokometu nogometu, atletiki, strelenju in šahu. Pokroviteljstvo na tekmovanjem je prevzel znani

LONDON: Dosedanji generalni sekretar laburistične stranke Morgan Phillips, ki je bil 15 let na vodilnem položaju te stranke, bo kandidiral v parlament. Kaže, da je ta njegova odločitev v zvezi z resnim prispodbami k njegovemu delu v stranki po proučitvi organizacijske strukture laburistične stranke. Posebna strankina komisija je namreč prišla do zaključka, da je strankin aparat zastarel in »se naslanja na konjisko v prevo v dobi reaktivnih letal«.

PRESTRANEK: 2. in 3. maja mehiški film TRIJE PUSTOLOVCI, 6. in 7. maja nemški film LUČ LJUBEZNI. **POSTOJNA:** 1. in 2. in 3. maja jugoslovanski film DEKLETA Z 04, 6. in 7. maja ameriški film cinemascop OSVAJALEC.

SEČOVLJE: 2. maja italijanski film NJIHOVE ZABLODE, 3. maja češki film NA ZADNJI POSTAJI, 7. maja nemški barvni film ROSE BERND.

SKOFIJE: 2. maja italijanski film DEKLETA Z 04, 3. maja italijanski film KRONIKA REVNIH LJUBIMCEV, 6. maja češki film VOLČJA.

DEKANI: 2. maja italijanski film KRONIKA REVNIH LJUBIMCEV, 3. maja italijanski film DEKLETA Z 04.

PRESTRANEK: 2. in 3. maja mehiški film TRIJE PUSTOLOVCI, 6. in 7. maja nemški film LUČ LJUBEZNI.

SEŽANA: 2. in 3. maja francoski film SAKRAMENSKA FRKLJA, 5. in 6. maja jugoslovanski film 4 KM NA URO, 7. in 8. maja ameriški film SEST KONJENIKOV.

ZADRUŽNA POSLOVNA ZVEZA**»ZADRUŽNI SERVIS« — KOPER**

čestita k 1. maju vsem kolektivom kmetijskih zadrug z željo, da bi imeli pri svojih naporih še več gospodarskih uspehov

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR IZOLA**OBČINSKI KOMITE ZKS IZOLA****OBČINSKI ODBOR SZDL IZOLA****OBČINSKI SINDIKALNI SVET IZOLA****OBČINSKI ODBOR ZB IZOLA**

čestitajo vsem delovnim kolektivom in družbenim organizacijam za praznik delovnega ljudstva in jim želijo nadaljnji uspehov

Po sklepnu delavskega sveta Rižanski vodovod Koper razpisuje javno licitacijo za prodajo osnovnih sredstev:

LESEN IN DELOMA ZIDAN PROVIZORIJ

na nacionaliziranem zemljišču v Vergerijevi ulici v Kopru. Površina tlorisa provizorija znaša 78 m².

Javna licitacija bo po preteklu 14 dni od dneva objave na upravi podjetja v Goriški ulici 2 v Kopru, ob 12. uri. Izkliena cena je 150.000 din.

TELESNA VZGOJA ★ ŠPORT ★ ŠAH ★ TELESNA VZGOJA ★ ŠPORT ★ ŠAH ★ TELESNA VZ

LETNA SKUPŠČINA OKRAJNE ŠPORTNE ZVEZE KOPER

Ugodni pogoji za združitev s Partizanom

Pred zastopniki vseh podvez in številnih klubov je bila pred dnevi v Kopru redna letna skupščina Okrajne športne zveze. Udeležili so se je tudi številni gostje, med njimi sekretar okrajnega odbora SZDL Ivan Mavšar, član upravnega odbora Zveze športov Slovenije Milan Dobrota in zastopnika okrajne zveze TVD Partizan Miloš Stergar in Boris Jurca. Iz poročila dosedanjega predsednika Slavka Prijona in iz razprave je bilo razvidno, da je bilo preteklo leto zelo plodno, kar zadeva sodelovanje med športnimi organizacijami in TVD Partizan. Po mnenju delegatov je položaj za združitev povsem zrel. Treba pa bo seveda počakati, da pride do določenih sporazumov v republiškem merilu.

V koprskem okraju imamo zdaj šest športnih podvez. Nogometna, odbojkarska, namiznoteniska in plavalna imajo svoj sedež v Kopru, rokometna v Piranu, veslaška pa v Izoli. Razen tega imamo še dva centra: košarkarskega v Postojni in balinarskega v Sežani. Ta organizacijska struktura povsem ustreza razmeram na terenu, saj so sedeži podvez tam, kjer je za določeno panogo največ zanimala.

Med najbolj aktivnimi so bili lani nogometni. Treba je omeniti ustanovitev novega kluba (Ilirska Bistrica), uspehe Izole v republiškem merilu, vzpon mladinskih moštev, 14 novih nogometnih sodnikov, ustanovitev obalne nogometne lige, v kateri tekmujejo tudi posamezni delovni kolektivi ter graditev in popravljanje nogometnih igrišč (Piran in Koper).

Za nogometom ne zaostajajo dosti košarka, namizni tenis in veslanje. Košarkarji Postojne so si priborili vstop v prvo slovensko ligo, Ilirska Bistrica pa v drugo slovensko ligo.

Znaten napredok v kvaliteti so dosegli na obalnem pasu. Ni pa še zadovoljiva množičnost v tej športni panogi, čeprav se požrtvovalni organizatorji košarkarskega centra v Postojni zelo trudijo in izdajajo celo svoje glasilo »Košarkar«, ki je edino športno glasilo na Primorskem.

Namizni tenis se je v dveh letih naglo razvil in napredoval tako številno kot kvalitetno. Na posameznih turnirjih lani se je zbral celo do 80 igrateljev. Za večji razmah pa bi bili potrebeni novi organizatorji in trenerji po klubih.

Veslanje ima svoje dobre in sive strani. Po zaslugu požrtvovalnih veslaških delavcev je dosegla Izola lani vrsto odličnih uspehov, saj ima kar 18 naslovov državnih prvakov, nekateri člani pa so se udeležili celo evropskega prvenstva. Žal pa je hkrati skoraj povsem zamrlo delo v Piranu in zlasti v Kopru. Poduzeva si prizadeva vključiti v odbore aktivnejše ljudi in upa, da bo šlo

V plavanju smo napravili prvi korak naprej po zaslugu plavalnega kluba v Kopru, delno pa so e začeli prebujati tudi v Piranu. Športni delavci s tega področja so dobivali preveč »simbolične« premalo dejanske podpore.

Prav tako je bilo potrebno poskreti sredstva za tečaje instrukturjev in organizatorjev ter pohititi pripravami za izgradnjo olimpijskega bazena. Žal pa je hkrati skoraj povsem zamrlo delo v Piranu in zlasti v Kopru. Poduzeva si prizadeva vključiti v odbore aktivnejše ljudi in upa, da bo šlo

V plavanju smo napravili prvi korak naprej po zaslugu plavalnega kluba v Kopru, delno pa so e začeli prebujati tudi v Piranu. Športni delavci s tega področja so dobivali preveč »simbolične« premalo dejanske podpore.

Uspehe je dosegla tudi rokometna poduzeva. Število članstva se naglo veča, pa tudi kvaliteta narureje. Zlasti je treba omeniti uspehe koprske moške ekipe in piranske ženske ekipe. Letos si obejajo še nadaljnji napredok z ustavljivijo okrajne lige. Precejšen problem v tej panogi pa je pohanjanje igrišč.

V drugih panogah se stanje ni losti spremenilo. Vzroki so predvsem materialni in kadrovski. Kosarstvo se ne razvija dovolj nizko predvsem zaradi pomanjkanja sredstev, lahka atletika pa zadi pomanjkanja kadrov. Gledate, akte atletike naj omenimo, da o na skupščini govorili spet le tačno in niso sprejeli nobenih konkretnih sklepov. To kaže, da smo čez leto dni spet na istem, to smo zdaj.

V razpravi so delegati sprožili

trebnih objektov se moramo lotiti brez bojazni. Pri tem računamo tudi na podporo podjetij. Sicer je mnogo govora o tem, da ni denarja, toda podatki kažejo, da so podjetja v koprskem okraju lani dala nad 100 milijonov dinarjev samo za oglase. Ta vsota bi lahko bila brez vsake škode nekoliko manjša. Ob koncu je tov. Mavšar poudaril tudi pomen združevanja sorodnih športnih organizacij in društva. Omenil je, da se z raznimi sestanki, na katerih govorijo o sorodnih problemih, izgubi mnogo časa, razen tega pa se po nepotrebni delijo na več strani kadri, sredstva in rezervi. Tudi o tem vprašanju bi bilo treba temeljito razmisljiti. Sklep o bližnjem združitvi članov športnih organizacij in društva Partizan je vsekakor dober uvod v to smer.

Ob koncu posvetovanja so izročili diplome najboljšim klubom, organizacijam in najzaslužnejšim športnim delavcem. Med drugim so dobili priznanja tudi tov. Vesel, Prinčič, Jenko, Miklavčič, Kramar, Dornik, Blažina, Augustin in Omladič. Skupščina se je tudi zahvalila dosedanjemu predsedniku Slavku Prijonu za pozrtvovalno delo in mu poklonila praktično darilo v znak priznanja.

več koristnih predlogov. Tako so priporočili ustanovitev sindikalnih športnih lig po točkovnem sistemu, kajti turnirji pripravijo kolektive le do priložnostnega udejstvovanja. Letos bo potrebno posvetiti več pozornosti vladiteljskim tečajem ter s primerno propagando pridobiti ljudi v delovnih kolektivih. Precej je bilo govora o kvaliteti. V zvezi s tem imajo največ težav obmorski klub, ki so oddaljeni od večjih športnih središč. Zato so predlagali, naj bi prevozna podjetja omogočila obmorskim športnikom popust pri vožnji ter jih s tem dala priložnost za pogostejo srečanja zlasti z ljubljanskimi klubmi. Po drugi strani pa bi bilo potrebno navezati več stikov s tržaškimi društvami, posebno s pravkar ustanovljenim slovenskim športnim društvom in z raznimi naprednimi italijanskimi športnimi društvi.

Dobršen del razprave so deležati posvetili plavanju. Poudarili so, da ne gre samo za športne rezultate, ampak predvsem za to, da ljudi naučimo plavati. Brez banzenov in vladiteljev pa v tem pogledu ne bomo uspeli. Letos pričakujejo nagel korak naprej, saj so predvideli gradnjo 50-metrskega bazena v Fiesu, graditev provizoričnih bazenov v Izoli in Piranu ter vrsto tečajev za plavalce, vaterpoliste, sodnike, vladitelje in organizatorje.

V razpravi je govoril tudi sekretar okrajnega odbora SZDL Ivan Mavšar. Tudi on je poudaril predvsem pomen razširitve vodnih športov na slovenski obali. Kritično se je dotaknil dosedanjega dela pri razdeljevanju sredstev ter naglasil, da smo doslej denar preveč drobili, namesto da bi vlagali večje vsote tja, kjer bi imeli največ koristi. Koncentracije sredstev za graditev najbolj nujno po-

Svet za telesno vzgojo pri Občinskem ljudeškem odboru Ilirska Bistrica je te dni proučil stanje telesne vzgoje mladine. Ugotovil je, da od 15 šolskih poslopij večina ne ustreza vsem sanitarnim predpisom in da zastarela šolska oprema škoduje zdravju otrok. Sedanje stanje bi se lahko z redno telesno vzgojo znatno popravilo, če bi šolski in oblastni organi znali poiskati možnosti za ureditev doslej zanemarjenih prostorov.

V Koritnicah je lep šolski vrt, poleg njega pa je dovolj prostora, da bi ga uredili za športno dejavnost. Doslej o tem še ni nihče razmislijal, kakor tudi ne o tem, da bi prazno šolsko sobo z nekoliko dobre volje lahko spremenili v skromno telovadnico.

V Knežaku ni prostora v šolskem

Na novo delo Partizan v Pivki

Na pobudo občinskega sveta za telesno vzgojo so v Pivki začeli s pripravami za oživitev dela TVD Partizana. To, nekdaj zelo delavno društvo je v zadnjih letih skoraj popolnoma zaspalo. Glavni vzrok je v tem, ker nima lastne telovadnice in ker je izredno pomanjkanje vladiteljev. Imajo pa mnogo telovadnega orodja in njegova vrednost je ocenjena na milijon dinarjev. Kaže pa, da bo vprašanje telovadnice kmalu rešeno, saj je vodstvo podjetja Javor pripravljeno dati na razpolago novo dvorano. Pripravljalni odbor upa, da bodo v

kratkem začele z delom nekatere sekcije, predvsem nogometna, odbojkarska, košarkarska in namiznoteniska, ki že obstaja. Uvedli bodo tudi redno telovadbo, ki bo v začetku dvakrat tedensko. Pivčani pričakujejo, da jim bodo priskočili na pomoč vladitelji iz Postojne, ki naj bi postopoma izsolali najboljše domače telovadce za vladitelje.

k. n.

SPRETNOSTNE DIRKE
V PIVKI

Avtomoto društvo v Pivki je s sodelovanjem AMD Postojna ter AMD Matulji organiziralo v Pivki v počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ spremnostne dirke. Sodelovalo je 29 članov vseh treh društev. Tekmovalna proga ni bila dolga, zato pa polna ovir, tako da so morali vozači pokazati v prvi vrsti spremnost pri obvladovanju vozil in skrajno potrebljivost. Tekmovanje je prisostvovalo več kot 700 navdušenih gledalcev.

Prvo mesto v tekmovanju je zasedel Viktor Sila iz Pivke, drugo Danilo Maver iz Neverk, tretje Žarko Filipčič iz Postojne, četrto pa Miljenko Sušanj iz Matulj. Pokrovitelj te uspele športne prireditve je bilo podjetje JAVOR, ki je prispevalo tudi nagrade.

S. M.

Povsod gre za mladino

poslopu za telesno vzgojo. Tri minute vstran proti Koritnicam pa je prostor, kjer bi lahko uredili telovadische le, če bi znali poiskati način, kako ta prostor dobiti.

V Šembijah so učenci ogradili in očistili zemljišče poleg šole, a so ga kmetje z živilo pomendrali in ogorajo porušili.

Na Premu trenutno nimajo primernega prostora za športno udejstvovanje. Koristijo le majhno igrišče pri gradu. Zraven šole pa je podprtja, ki je ne bo nihče popravljaj. Zato bi bilo prav, če bi razvaline odstranili in na njihovem mestu uredili večje igrišče.

V Preložah bo zaradi gradnje ceste odstranjeno majhno igrišče in bilo bi prav, če bi graditelji ceste poskrbeli za drug prostor, na ka-

terem bi si učenci zgradili telovadische.

V Vrbovem lahko uredijo prostor za telesno vzgojo samo na njivah proti zahodu.

V Kuteževem je potrebna pomoč, ker se pripravljajo na ureditev športnega igrišča.

V Novokračinah lahko za zadržnim poslopu z dobrim voljom in minimalnimi naporji uredijo telovadische na prostem.

V Dolnjem Zamonu nameravajo urediti športno igrišče na gradu, ki je oddaljen nekaj minut od šole.

Lepa igrišča imajo samo v Jelšanah in v Harijah.

Ta pregled kaže, da obstajajo možnosti vsaj za minimalen pouk telesne vzgoje na prostem. Športna orodja so skrajno pomanjkljiva in bo letos potrebno nabaviti nekaj novih. Svet za telesno vzgojo meni, da bi bilo najbolje, če bi imenovali pomočnega inšpektorja za telesno vzgojo, ki bi dajal navodila za organiziranje telesnovzgojne in športne dejavnosti. Člani sveta se zavedajo, da je skrajni čas posvetiti več pozornosti zdravji rasti in telesnemu razvoju 1969 šolskih otrok in že letos bo potrebno vsaj delno uresničiti načrte za izboljšanje telesne vzgoje.

S. M.

VELIK ODZIV
PREBIVALSTVA
v fizičkurni nabiralni akciji

Na javnih mestih so začeli te dni prodajati znamkice in bloke fizičkurne nabiralne akcije. Zanimanje za akcijo je med prebivalstvom zelo veliko in so posamezniki kupili tudi cele bloke. Treba pa bi bilo razširiti mrežo prodajalcev na javnih mestih ter poiskati za prodajo ljudi, ki bodo s primernimi besedami pojasnjavali namen akcije. Treba je namreč vsakemu povedati, da zbiramo denar za športne objekte, ki bodo koristili nam in našim otrokom za utrditev zdravja in za razvedrilo. V tem smislu je treba obrazložiti akcijo tudi podjetjem, od katerih pričakujemo znatne pomoči.

SLAVNOSTNA AKADEMIA TVD PARTIZAN V IDRIJI

V soboto, 18. t. m., je bila v Idriji slavnostna akademija v počastitev 40-letnice KPJ in SKOJ, na kateri so s pestrim sporedom nastopili člani TVD Partizan-Rudar iz Idrije. Akademija je zelo dobro uspela in med gledalci vzbudila željo, da bi takšne nastope prirejali češče in da bi telovadci nastopali tudi po vseh, kar bi priporabilo k srečanju telesne vzgoje predvsem med delavsko in kmečko mladino.

DuMi

»Delo smo vskladili s smernicami kongresa«

Prvi jugoslovanski kongres telesne kulture je sprožil plaz spodbud in smernice, ki druga za drugo temeljitev opredeljujejo pomen, vlogo in mestno telesne kulture v našem družbenem življenju. Trenutno najpomembnejše vprašanje pa je, kako smo mislimi in smernicam, izrečenim na beograjski tribuni, začeli dajati pravo obliko in vsebinu v našem vsakdanjem delu.

Ni naključje, da bo v pričujočem sestavku govorova o razvoju strelskega športa v pivški kotlini, saj so doma, da so njegovi marljivi organizatorji zares globoko dojeli ves pomem Široke razprave o družbeni potrebi širjenja telesne kulture med naše ljudi. Za razgovor smo naprosili podpredsednika Občinskega strelskega igrišča v Postojni Jožeta Džusija, ki je rad in izčrpno odgovoril na postavljena vprašanja.

»Ze letih 1957 in 1958,« je odgovarjal na prvo vprašanje tov. Džusija, »to je pred beograjskim kongresom, smo s skromnimi sredstvi in velikim delovnim poletom uspeli postaviti strelsko organizacijo v kotlini na zdrave in obetajoče temelje. Medtem ko je na gornjem pivškem področju delovala le organizacija v Pivki, pa je postojnska strelska družina ustanovila v mestu in na vseh 12 strelskih sekcij, ki so organizacijsko povezale okrog 500 aktivnih strelcev. Glede na dejstvo, da ima strelstvo na Postojnskem le nekajletno tradicijo, so bili ti začetni uspehi predvsem v propagandnem pogledu, kaj spodbudni, hkrati pa so tudi ostale telesno-vzgojne in družbeno organizacijske poti do danes uresničili,« je rekel.

»Strelska družina v Postojni je ustanovila dve novi sekciji v »Jašovju« in v Zagorju, na Postojnskem pa smo vse sekcije reorganizirali v samostojne družine. Poleg tega smo v zadnjem času ustanovili novi organizaciji v Planini in v postojnskem Gozdnom gospodarstvu, trenutno pa je v snovanju še družina postojnskih železničarjev. Skupno je torej danes v postojnski občini 13 družin in 2 sekcije, ki vključujejo že nad 600 aktivnih strelcev. Trudimo se, da bi strelstvo kar najhitreje prodrlilo tudi med šolsko mladino, ki je je v Pivki zelo ogromno.«

Rezultati, ki sem jih navedel, kažejo, da smo naše delo v celoti vskladili s smernicami kongresa, za največji uspeh pa stejemo dejstvo, da smo uspeli razširiti mrežo strelstva tudi na podeželje — Planina, Bukovinu, Štajersko in Štajersko-Koroško. Odprli pa nam je vrsto pomanjkljivosti in

Na vprašanje, v kolikšni meri so navedene programske postavke do danes uresničili, je rekel.

»Strelska družina v Postojni je ustanovila dve novi sekciji v »Jašovju« in v Zagorju, na Postojnskem pa smo vse sekcije reorganizirali v samostojne družine. Poleg tega smo v zadnjem času ustanovili novi organizaciji v Planini in v postojnskem Gozdnom gospodarstvu, trenutno pa je v snovanju še družina postojnskih železničarjev. Skupno je torej danes v postojnski občini 13 družin in 2 sekcije, ki vključujejo že nad 600

Ogleduh v morski globini

Ni slike sta dva sovjetska astronomski opazovalci s svojimi napravami, s katerimi sta z observatorija na Krimu sledila letu »Lunika« in ga med letom tudi fotografirala. Njegov let se kaže na filmu kot svetla proga, kot nekakšen rep zvezde repatice. S pomočjo napravljenih fotografij se bo dala čisto določeno rekonstruirati vsaj začetna faza leta v vesolje.

Zena na gornji sliki je Rossi Avogardi iz kraja Sabbio Bergamasco pri Dalmaju v Italiji. Leta 1943 je zbolela zaradi živčnega šoka ob bombnem napadu za redko obliko kronične sepsa. Od tedaj je bila 500-krat operirana in so ji 600-krat dali transfuzijo krvi. Te dni je končno ozdravela in se je vrnila domov. Pomagalo pa ji je posebno sovjetsko zdravilo, ki so ga poslali v Rim po posredovanju nekega radioamaterja in njegove zveze v Sovjetski zvezzi.

PRVI »VELIKI« OBISK NA REKI

Največja ladja, ki je po zadnjem vojnem pristala v reškem pristanišču, je še pred nekaj tedni zaplula vanjo. Pripeljala je za Lukavac 15.000 ton premoga. Zgrajena leta 1945 na Japonskem plove pod ameriško zastavo z brzino 16. milij in nosi ime CALIFORNIA. Dolga je 197 m ter ima 20.500 ton nosilnosti.

Sedem sveč za Chaplinom. Rdečih seveda, ker vsaka pomeni deset let življenja. V Corsieru pri Losani v Švici, kjer se je naselil veliki umetnik na staru leta, je te dni v krogu svoje številne družine (žena, sedem otrok, od katerih je najstarejši sin Sidney Chaplin pripeljal s seboj iz Londona tudi svojo zarodenko Noëlle Adams, in Charleyev štiri leta starejši brat) praznoval sedemdeset let življenja. Ob tej priložnosti je umetnik povedal novinarjem, da je začel pisati svoje spomine in da ima že na papirju prvi sto strani.

Jack London: SMOKE BELLEW

Osmo poglavje

KAKO SO OBEŠALI JURIJA KULTUSA

Pot je vodila strmo navzgor po globokem, prhkem snegu, ki še ni bil razoran od sanj ali pograzen od mokasinov. Dimač, ki je šel prvi, je tlačil krhke kristale s svojimi kratkimi krpljami. To delo je zahtevalo močnih in kreplih mišic in Dimač je delo vršil z vsemi silami svojega telesa. Za njim je šlo po snegu, ki ga je steptal, šest velikih psov in napenjalo vrv, za katero so bile privzane sani. Iz gobcev in nosnic se jim je kadila para, ki je pričala o njihovem naporu in o hudem mrazu. Med zadnjim psom in sanmi se je mučil Čok. Ravnal je sani in pomagal psom vlačiti. Vsake pol ure sta se Dimač in Čok menjavala, kajti gaziti sipki sneg je bilo težje kot uravnavati sani.

Vprega je bila spočita in močna. Pot je bila naporna in je zahtevala mnogo truda. Treba je bilo delati zimsko gaz preko prelaza. Bila sta zadovoljna, če sta na tem kosu poti delala po deset milij na dan. Prizanašala sta sebi in živalim kolikor mogoče, vendar sta vsak večer popolnoma izmučena zlezla v spalno kožuhovino. Bil je že šesti dan, odkar sta se poslovila od živahnega taborišča Muculus na Yukonu. Prva dva dni sta potovala po izhajeni gazi gor po Losjem potoku in sta z naloženimi sanmi napravila petdeset milij. Tretji dan sta prišla do celega snega. Bilo ga je štiri čevlje na debelo. Pa ni bil pravzaprav sneg, ampak suha sipa iz samih ledenih kristalov. Tako malo

izdelani iz legiranega jekla, so že pripravljeni v Baltiski ladjevalci v Leningradu. Za okrogla okencata bodo uporabili posebno močno steklo.

Kroglo, pritrjeno na vrvi iz jeklenih žic, bodo spustili v morje z raziskovalne ladje. Raziskovalci v krogli bodo na razpolago filmska kamera in več fotoaparativ. Tudi telefon bo imel pri roki, da bo ladjo lahko sproti obveščal o svojih opazanjih v globinah.

Potapljačka krogla je majhen laboratorijski zračni generator, pripravljena za oceanografska raziskovanja, s svinčnico in kompasom. Na notranjem delu stropa sta pritrjena žaromet, ki ga bo opazovalcev obratal z notranje strani, in svetilka za blikskovite posnetke v morskih globinah.

Krogla z normalno težo 2,5 ton tehta v vodi le sto kilogramov. Čim bo odvrgla balast, se bo sama dvignila na površje.

JADRANSKE OSTRIGE

Srednje naših jadranskih ostrizišč je v Stonu Malem na stikališču dalmatinske celine s polotokom Pelješcem. Njegova tovrstna dejavnost sega še v rimsko čas, najmanj dva tisoč let nazaj. Iz preprostega načina gojenja se je postopoma razvila moderna metoda s sodobno urejenimi ostržnjaki. Sedanje podjetje za gojenje ostrig je bilo ustanovljeno leta 1945. Gojišča je razpostavilo na šestih mestih, kjer goji zdaj školjke v 25 nadarih, ostržnjakih. Njihovi stebri iz ojačene betone so povezani z leseni nostenici, ki se nanje obsežajo užitne ostrige. Dozorijo najkasneje v treh letih. Potem jih obero in dajo v promet. Letna proizvodnja stonskih ostrizišč znaša okrog pol milijona kamenčkov, kot imenuje Hrvati ostrige. Saj res spominjajo na neoblikovan kamen. Ne smemo pozabiti, da so užitne le v mesecih, ki imajo v svojih latinskih imenih črko »r«, torej od septembra do aprila. V topilih štirih mesecih so neokusne, niso pa strupene, kakršno mnenje vlašča ponekod še danes.

Ostrige, narejene iz novega umetnega vlakna, ki so mu dali ime PAN, po posebnem postopku zlikane, ostanejo z ostrom gubo do svojega konca in jih niti pranje ne zravna. Potem takoj hlača ni treba nikdar več likati in tudi bulatih kolen ne dobijo. Mar ni to idealno!

Novo vlakno je nemški izum. Izredno je odporno proti svetlobi, kislini in mečkanju. Kockasto tkano drži topoto. Iz PAN-vlaken je izdelujejo

Zračna trofeja bi lahko rekli volku, ki si ga je vrgel za vrat sovjetski lovec V. Konstantinovič na gornji sliki. Do plena je prišel na kaj nenavaden način. Njegov priatelj, pilot Vladimir Ivanov, je namreč med letom zagledal na belem snegu med drevjem begajočo sivo senco, v kateri je spoznal volka. Spustil se je na bližnje letališče, poklicjal prijatelja lovca in sta se skupaj na helikopterju spravila na lov. Res sta ugledala roparja in mu sledila nizko nad zasneženo pokrajino, dokler ni lovec prišel do strela in volka ubil.

Enkrat za vselej zlikane hlače

Hlače, narejene iz novega umetnega vlakna, ki so mu dali ime PAN, po posebnem postopku zlikane, ostanejo z ostrom gubo do svojega konca in jih niti pranje ne zravna. Potem takoj hlača ni treba nikdar več likati in tudi bulatih kolen ne dobijo. Mar ni to idealno!

Novo vlakno je nemški izum. Izredno je odporno proti svetlobi, kislini in mečkanju. Kockasto tkano drži topoto. Iz PAN-vlaken je izdelujejo

STRIC SAM

»UNCLE SAM« (stric Sam), beremo večkrat. Kdo je to in kaj pomeni? Označba je stara že blizu 150 let in pomeni pravega, zakrnjenega Američana kakor tudi Združene države, ZDA, same. Ime jim je nehotje in nevede dal dobrinci Samuel Wilson iz New Yorka. Proti koncu 18. stoletja se je s svojim bratom naselil v Troji ob reki Hudson. Zaradi njegove dobrodrušnosti ga je staro in mlado nazivalo »stric Sam«. Poštenjak kot je bil, je v drugi vojni med Anglijo in Ameriko nadzoroval pošiljanje živež za vojsko. Pošlikje živil je označeval z U. S., kar je pomenilo United States (Združene države), ljudje pa so jih tolmačili z Uncle Sam.

Značilna kitajska plavajoča hiša, kakršne so bile včasih zelo v navadi na velikih kitajskih rekah. Danes so to leše bolj ali manj ohranjeni spomini iz preteklosti, ki so pa večinoma urejeni kot zanimivi zgodovinski muzeji (slika levo).

perilo, bluze, puloverje, nogavice, zavesne pa tudi krila in hlače. Tkanini sonce niti najmanj ne škodi, madeže vseh vrst pa odpravi z nje navadno izpiranje. Blago propušča telesno izparevanje ter brez škode prenaša kuhanje in pranje. Res pravo čudo kemije!

Prva letosnjica »Miss« ali letopna kraljica je pravkar izvoljena v Londonu. To je 21-letna Pamela Searle, gojenka neke umetniške šole. Miss Velika Britanija bo sveda konkurirala naprej v mednarodni konkurenči, zato pa se je že zanimala televizija, ki je v zadnjem času postala močan konkurent filmu.

HITROSTNE MEJE

V teku zadnjih 50 let se je življenjski tempo izredno počeval. Tehnična sredstva dovojujejo človeku danes poleg nad 10.000 km na uro, dosega pa jih je že precej nad 20.000 km. Ameriški stratosferski pilot-krovnik Everest je drvel po zraku 1900 milij oziroma 305 km na uro. Najhitrejši človek je potreboval 10,1 sekunde, da je pretekel sto metrov, najhitrejši plavalec je prav tolkščno progno premeril v nekaj manj kot 55 sekundah, medtem ko znaša rekord motornega jekla na raketnem pogonu okrog 350 km na uro, dirkalni konj pa je predriral 1 km v 0,82 minute, darsalec je po gladki ledni plošči potreboval za to 1,41 minute, avtomobilski hitrostni rekord pa znaša danes okrog 600 km na uro. Hitrost rasti vseposod, kar brez dvom vpliva na človeka. Že let 1594 je ugotovil Shakespeare sodobnik, pesnik Robert Greene: »Hitrost je dobra, če vodi njen pot razum.«

ZAGONETKA

V ujetništvu so med živalstvom le redki primeri z mladim naraščajem, ki jih javno zanimanjem zasleduje. Nedavno pa je tudi daleč izven domačih mej vzbudila izredno pozornost novica, da je kopenhagenskem živalskem vrtu bela medvedka povrgla prisilnega mladiča. Potomec belih staršev z ledenege severa imel belo-rajv kožušek. Svet se sprašuje, ali je to atavizem ali morda vpliv atomskih dober.

Naraščaj je v zadnjem času dobil tudi severno-medved par v bristolskem živalskem vrtu. Tam pa čistodlakega belega medvedka, ki bo nad leti ostal pod čuječim varstvom svoje bele materje kot je navada med medvedi.

MORNARICA ZAR

Nedavno so iz sovjetskih ladjedelnic priplule v Aleksandrijo še tri podmornice in pridružile prejšnjim šestim istega izvora. Mimo 9 podmornic naj bi bila ZAR po nekaterih poročilih od SZ prejel še dve veliki vojni ladji, štiri članske min in devet torpednih čolnov. Po izjavi njene admiralne je mornarica ZAR zdaj enakovredna vojni mornarici Grčije ali Turčije.

— Vam lahko še kaj pomagam, gospod?

Dimač ni odgovoril. Usta je imel polna fižola in celjosti so mu brezhibno delovale. Mimogrede se je ozril pred vodilnemu psu, ki je ležal nekaj korakov v stran. Ta si z injem obdan volk je zrl proti njemu z neskončnim hrenenjem, kakršno je tako pogostoma opaziti v očeh stvernih psov. Dimač je dobro poznal ta pogled in nikoli ni mogel povsem premagati njegovega neizmernega čarja. Nema, toda neizrekljivo silna prošnja je sevala iz teh oči. Kakor da bi se hotel otresti tega dojma, je postavil na tkočnik s fižolom in posodico s kavo, odšel k sanem in začel odpirati vrečo s posušenimi ribami.

»Hej,« je zaklical Čok. »Kaj pa nameravaš?«

»Nameravam prelomiti vse zakone in postave, običajne in izročilo,« je odvrnil Dimač. »Nameravam nakrmil bese sred pota — samo to pot. Danes so se izmučili skrajnosti in od tod do vrha je še dokajšen kos poti. Vrsta tega pa mi je tukajle Svetlini s svojimi očmi pripovedovala neverjetna in neizrekljiva čudesa.«

Čok se je nejeverno zasmjal. »No, le razvadiju Kmalu jim boš začel piliti nohte. Priporočam ti blagodišča mazila in električno masiranje. Ni ga boljšega pse. Včasih jim tudi turška kopel zelo koristi.«

»Tega nisem storil še nikoli,« se je branil Dimač, »tudi nikoli več ne bom. Tokrat pa bom. Muha, saj veš.«

»Slutnja, si hotel reči. Če je slutnja, tedaj pa kaštori, kar nameravaš.« V Čokovem glasu je zvenelo odbravanje. »Človek mora slutnje vedno ubogati.«

»Ni slutnja, Čok. Svetlin se je nekako vrnil v moj domišljijo. S tistimi svojimi očmi mi je v eni minutni vedal več, kot bi me naučile knjige v tisoč letih. V njegovih očeh je kar gomazelo živiljenjskih skrivnosti. Sam eno me jezi. Cisto malo je manjkalo, da bi jih doumel, pa jih vendar nisem. Za stezaj roke sem bil od velike modrosti, pa vendar nisem nič modrejši kot prej.« Pomolčal nekoliko in potem dodal: »Saj to se ne da dopovedati. Ičeno ti rečem, da so se v teh pasjih očeh iskrili nešteti ogovori na vprašanje, kaj je živiljenje, razvoj, zvezdnega megla, svetovni sok in vse ostalo, do picice vse.«

so bili sprijemljivi ti kristali, da so prhnili v zrak kakor zrnea sladkornega zdroba, kadar je kdo brenil vanje. Tri dni sta se mučila po potoku Minnow in prepotovala samo trideset milij. Med tem časom sta prekoraili tudi vrsto nizkih hrbitov, ki so locili razne potoke, ki so tekli proti jugu v reko Siwash. Zdaj pa sta se pehala čez visok prelaz mimo Bald Buttesa. Z vrha se bosta spustila v dolino Ježevega potoka in po njej prišla do srednjega toka Mlečne reke. Više ob Mlečni reki — jima je bila rečeno — ležijo bogati skladi bakra. Njun pravi cilj pa je bil hriv čistega bakra. Rekli so jima, naj pol milje od tistega mesta, kjer Mlečna reka prišumi iz globoke soteske in se razlije po gosto zarasli gozdni dolini, kreneta na desno v dolino potoka, ki se tam izteka. Brž ko ta hriv zaledi, ga bosta spoznala. Enooki McCarthy jima je kraj prav natančno opisal, tako da ga ni bilo mogoče zgrešiti. Seveda — če McCarthy ni lagal.

Dimač je stopal prvi. Pritlikavi, raztreseni borovci so postajali čedalje bolj krnjasti in čedalje bolj redki. Dimač je dosegel do suhega borovca, ki je stal prav nad potjo. Besed ni bilo treba. Le pogledal je tovarisa in Čok mu je priklimal ter psom zaklical stoj. Ko so razumne živali opazile, da je Dimač vzel sekiro in napadel suhi borovec, in ko so začutili, da jih je Čok začel odpregati, so legle na sneg, se zvile v klopko in ovile košate repe okoli nog ter injastih smrčkov.

Moža sta delala hitro in spretno, izučena po dolgorajni izkušnji. V izpiralni ponvi, v kotličku za kavo in pa v piskru zaku so se kmalu jeli taliti sneženi kristali. Dimač je potegnil iz sani obilno kepo že kuhanega, a tedaj zmrzlega fižola, ki je bil na gosto pomešan s kosev svinine in slanine. Kakor bi drva cepil, je odkrhnil s sekiro nekaj kosov in jih položil v pekvo tajat. Zmrzle suharje iz kislega testa je tudi primaknil kognju. In komaj je pretekel dvajset minut, je bila jed že pripravljena.

»Kakih štirideset pod nič bo,« je momljal Čok, ko si je mašil usta s fižolom. »Pravim, upam, da ne bo postalo zmrzleje in tudi ne topleje. Tako vreme je za pot najpripravnnejše.«